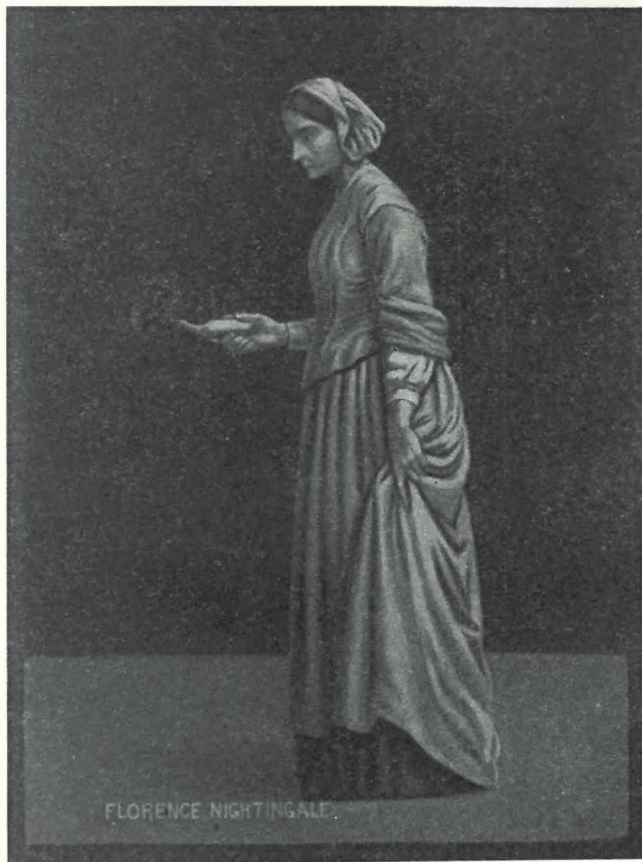

ΕΛΕΥΘΕΡ

ΔΙΜΗΝΟΝ ΕΠΙΣΤΗ-
ΜΟΝΙΚΟΝ ΠΕΡΙΟ-
ΔΙΚΟΝ, ΕΠΙΣΗΜΟΝ
ΟΡΓΑΝΟΝ ΤΩΝ ΕΛ-
ΛΗΝΙΔΩΝ ΜΑΙΩΝ

FLORENCE NIGHTINGALE.

13

ΤΕΥΧΟΣ

ΕΚΔΟΣΙΣ ΣΥΛΛΟΓΟΥ ΕΠΙΣΤΗΜΟΝΩΝ ΜΑΙΩΝ ΑΘΗΝΩΝ

ΣΥΝΤΑΚΤΙΚΗ ΕΠΙΤΡΟΠΗ

Π. ΠΑΝΑΓΙΩΤΟΥ, Λ. ΚΥΡΙΑΚΗΣ, Γ. ΠΑΓΚΑΛΟΣ

ΥΠΕΥΘΥΝΟΣ ΥΛΗΣ ΔΗΜΗΤΡΑ ΠΑΤΡΙΝΟΥ ΔΙΠΛΩΜΑΤΟΥΧΟΣ ΜΑΙΑ
ΔΙΕΥΘΥΝΟΥΣΑ ΙΔΡΥΜΑΤΟΣ “ΑΣΥΛΟΝ ΑΝΙΑΤΩΝ,,

ΤΥΠΟΓΡΑΦΙΚΗ ΕΠΙΜΕΛΕΙΑ ΕΜΜΑΝΟΥΗΛ Χ. ΚΑΣΣΑΔΑΓΛΗ

ΣΥΝΔΡΟΜΑΙ : ΕΣΩΤΕΡΙΚΟΥ, ΕΤΗΣΙΑ ΔΡΧ. 70, ΕΞΑΜΗΝΟΣ ΔΡΧ. 40, ΕΞΩΤΕΡΙΚΟΥ ΔΟΛ. 5. ΤΟ ΦΥΛΛΟΝ ΔΡΧ. 12
ΕΤΟΣ Γ', ΑΡΙΘ. ΦΥΛΛΟΥ 13 ΝΟΕΜΒΡΙΟΣ-ΔΕΚΕΜΒΡΙΟΣ 1959

ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΑ

‘Η ‘Ημέρα τοῦ Παιδιοῦ	Σελ.	1
Τὸ 25ον Διεθνὲς Συνέδριον Ἐρυθρῶν Σταυρῶν.....	»	2
Γ. Η. ΠΑΓΚΑΛΟΥ, Τὰ γαλάζια πουλιά [1]	»	3
ARPAĐ CSAPO, Προγεστερόνη [B'] (μετ. Π. Π. Παναγιώτου)...	»	6
Ἐπὶ τὴν Ἱστορίαν τῶν Ἑλληνίδων Μαιῶν.....	»	9
ΑΝΔΡΕΑ Κ. ΟΙΚΟΝΟΜΙΔΗ, Ἡ προστασία τοῦ βρέφους [3].....	»	10
ΣΩΚΡ. Ε. ΠΑΝΟΥΣΙΟΥ, Προκλιμακτῆριον-Κλιμακτῆριον-Μετακλι- μακτῆριον	»	14
ΕΜΜΥ ΣΠΕΚ-ΜΕΛΙΣΣΗΝΟΥ, Ἡ ψυχολογικὴ προετοιμασία τῆς ἐγκύου πρὸς ἀποφυγὴν τοῦ ἄλγους τοῦ τοκετοῦ [3].....	»	18
ΜΑΡΙΑΣ Μ. ΝΕΓΡΕΠΟΝΤΗ, Florence Nightingale—Ἡ ζωὴ καὶ τὸ ἔργον τῆς [1]	»	21
ΧΑΡΑΣ ΒΟΓΙΑΤΖΑΚΗ, Περὶ προῶρων νεογνῶν [5].....	»	24
ΣΟΦΙΑΣ ΜΑΤΡΟΕΙΔΗ-ΠΑΠΑΔΑΚΗ, Τὸ Ἡμερολόγιον μιᾶς Μητέ- ρας [1]	»	28
Διεθνῆ Νέα	»	20,30
Ἐπὶ τὸν Κόσμον μας	»	31
Ἐρωτήσεις-Ἀπαντήσεις	»	33

ΣΥΝΘΕΣΙΣ: Έλαιώδες διάλυμα της δραστικής ορμόνης του ώοθυλακίου και της του ώχρου σωματίου.

1 φύσιγγα = 25.000 I. U. ESTRADIOL 10 MG PROGESTERONE

Κυτία 3 φυσιγγων.

ΕΝΔΕΙΞΕΙΣ: Πρωτοπαθής και δευτεροπαθής αμηνόρροια, αυτόματος και καθ' ἔξιν έκβολή, πρώτος διάγνωσης κύησης κλπ.

ΔΟΣΙΣ: Ρυθμίζεται παρά του Ιατρού.

ΓΕΝΙΚΟΙ ΑΝΤΙΠΡΟΣΩΠΟΙ Δ^ΟΙ ΚΟΛΟΚΥΘΑ ΣΩΚΡΑΤΟΥΣ 52 Τηλ. 54.610

ΑΝΤΙΠΕΙΑ ΘΕΣ^ΝΙΚΗΣ Κ. Ι. ΤΙΛΛΙΟΣ ΚΑΤΟΥΝΗ 45 Τηλ. 39.18

Διὰ τὴν ἀντιαναιμικὴν θεραπείαν

filmtab

Iberol

ΣΗΜΑ ΚΑΤΑΤΕΘΕΝ

Συnergieκὴ δράσις δισθενούς σιδήρου, ἐνδογενούς παράγοντος μετὰ βιταμίνης B₁₂, φυλλικοῦ ὀξέος, συμπλέγματος βιταμινῶν Β μετὰ κλάσματος ἥπατος καὶ βιταμίνης C.

Abbott

ΣΥΝΘΕΣΙΣ:

Ἐκαστὸν δισκίον IBEROL περιέχει :

Ferrous Sulfate U.S.P.	525 mg.
Bevidoral [®]	1/2 U.S.P. Oral Unit
(βιταμίνη B ₁₂ μετὰ συμπυκνώματος ἐνδογενούς παράγοντος, ABBOTT)	
Liver Fraction 2, N.F.	100 mg.
Folic Acid	1 mg.
Ascorbic Acid	75 mg.
Thiamine Mononitrate	3 mg.
Riboflavin	3 mg.
Nicotinamide	15 mg.
Pyridoxine Hydrochloride	1.5 mg.
Pantothenic Acid (ὡς Calcium Pantothenate)	3 mg.

Παρὰ τὴν ὑψηλὴν περιεκτικότητά εἰς δισθενή σίδηρον τὰ δισκία IBEROL δέν προκαλοῦν γαστρικὸν ἐρεθισμόν. Ἡ εἰδικὴ αὐτῶν παρασκευὴ καὶ ἡ ὁμοιογενὴς κατανομή τοῦ σιδήρου εἰς τὴν δλην μάζαν τοῦ δισκίου ἐξασφαλίζουν τὴν βαθμιαίαν αὐτοῦ ἀπελευθέρωσιν. Τὰ χαρακτηριστικὰ αὐτὰ πλεονεκτήματα τοῦ IBEROL καθιστοῦν αὐτὸ καλῶς ἀνεκτὸν καὶ ὑπὸ εὐαισθητῶν ἐπιδρασιμῶν,

ΕΛΕΥΘΕΡ

Η ΗΜΕΡΑ ΤΟΥ ΠΑΙΔΙΟΥ

Τὸν παρελθόντα μῆνα ἐωρτάσθη διεθνῶς ἡ «Ἡμέρα τοῦ Παιδιοῦ». Ὁ ἐπὶ παγκοσμίου κλίμακος ἐορτασμός οὗτος εἰς οὐδὲν ἄλλο ἀπέβλεπεν, εἰμὴ εἰς τὸ νὰ τὴν ὠση τὸ ἐνδιαφέρον τῶν μεγάλων διὰ τὰ προβλήματα τῶν παιδιῶν καὶ νὰ ἐπισύρῃ ἀμέριστον τὴν προσοχὴν τῶν ἐπιτόπων.

Ἡ διεθνῶς παρατηρηθεῖσα κατὰ τὰ μεταπολεμικὰ ἔτη αὔξις τῆς παιδικῆς ἐγκληματικότητος, ἀνησύχησε, ὡς εἶναι ἐπόμενον, σοβαρῶς τὰς πολιτείας, τὰς κοινωνίας καὶ τὰς διαφόρους ὀργανώσεις εἰς τὸν κύκλον τῆς δράσεως τῶν ὁποίων περιλαμβάνονται τὰ προβλήματα τῶν παιδιῶν, συνέπεια δὲ τῆς ἀνησυχίας αὐτῆς ὑπῆρξεν ἡ ἀνάπτυξις διαφόρων παραλλήλων δραστηριοτήτων, διὰ τῆς λήψεως μέτρων προληπτικῶν καὶ κατασταλτικῶν τῆς παιδικῆς ἐγκληματικότητος. Τῶν δραστηριοτήτων τούτων, προληπτικοῦ δὲ χαρακτήρος, ἐκδήλωσιν ἀποτελεῖ καὶ ἡ προρηθεῖσα ἐορτή.

Ἡ ἐορτὴ αὕτη, ἐν ᾧ τῶν ἀνωτέρω, ἀποτελεῖ κραυγὴν ἀγωνίας τῆς ἀνθρωπότητος διὰ τὸ μέλλον τῆς. «Ποῦ πηγαίνομεν, μὲ τέτοια παιδιὰ ποῦ ἀνατρέφομεν; Εἶναι αὐτὸ ὑλικὸν διὰ νὰ θεμελιώσωμεν τὸ μέλλον μας; Καὶ ποῖος παίζει διὰ τὴν κατάστασιν αὐτῆν; Πταίει ἡ πολιτεία; Ἡ κοινωνία; Οἱ γονεῖς; Οἱ διδάσκαλοι;»

Εἰς τὰ εὐλογα καὶ ἀγωνιώδη αὐτὰ ἐρωτήματα τῆς σημερινῆς ὀρίμου ἀνθρωπότητος, μία προσήκει ἀπάντησις: «Ἰταίόμεν κατὰ πρῶτον λόγον ἡμεῖς, οἱ μεγάλοι, τὰ κράτη, αἱ κοινωνίαι, οἱ γονεῖς, οἱ πάντες». Δὲν δυνάμεθα νὰ ζητῶμεν εὐθύναν ἀπὸ τὰς τρυφεράς ὑπάρξεις τὰς ὁποίας ἀνατρέφομεν, διότι δὲν μεγαλώνουν κατὰ ἰδανικὸν τρόπον, ὅταν ἡμεῖς οἱ ἴδιοι, διὰ

τῶν πράξεων καὶ παραλείψεων μας, δι' ἃς εἴμεθα ἀπολύτως ὑπεύθυνοι, ἔχομεν δημιουργήσει περιβάλλον καὶ συνθήκας ἠικιστα εὐνοϊκὰ διὰ τὴν κατ' ἀρετὴν ἀνατροφὴν τῶν παιδιῶν μας. Ἡ κατὰ τὰ μεταπολεμικὰ ἔτη χαλάρωσις τῶν ἠθῶν, ἡ ἐξασθένεισις τοῦ θεσμοῦ τῆς οἰκογενείας, ὁ περιορισμός, ἂν μὴ ἡ παντελὴς ἐλλείψις, τῆς ἐπιδράσεως τῆς θρησκείας ἐπὶ τῆς ζωῆς τῶν ἀτόμων, κυριαρχουμένων πλέον ὑπὸ μόνῃς τῆς ὕλης, ἀποτελοῦν ἐλάχιστα εὐνοϊκὸν κλίμα διὰ τὴν διάπλασιν τῶν τρυφερῶν ὑπάρξεων ἐφ' ᾧ ἡ ἀνθρωπότης μέλλει νὰ στηρίξῃ τὸ μέλλον τῆς. Διὰ τὸ κατάντημα αὐτό, ἐπαναλαμβανόμεν, ὑπεύθυνοι εἴμεθα ἡμεῖς οἱ μεγάλοι, οἱ γονεῖς, οἱ κηδεμόνες, οἱ διδάσκαλοι, τὰ καθ' ἕκαστον ἄτομα. Τὸ παιδί ζῆ καὶ ἀναπτύσσεται, διαπλάσσον τὸν χαρακτήρα καὶ τὸν περὶ ἠθικῆς κώδικά του, παραδειγματιζόμενον ἀπὸ τὴν ζωὴν τῶν μεγάλων.

Δὲν ὀφελεῖ εἰς τίποτε, ἐὰν ἀπὸ πρωίας μέχρις ἑσπέρας διδάσκωμεν τὰ τέκνα μας νὰ διάγωσιν κατ' ἀρετὴν, ὅταν τὸ ἴδιον τέκνον βλέπῃ καθ' ἡμέραν ὅτι τῶν γονέων του, τῶν διδασκάλων του καὶ τῶν μεγαλυτέρων του ἐν γένει ἢ ζωῇ, πᾶν ἄλλο ἢ τὸν δρόμον τῆς ἀρετῆς ἀκολουθεῖ.

Ἄς μὴ ἀυταπατώμεθα. Ἄνατρέφομεν τὰ τέκνα μας «κατ' εἰκόνα καὶ ὁμοίωσιν ἡμῶν». Ἄς μὴ παραπονούμεθα, λοιπόν, ἂν ταῦτα ἀκολουθοῦσι τὸ ὕψ' ἡμῶν πρὸς αὐτὰ διδόμενον παράδειγμα. Ἄς βελτιώσωμεν ἑαυτούς, καὶ θὰ βελτιωθοῦν ἅψ' ἑαυτῶν καὶ τὰ τέκνα μας. Τὸ παιδί ἀναπτύσσεται ἀντιγράφον τοὺς μεγάλους. Ἄς τοῦ δώσωμεν ἓνα σωστὸ πρότυπον πρὸς ἀντιγραφὴν, καὶ θὰ γίνῃ καὶ ἐκεῖνο σωστὸ καὶ καλὸ.

Ὅρθῶς, λοιπόν, ἐχαρκτηρίσαμεν τὴν ἑορτὴν τῆς «Ἡμέρας τοῦ Παιδιοῦ», ὡς κραυγὴν ἀγωνίας τῆς ἀνθρωπότητος, διὰ τὸν δρόμον ποὺ ἀκολουθοῦν τὰ παιδιὰ μας. Ἀπὸ τὸν δρόμον αὐτόν, ὅμως, οὔτε ἡ πολιτεία, οὔτε αἱ διάφοροι ὀργανώσεις εἶναι δυνατόν νὰ ἀποτρέψουν αὐτά. Ἡ πο-

λιτεία καὶ αἱ ὀργανώσεις, διεθνεῖς καὶ μὴ, ἐπισημαίνουν τὸν κίνδυνον. Ἐκαστος ὀφείλει νὰ συγκρατήσῃ τὸ δικό του παιδί, ξεκινῶντας ἀπὸ τὸ σπῆτι του, δίδοντας καὶ ἐντὸς καὶ ἐκτὸς αὐτοῦ τὸ καλὸν παράδειγμα πρὸς τὸ παιδί του. Εἶναι χιλιάκις προτιμότερον καὶ κατὰ ἠθικώτερον τρόπον ἀνατρέφεται ἓνα ὀρφανὸ παιδί, ἀπὸ ἐκεῖνο τὸ ὁποῖο οἱ γονεῖς ἄλλα τοῦ λέγουν καὶ ἄλλα τοὺς βλέπει νὰ πράττουν.

Ἰσως δὲν θὰ ἦτο ἄσκοπον νὰ καθιερωθῇ καὶ μία ἑορτὴ διὰ τοὺς γονεῖς καὶ ἐν γένει τοὺς μεγάλους, σκοπὸς τῆς ὁποίας θὰ ἔπρεπε νὰ εἶναι ἡ τόνωσις τοῦ αἰσθηματος τῆς εὐθύνης τῶν μεγάλων πρὸς τὴν κοινωνίαν, μεταξύ τῶν ὁποίων προέχουσιν θεσιν κατέχει καὶ ἰδιαζόντως θὰ ἔπρεπε νὰ ἐξαρθῇ ἡ τοιαύτη τῆς ἀνατροφῆς τῶν τέκνων. Διότι εἶναι ἐπιβλαβὴς εἰς τὴν κοινωνίαν ἐκεῖνος ὅστις δὲν θέλει ἢ δὲν δύναται νὰ ἀναθρέψῃ κατ' ἀρετὴν τὸ παιδί του, νὰ παραδώσῃ δηλαδὴ εἰς τὴν κοινωνίαν ἓνα διάδοχόν του, ἀπὸ τὸν ὁποῖον οὐδεὶς θ' ἀξιοῖ πλέον τι τοῦ νὰ εἶναι «ἐνας ἐντιμος ἄνθρωπος».

ΤΟ 25ον ΔΙΕΘΝΕΣ ΣΥΝΕΔΡΙΟΝ ΕΡΥΘΡΩΝ ΣΤΑΥΡΩΝ

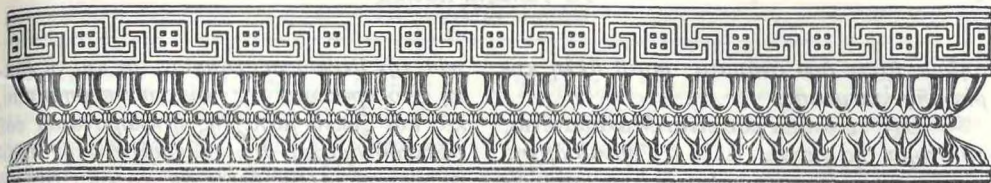
Κάτω ἀπὸ τὸν ἱερό βράχο τῆς Ἀκροπόλεως, στὸ ἀρχαῖο θέατρο Ἡρώδου τοῦ Ἀττικοῦ, τὸ ἀπόγευμα τῆς 25ης Σεπτεμβρίου ἐγίνε ἡ ἐπίσημη πανηγυρικὴ ἑναρξίς τοῦ 25ου Συνεδρίου τῶν Ἐρυθρῶν Σταυρῶν, εἰς τὸ ὁποῖον ἔλαβον μέρος ἀντιπρόσωποι 84 χωρῶν. Εἰς τὸ Συνέδριον, ποὺ συμπέπει μετὰ τὴν ἑκατονταετηρίδα ἀπὸ τὴν γέννησιν τῆς ἰδέας τῆς ἰδρύσεως τῶν Ἐρυθρῶν Σταυρῶν καὶ τὰς τιμητικὰς ἐκδηλώσεις εἰς τὴν μνήμην τοῦ ἐμπνευστοῦ τῆς Ἐρρίκου Ντυνάν, παρέστησαν ἡ Α.Μ. ἡ Βασίλισσα, ὁ Ἀντιπρόεδρος τῆς Κυβερνήσεως, οἱ Ὑπουργοὶ Προνοίας, Δικαιοσύνης, Βιομηχανίας, ὁ Πρόεδρος τῆς Βουλῆς, ὁ Ὑφυπουργὸς τῶν Ἐσωτερικῶν, ἐκπρόσωπος τοῦ Ἀρχιεπισκόπου, τὸ Διπλωματικὸν Σῶμα, οἱ ἀρχηγοὶ τῶν κομμάτων, ὁ ἀρχηγὸς τοῦ ΓΕΕΘΑ μετὰ τῶν ἀρχηγῶν τῶν τριῶν στρατιωτικῶν Ἐπιτελείων καὶ τῶν Σωμάτων Ἀσφαλείας, ὁ Δήμαρχος Ἀθηναίων, ἀντιπροσωπεῖται ὅλων τῶν Σχολῶν Νοσοκόμων, διπλωματούχων καὶ ἐθελοντῶν, καὶ πλῆθος κόσμου.

Τὴν ἑναρξίν τοῦ Συνεδρίου ἐκήρυξεν ἡ Βασίλισσα, ἐν συνεχείᾳ δὲ ὁ Ἀντιπρόεδρος τῆς Κυβερνήσεως ἀνέγνωσε μῆνυμα τῆς Α.Μ. τοῦ Βασιλέως, καὶ ἀκολούθως ὠμίλησαν ὁ Ὑπουργὸς

τῆς Προνοίας, ὁ Πρόεδρος τοῦ Ἑλληνικοῦ Ἐρυθροῦ Σταυροῦ καὶ ὁ Πρόεδρος τοῦ Διεθνoῦς Ἐρυθροῦ Σταυροῦ κ. Ἐμὶλ Σάνστρομ, ὁ ὁποῖος ἐθεώρησεν ἐξαιρετικὸν προνόμιον τὸ ὅτι ἡ Σύνοδος συνέρχεται εἰς τὴν Ἑλλάδα.

Τὸ Συνέδριον, τοῦ ὁποῖο αἱ ἐργασίαι ἐγίνοντο εἰς τὴν Δρακοπούλειον Σχολήν, ἀσχολήθη μετὰ τὴν ὀργάνωσιν γενικῶς τοῦ Ε.Σ., τὴν ἀνάπτυξιν τῶν πόρων του καὶ τὸν Ε.Σ. Νεότητος, τὴν καλυτέραν ὀργάνωσιν τοῦ σώματος ἀδελφῶν νοσοκόμων καὶ τὸν ἀπολογισμὸν τῆς ἑκατονταετηρίδος ἐν συνδιασμῷ μετὰ τὸν ἑορτασμὸν τῆς ἐκδόσεως βιβλίου διὰ τὴν μάχην τοῦ Σολφερίνο καὶ τὴν ὑπογραφήν τῆς πρώτης Συμβάσεως τῆς Γενεῆς. Κατὰ τὴν τελευταίαν συνεδριάσιν τοῦ Συνεδρίου δι' ὁμοφώνου ἀποφάσεως τοῦ ἐχαιρέτησε τὴν καταβαλλομένην προσπάθειαν διὰ τὸν γενικὸν ἀφοπλισμὸν καὶ τὴν κατάπυξιν τῶν δοκιμῶν τῶν πυρηνικῶν ὄπλων.

Κατὰ τὰς ἀρχαιρεσίας ποὺ ἐγιναν ἐξελέγησαν, νέος Πρόεδρος τῆς Ἐνώσεως Ἐρυθρῶν Σταυρῶν ὁ κ. Μακκῶλεϋ καὶ Γενικὸς Γραμματεὺς τῆς Ἐνώσεως ὁ κ. Μπέερ, οἱ ὁποῖοι ἐξέφρασαν τὴν χαρὰν των διότι ἐξελέγησαν εἰς τὰ ἀξιώματά των εἰς τὴν Ἑλλάδα.

ΤΑ ΓΑΛΑΖΙΑ ΠΟΥΛΙΑ*

Ἵπό

Γ. Η. ΠΑΓΚΑΛΟΥ

Ἔτσι ὠνόμασε τις ἀδελφές ἐπισκέπτριες ἓνας διαβάτης ὅταν τις εἶδε νὰ πηγαίνουν στὴ γραμμὴ ἀπὸ τὴ Σχολὴ πρὸς τὸ Οἰκοτροφεῖο, ἐπειδὴ ἦσαν ντυμένες μὲ τις γκριζογάλανες ποδιές. Μοῦ ἄρεσεν αὐτὴ ἡ ὀνομασία, γιατί ἀποδίδει κάπως μιὰν ἐντύπωση καὶ γιατί στὴν Ἀμερικὴ ὀνομάζουν τις ἀδελφές ποὺ ἀσχολοῦνται μὲ τὴ Δημοσίᾳ Ὑγιεινὴ «Κορίτσια μὲ τὰ μπλέ» (girls in blue), σύμφωνα μὲ τὴ στολὴ τους.

Ἐνα τέτοιο γαλάζιο πουλι θὰ παρακολουθήσωμε στὰ χρόνια τῆς σπουδῆς του καὶ στὴ δρᾶσή του. Ἄς τὸ θεωρήσωμε σὰν ὑπόδειγμα.

* *

Τὴν πρωτοεῖδα στις εἰσαγωγικὲς ἐξετάσεις, ὅταν, μετὰ τὰ γραπτά, τις ἐξετάζει ἡ ἐπιτροπὴ ἐπιλογῆς καὶ λογαριάζει, ἐκτὸς ἀπὸ τις γραμματικὲς γνώσεις, τὴν ἐμφάνιση καὶ τις ἐντύψεις ἀπὸ τὸ τί ἀπαντᾷ ἢ κάθε μία στὰ ἐρωτήματα ποὺ τῆς ὑποβάλλουν.

Ἡ Μαλαματένια Ἐωμερίτη ἔρχεται ἀπὸ ἓνα χωριὸ τῆς Δυτικῆς Μακεδονίας. Εἶναι ὄρφανὴ ἀπὸ πατέρα καὶ ἐγγονὴ ἐνὸς Κρητικοῦ Μακεδονομάχου ποὺ ἐγλύτωσε ἀπὸ τὸ κομιτατζίδικο βόλι, γιατί μιὰ κοπέλα τὸν εἶχε κρύψει στὸ κατώγι τοῦ σπιτιοῦ της ὅταν πληγωμένος καὶ χαμένος ἀπὸ τὸ σῶμα του ἐζήτησε καταφύγιο σ' ἓνα ἀπόμερο σπῖτι τοῦ χωριοῦ. Αὐτὴ ἡ κοπέλα εἶναι ἡ γαγιά τῆς Μαλαματένιας Ἐωμερίτη. Τὸν παπποῦ της

δὲν τὸν ἐγνώρισεν ἡ Μαλαματένια, μὰ τὸν ζέρει ἀπὸ τὴν φωτογραφία ποὺ βρίσκεται πάντα στὸ σπῖτι τους. Ἔχει τάμα νὰ πάη στὴν Κρήτη νὰ μάθῃ γιὰ τις ρίζες τῆς λεβεντογενιάς της καὶ νὰ γνωρίσῃ τοὺς Ἐωμερίτηδες, τοὺς συγγενεῖς της. Θὰ δοῦμε παρακάτω πῶς ἀνταπόδωσε τις ὑπηρεσίες τοῦ παπποῦ της, κάνοντας στὴν Κρήτη ἓναν εἰρηνικὸν ἀγῶνα ἰσάζιο πρὸς τὸν πολεμικὸ ποὺ ἔκανε ὁ παπποῦς της στὴ βορεινὴ περιοχὴ τῆς πατρίδας.

Γιὰ τὴν ἐμφάνιση τῆς Μαλαματένιας δὲν ἔγινε κἂν συζήτηση. Ἄπὸ τὴν μητέρα της ἐπῆρε τὰ γαλανὰ μάτια καὶ τὴν ξανθὴ κόμη καὶ ἀπὸ τὸν πατέρα της, τὸν γυιὸ τοῦ Κρητικοῦ καπετάνιου, τὸ λογερό κορμὶ καὶ τὴν περήφανη ματιὰ. Ἡ ἄγορρη αὐτὴ ἐπαρχιωτοπούλα σὲ κοιτᾷτε κατάματα χωρὶς φόβου καὶ χωρὶς ψεύτικη σεμνότητα.

— Καὶ τί σᾶς παρώτρυνε, δεσποινὶς Ἐωμερίτη, νὰ γίνετε ἀδελφὴ ἐπισκέπτρια;

— Ἡ ἐπιθυμία μου νὰ πολεμήσω τὴν ἀρρώστια, ὅπως ὁ παπποῦς μου ἐπολέμησε τὴ σκλαβιά.

Ἡ ἀπάντησή της φαίνεται πολὺ ἀγέρωχη, σχεδὸν ἀθθάδικη.

— Δὲν λογαριάσατε καθόλου τὸ ὄλικὸ συμφέρον; λέει μιὰ κυρία τῆς ἐπιτροπῆς ποὺ θέλει νὰ τὴν προσγειώσῃ.

— Ὅχι, ἀπαντᾷ χωρὶς δισταγμὸ· ξέρω πῶς τὸ ἐπάγγελμα ποὺ διάλεξα εἶναι τραχὺ, πολλὲς φορές ἐπικίνδονο καὶ χωρὶς σημαντικὴ ἀπολαβὴ. Τὸ ἀντιμετωπίζω σὰν ἀποστολή, σὰν χρέος.

— Γιατί, δεσποινὶς Ἐωμερίτη, στὸ ἀπολυτήριο τοῦ Γυμνασίου σᾶς γράφουν Χρυ-

* Ἡ ἱστορία αὐτὴ εἶναι ὡς πρὸς τὰ πρόσωπα ὄλως διόλου φανταστικὴ, ὡς πρὸς τὰ πράγματα εἶναι περίπου ἓνας ὀραματισμός.

σηΐδα; ἔχετε δύο ὀνόματα; ρωτᾷ ἄλλη κυρία τῆς ἐπιτροπῆς.

— Ὅχι, τὸ ὄνομά μου εἶναι Μαλαματένια, τὸ ὄνομα τῆς γιαγιάς, ἀλλὰ ὁ Γυμνασιάρχης τὸ εὑρίσκει «λέξιν τοῦ χύδην ὄχλου» καὶ μ' ἔγραφε στὸν κατάλογο Χρυσηΐδα. Φυσικά, μόνο στὸ ἀπολυτήριό τοῦ Γυμνασίου ὀνομάζομαι ἔτσι.

Ἐγὼ στὸ ἀναμεταξὺ ξεφυλλίζω τὰ γραπτά της καὶ ἄθελά μου κάνω γραφολογία.

Τὸ γράψιμό της προδίδει θεληματικότητά, ὁ στυλογράφος ἔχει πατήσει μὲ δύναμη τὸ χαρτί, οἱ κάθετες γραμμὲς εἶναι βαθιὰ χαραγμένες, μὰ οἱ ὀρθὲς τῶν συμφώνων δὲν τελειώνουν ἀπότομα, παρὰ σὲ ἐλαφρὲς καμπύλες. Ἐνα παράξενο μίγμα ἀνδρισμοῦ καὶ θηλυκότητος. Οἱ ἀνορθογραφίες εἶναι σπάνιες καὶ ὄχι σημαντικές, οἱ γνώσεις της δὲν εἶναι ἀφθονες, μὰ ὅ,τι ἔμαθε τὸ ξέρεи καλά καὶ τὸ διατυπώνει μὲ ἀπλότητα καὶ διαύγεια.

Ἡ δοκιμασία ἐτελείωσε, καὶ ἡ Μαλαματένια εἶναι σὲ λίγο μαθήτρια τῆς προπαρασκευαστικῆς τάξεως.

Στὰ 40 κορίτσια ποὺ ἀπαρτίζουν τὴν τάξη αὐτὴ πρέπει νὰ κάμω λίγα μαθήματα Μικροβιολογίας, μὰ νομίζω ἀντιπαιδαγωγικὸ νὰ περιοριστῶ σὲ μιὰ περιγραφικὴ διδασκαλία γιὰ τὰ μικρόβια, καὶ ξεπερνῶ τὸ θέμα μου κάνοντας μαθήματα Γενικῆς Φυσιολογίας, ποὺ θὰ τοὺς χρησιμεύουν γιὰ νὰ καταλάβουν ἀργότερα τίς λεπτομερειακὲς καὶ συχνὰ ἄχρηστες γνώσεις ποὺ ἄλλοι θὰ τοὺς προσφέρουν.

Προσέχω ιδιαίτερα τίς ἀντιδράσεις των στὶς καινούριες ἔννοιες ποὺ τοὺς μεταδίδω καὶ κάνω φυσιολογικὲς παρατηρήσεις. Τίς πιὸ πολλὰς φορὲς διαβάζω στὰ πρόσωπα κάποια πνευματικὴ κούραση, ὅταν τὰ διδασκόμενα εἶναι, παρ' ὅλη τὴν ἀπλοποίηση, δυσκολονόητα, ἀπὸ τίς ἀπροετοίμαστες γιὰ ἀνώτερες σπουδὲς κοπέλες ποὺ ἔρχονται νὰ βροῦν ἓνα ἐπάγγελμα κάπως ἀνώτερο ἀπὸ τῆς δακτυλογράφου ἢ τῆς μοδίστας.

Ἡ Μαλαματένια Ξωμερίτη κάθεται στὴν πρώτη σειρά—ἴσως κατὰ τύχη—μὲ τὴν ἀπληστία πρὸς τίς καινούριες γνώσεις ζωγραφισμένη στὰ μάτια της. Ὅταν ἐκτός θέματος μιλάω γιὰ τὴν μελλοντικὴ δρᾶση τους στὴν προληπτικὴ Ἱατρικὴ καὶ τοὺς λέω ὅτι θὰ εἶναι ἡ προφυλακὴ στὴ μάχη γιὰ τὴν ὑ-

γεία, τὴν βλέπω νὰ ξεσηκώνεται καὶ νὰ λάμπη στὸ πρόσωπό της κάποια ὑπερηφάνεια, λὲς καὶ ζυπνᾷ μέσα τῆς ἡ κληρονομιά τοῦ Μακεδονομάχου ποὺ πολεμοῦσε στὴν πρώτη γραμμὴ. Αὐτὸς ἔφυγε ἀπ' τὸ νησί του γιὰ νὰ πάη νὰ πταταλήσῃ τὴ νιότη του ὄχι γιὰ τὴ δική του πιὰ λευτεριά, ἀλλὰ τῶν ἄλλων, καὶ τὸν παρακινούσε ὄχι τόσο ἡ νηφάλια σκέψη του μὰ ἡ ρομαντικὴ του ἰδιοσυγκρασία. Ὅταν κάποτε μιλήσαμε μὲ τὴν Μαλαματένια γιὰ τὸν παπποῦ της, τὸν καπετὰν Ξωμερίτη, μοῦ εἶπε πὼς ἡ μητέρα της τῆς διηγῆθηκε ὅτι ὁ γέρος, ἅμα ἔπινε τὰ ποτηράκια του σὲ κάτι χρονιὰρες μέρες, σιγοτραγουδοῦσε κ' ἔλεγε κρητικὲς μαντινάδες. Ἐθυμότανε ιδιαίτερα μιὰ ποῦ τῆς εἶχε κάνει ξεχωριστὴ ἐντύπωση.

— Γιά πὲς τὴν, τῆς λέω.

Ἄψοκοκκινίζει καὶ ἀπαγγέλλει:

— Ὁμπρός, πῆγαιν' ὀμπρός,
τρέχα καὶ μὴ φοβάσαι.

Κατάλυσε¹ τὴ νιότη σου
καὶ μὴ τὴνε λυπᾶσαι.

Εἶναι παράξενο πὼς μέσα στὶς μαντινάδες τοῦ γέρου ἔξεχώρισεν ἡ ἔγγονη αὐτὴν ποὺ χαρακτηρίζεϊ τόσο τὴν νοστοροπία τοῦ ρομαντικοῦ νησιώτη ποὺ σπαταλᾷ τὴ νιότη του πηγαίνοντας ἀψηφιστα μπροστά, γιὰ κάποιο σκοπό.

Μετὰ 20 μαθήματα, χάνω τὴν ἐπαφὴ μὲ τὴν Μαλαματένια καὶ τίς συμμαθήτριάς της, ὅμως ἐνδιαφέρομαι πάντα καὶ συχνορωτῶ γιὰ τίς σπουδὲς της καὶ τὴ διαγωγή της στὴ Σχολή. Ὅσο γιὰ τὴν ἐπιμέλεια καὶ τὴν ἐπίδοση, δὲν ἀκούω παρὰ ἐπαίνους, ἀλλὰ γιὰ τὴν συμπεριφορὰ της μοῦ μιλοῦν κάπως μασημένα. Ὅταν ζητῶ ἐξηγήσεις, πάλι δὲν μοῦ δίνουν λεπτομέρειες.

— Νά! Εἶναι κάπως ἀτίθασος χαρακτήρας, δὲν ἔχει ταπεινοφροσύνη, παίρνει πολλές πρωτοβουλίες, κοροϊδεύει τὴν ὑπερβολικὴν εὐσέβεια μερικῶν συμμαθητριῶν της, καὶ κάτι τέτοια...

Ἐπιμένω νὰ μάθω ἂν ἔχῃ τὴν συναισθησὴ τοῦ καθήκοντος καὶ ἂν κἀν εὐσυνείδητα τὴν δουλειὰ της. Ἡ ἀπάντησις εἶναι ἀνεπιφύλακτα καταφατικὴ.

1. Κατάλυσε = σπατάλησε.

— Τότε, λέω, ἄς μὴν τῆς ψαλιδίσουμε τὰ πτερά της, ἄς τὴν ἀφήσωμε νὰ ἀξιοποιήσῃ τὴν ιδιοσυγκρασίαν της. Κάθε ἄνθρωπος ἔχει μπροστά του αὐτὸ ποῦ ἄδικα λένε «πεπρωμένο» καὶ ποῦ δὲν εἶναι παρὰ ἡ ἔκφραση καὶ τὰ ἀποτελέσματα τῶν πράξεών του ποῦ βγαίνουν ἀπὸ τὴ βιολογικὴ του ἀτομικότητα. Ἄς ποδηγητήσωμε αὐτὴ τὴν ἀτομικότητα πρὸς τὸ ἀγαθὸ καὶ τὸ ὠφέλιμο.

Στὰ ὑπόλοιπα χρόνια τὴν συναντῶ ἄργα καὶ ποῦ, καθὼς περνᾷ μὲ τις συμμαθήτριές της καὶ πάει ἢ στὴν αἴθουσα παραδόσεων ἢ στὸ οἰκοτροφεῖο. Μαντεύει βέβαια τὸ ἐνδιαφέρον μου καὶ μὲ χαιρετᾷ πάντοτε πρόσχαρα. Θὰ τὴν ξανακαμαρώσω στὴν τελετὴ τῆς ἀπονομῆς διπλωμάτων. Εἶναι ἡ κορυφαία στὴν χορωδία, ἡ φωνὴ της, φωνὴ κοντράλτας, ξεχωρίζει καὶ σὲ τόνο καὶ σὲ ποιότητα. Δὲν ξέρω ἂν ἐπηρεάζωμαι ἀπὸ τὴν καταγωγὴ της, μὰ καθὼς τραγουδᾷ τὸ Ἐθνικὸν Ὑμνο διαβάζω μιὰ ἔξαρση στὸ πρόσωπό της.

Τὸ ἴδιο νοιώθεισ ὅταν τὴν παρακολουθῆς ἐνῶ δίνει τὸν ὄρκο:

«Ὁρκίζομαι ἐνώπιον Θεοῦ καὶ ἀνθρώπων νὰ διάγω βίον ἀγνὸν καὶ ἐνάρετον καὶ νὰ ἐξασκῶ πιστῶς τὸ ἐπάγγελμά μου.

»Νὰ ἀποφεύγω πᾶσαν πρᾶξιν ἔνοχον ἢ ἀνήθικον καὶ νὰ μὴ χρησιμοποιήσω οὐδὲ δώσω ποτὲ θανάσιμον ἢ ἐπιβλαβὲς φάρμακον.

»Νὰ πράττω πᾶν τὸ δυνατόν ὅπως ἐξυψώσω τὸ ἐπάγγελμά μου καὶ νὰ τηρῶ μυστικὸν πᾶν ὅ,τι μοὶ ἤθελε ἀνακοινωθῆ ἔμπιστευτικῶς ἢ ἤθελε περιέλθει εἰς γνῶσιν μου κατὰ τὴν ἐκτέλεσιν τοῦ καθήκοντός μου.

»Νὰ βοηθῶ πιστῶς τοὺς ἰατροὺς εἰς τὸ ἔργον των, νὰ περιθάλπω μὲ ἀφοσίωσιν καὶ εὐσυνειδησίαν τοὺς ἀσθενεῖς μου, νὰ φροντίζω δὲ διὰ τὴν σωματικὴν καὶ πνευματικὴν καλυτέρευσιν τῆς ἀνθρωπότητος.

»Ταῦτα ὀρκιζομένη, παρακαλῶ τὸν Θεὸν νὰ μὲ βοηθῆ εἰς τὴν ἐκπλήρωσιν τῶν καθηκόντων μου.»

Ὅταν τελειῶν ἢ τελετῆ, τὴν πλησιάζω, τῆς σφίγγω τὸ χέρι καὶ τὴν συγκαίρω.

— Τί θὰ κάνης τώρα, Μαλαματένια; τῆς λέω. Ποιὸ εἶναι τὸ πρόγραμμά σου;

— Μοῦ ἐπιτρέπετε, κ. Καθηγητά, νὰ σᾶς δῶ ἰδιαιτέρως καὶ νὰ ζητήσω τὴν γνώμη σας;

Ὅταν ἤρθε νὰ ζητήσῃ τὴ γνώμη μου γιὰ τὸ δρόμο ποῦ θὰ ἀκολουθήσῃ, τῆς εἶπα πῶς μολονότι ἡ νοσηλεία ἀρρώστων εἶναι μιὰ ὑψηλὴ κοινωνικὴ λειτουργία, τὴν θεωρῶ πιὸ κατάλληλη γιὰ τὴν ἐλεύθερη δράση ποῦ προσφέρεται ἂν διορισθῆ σ' ἓνα Ἰγυειονομικὸ Κέντρο ἐπαρχίας καὶ ἀσκῆσῃ τὴν λειτουργίαν τῆς Προληπτικῆς Ἰατρικῆς.

Φανερὴ ἦταν ἡ ἱκανοποίησις ποῦ ἐξωγραφίστηκε στὸ πρόσωπό της μὲ τὴ λάμψη ποῦ πῆραν τὰ μάτια της καὶ μὲ τὸ ἀψοκοκκίνισμα στὰ μάγουλά της.

— Σᾶς εὐχαριστῶ, κ. Καθηγητά. Μ' ἐνοικώσατε πολὺ καλά, καὶ εἶμαι περήφανη. Καὶ νὰ σᾶς ἐξομολογηθῶ, εὗρισκα τὸν ὄρκο μας κάπως ἀτελεῖ.

— Δηλαδή;

— Νά! Λέει νὰ βοηθῶ τοὺς ἰατροὺς εἰς τὸ ἔργον των καὶ νὰ περιθάλπω τοὺς ἀσθενεῖς μου μὲ ἀφοσίωσιν...

— Καὶ δὲν ἐπρόσεξες τὸ παρακάτω; Δὲν ὀρκίστηκες νὰ φροντίξῃς διὰ τὴν σωματικὴν καὶ πνευματικὴν καλυτέρευσιν τῆς ἀνθρωπότητος; Καταλαβαίνεις τί περιεχόμενον ἔχει αὐτὴ ἡ φράσις;

Τὸ αἶσθημα τῆς ὑπερηφανείας σβῆνει καὶ μιὰ ἐλαφρὴ χλωμάδα χύνεται στὸ πρόσωπό της, γιὰτὶ νοιώθει τὴν παρατήρησίν μου ὡς ἐπίπληξιν.

(Συνεχίζεται)

ΠΡΟΓΕΣΤΕΡΟΝΗ*

Υπό

ARPAD CSAPO

Μετάφρασις

Π. Π. ΠΑΝΑΓΙΩΤΟΥ

— [Β'] —

Διὰ τὰ εὐρωμεν κάποιαν τάξιν εἰς αὐτὴν τὴν ἐπίπλοκον εἰκόνα, ἃς ἀναθεωρήσωμεν τί ἦτο γνωστὸν μέχρι τότε εἰς τὸν ρόλον τῆς οἰστρογόνου ὁρμόνης καὶ τῆς Προγεστερόνης.

Ἡ οἰστρογόνος εἶναι ὁ ἀστὴρ τῆς πρώτης πράξεως εἰς τὴν ἀναπαραγωγικὴν ἐξέλιξιν τοῦ θήλεος. Προκαλεῖ τὴν φυλετικὴν ὠριμότητα τοῦ νεαροῦ θήλεος, προκαλεῖ τὴν ὠρίμανσιν τοῦ φύου καὶ ρυθμίζει τὸν περιδικτὸν κύκλον τῆς ὠοθήκης. Μετὰ τὴν ὠρίμανσιν ἐνὸς ὠοθυλακίου εἰς τὴν ὠοθήκην καὶ τὴν ἐξαπόλυσιν ἐξ αὐτοῦ τοῦ φύου, τὸ ὠοθυλάκιον μεταμορφώνεται εἰς ὠχρὸν σωματίον καὶ ἀρχίζει νὰ ἐκκρίνη Προγεστερόνην. Ἡ ὁρμόνη αὕτη ἀναγκάζει τὸν βλενογόνον τῆς μήτρας νὰ ἐτοιμασθῇ διὰ τὴν ἐμφύτευσιν τοῦ ὠαρίου ἐν τῷ βλενογόνῳ τῆς μήτρας, τοῦτο ἀρχίζει νὰ διαπλάσσεται εἰς ἔμβρυον, ὃ δὲ πλακοῦς σχηματίζεται περὶ αὐτοῦ. Μεταξὺ τῶν ἄλλων δράσεων τοῦ ὠοθυλακίου ἐκκρίνει οἰστρογόνον καὶ Προγεστερόνην καὶ διατηρεῖ τὴν ἐκκρίσιν ταύτην καθ' ὅλον τὸ ὑπόλοιπον τῆς κυήσεως. Ἡ οἰστρογόνος ὁρμόνη ἀναγκάζει τοὺς μῦς τῆς μήτρας νὰ ἀποκτήσουν δύναμιν συστολῆς. Ἐξ ἄλλου ἡ Προγεστερόνη δρᾷ κατὰ κάποιον ἄγνωστον τρόπον ἀναχαιτιστικῶς ἐπὶ τῶν συστολῶν τῆς μήτρας καὶ τοιουτοτρόπως ἀναχαιτίζει, ἐμπο-

δίζει τὴν πρώιμον ἀποβολὴν τοῦ ἐμβρύου ἐκ τῆς μήτρας.

Ὁ Ρεύνολδς ἔδειξε πειραματικῶς πρᾶγματι ὅτι ἡ Προγεστερόνη ἐμπλόκαρε τὰς συστολάς τῆς μήτρας.

Ἐν βραχυλογίᾳ, καθ' ὃ διάστημα ἡ Προγεστερόνη κυριαρχεῖ τῆς μήτρας, οἱ ἰσχυροὶ μῦες τῆς τελευταίας δὲν δύνανται νὰ συσταλοῦν πρὸς ἀποβολὴν τοῦ ἐμβρύου. Τὸ πρόβλημα εἶναι πῶς καὶ ὑπὸ ποίας περιπτώσεις ἀσκεῖ ἡ Προγεστερόνη τὸ ἀναχαιτιστικὸν τοῦτο ἀποτέλεσμα αὐτῆς.

Εὐρωμεν ὅτι ἡ στοιχειώδης συσταλτικὴ μονὰς τοῦ μυός, ἡ ἀκτομυοσίνη, δὲν ἐπηρεάζεται ὑπὸ τῆς Προγεστερόνης. Ἡ ὁρμόνη ἐπομένως πρέπει νὰ δρᾷ ἐπὶ τοῦ μυός εἰς κάποιον ἀνώτερον ἐπίπεδον ὀργανώσεως. Πρὸς διερεύνησιν τῆς δράσεώς της, ἔπρεπε νὰ κατέλθωμεν εἰς τὴν παρατήρησιν τῆς ἀπαντήσεως τοῦ ἀθίκτου ζῶντος μυός. Πρὸς τοῦτο ἐχρησιμοποίησαμεν μεθόδους ἠλεκτρικῆς διεγέρσεως βασιζομένης ἐπὶ τῶν ἀρχῶν τὰς ὁποίας περιέγραψε ὁ Ἄλαν Λ. Χότζκιν, τοῦ Πανεπιστημίου τοῦ Καϊμπριτζ.

Τὰ πειράματά μας ἔδειξαν ὅτι ἡ Προγεστερόνη ἀνεχαίτισε τὴν συστολὴν τῶν μυῶν τῆς μήτρας διὰ τῆς μειώσεως τοῦ ὕδατος αὐτῶν καὶ τοῦ μπλοκαρίσματος τῆς ἀγωγῆς τοῦ ἐρεθισμοῦ. Ὄταν ἡ μήτρα ἐκυριαρχεῖτο ὑπὸ τῆς Προγεστερόνης, τὸ ἐρεθιστικὸν κύμα δὲν μετεδίδετο ἀπὸ τοῦ ση-

* Συνέχεια ἐκ τοῦ προηγουμένου καὶ τέλος.

μείου του έρεθισμού, άδιαφόρως πόσον ισχυρός ήτο ό έρεθισμός.

Ο γενικός μηχανισμός του έλέγχου επί των μυών της μήτρας καθίστατο ήδη διαυγής. Η οίστρογόνας φορτίζει τó όπλον, ούτως είπειν, ή δέ Προγεστερόνη είναι ή ασφάλεια, ή όποία έμποδίζει την έκπυρσοκρότησιν αυτού. Καθ' όλην την διάρκειαν της φυσιολογικής κύσεως, οί μύς είναι έτοιμοι να εκραγούν μετά 24 ώρας από την προειδοποίησίν των, αλλά δεν είναι δυνατόν να έκπυρσοκροτήσουν, εκτός εάν αφαιρεθ ή ασφάλεια από τó όπλον. Με άλλα λόγια, μέχρις ότου τó μπλοκάρισμα τó ασκούμενον διά της Προγεστερόνης άρθή.

Τó εύρημα τούτο εξηγεί διατι αί παλαιόταται έρευναί προς άνεύρεσιν ούσίας προκαλούσης έκτρωσιν απέτυχαν σταθερώς. Η μήτρα δεν δύνανται να άπαντήση άποτελεσματικώς εις έρεθιστικά ενώ εύρίσκεται υπό τόν έλεγchon της Προγεστερόνης.

Συνεχίσαμεν τās έρέυνας μας εις την μηχανικήν του μητριαίου μυός και εις τās τās έβοηθήθημεν μεγάλως από τās κλασσικάς μελέτας του Βρεττανού βιοφυσικου Α. Β. Χίλλ, επί του μυός του βατραχου. Από τής απόψεως συμπεριφοράς, ό μύς του βατραχου, ό όποιος τόν καθιστά ικανόν να κάμη άλματα, φαίνεται τόσο διαφορετικός από τούς μύς της μήτρας ενός θηλαστικού. Ο μύς του βατραχου εργάζεται τόσο ταχέως ώστε ό βάτραχος είναι ικανός να άρπάξη μίαν μυίγα καθώς αυτή πετάει, ενώ ό μητριαίος μύς εργάζεται βραδέως και σκοπίμως. Εάν συνέβαινε άνταλλαγή μυών, ό βάτραχος ποτέ δεν θα μπορούσε να πιάση μιá μυίγα, και τó έμβρυον ποτέ δεν θα μπορούσε να έπιζήση συνεπεία των ταχειών συστολών της μήτρας. Έν τούτοις εύρομεν ότι ως προς βασικά τινα χαρακτηριστικά οί δύο μύες εργάζονται άκριβώς κατά τόν ίδιο τρόπο.

Η φύσις πάντοτε χρησιμοποιεί τόν άπλούν μηχανισμόν διά να πιάση τούλάχιστον δύο μυίγες. Άλλά τó ίδικόν μας ενδιαφέρον είναι ό έλεγχος του μητριαίου μυός. Πώς έπιτυγχάνει ή Προγεστερόνη την άναχαιτιστικήν της δράσιν; Πολλά ένδείξεις, περιλαμβάνουσαι και τó άποτελεσμα

της επί της διεγερσιμότητος του μυός, άφήνουν να υποθέσωμεν ότι αυτή έλέγχει την συγκρότησιν των μυϊκών κυττάρων, ήτοι τó περιεχόμενον των εις ίόντα. Πράγματι ό Μπένι Χόρβαθ, των Έθνικων Ίνστιτούτων Υγείας, εύρεν ότι όταν ή Προγεστερόνη επικρατή, ύπάρχει μείωσις του βαθμού συγκεντρώσεως των ίόντων καλίου και νατρίου εις την μεμβράνην του μυϊκου κυττάρου.

Εύρομεν επίσης μίαν ένδειξιν ότι υπό την επίδρασιν της Προγεστερόνης τά κύτταρα συκρατούν τά ίόντα του άβεστίου περισσότερο ισχυρώς. Τί σημαίνουν άκριβώς αυτάί αί ίονικαί μεταβολαί των κυττάρων και πώς ή Προγεστερόνη τās προκαλεί δεν είναι άκόμη εξηγημένον. Ίσως ή τελική εξήγησις της δράσεως του μυός μάς όδηγήση εις τó επίπεδον των έν διεγέρσει ηλεκτρονίων και της μηχανικής. Καθώς υπέθεσεν ό Σέντ-Γκυέργκι, οί βιολόγοι μπορεί να υποχρεωθούν να καταλήξουν εις την φυσικήν. Άλλά ένα πράγμα είναι διαυγές. Η παρακολούθησις της δράσεως της Προγεστερόνης μέχρι του μοριακου επιπέδου θα έπαναστατήση την ένδοκρινολογίαν. Έν τούτοις θα προσθέση μίαν άλλην διάστασιν εις την Ίπιστήμην. Εάν πρόκειται να άντιληφθώμεν πώς εργάζονται οί μύες και οί όρμονικοί των ρυθμισταί, πρέπει να σπουδάσωμεν τó φαινόμενον εις όλας αυτού τās απόψεις, από τó μοριακόν επίπεδον μέχρι της λαμπράς όργανώσεως των κυττάρων που πραγματοποιεί τās συνδεδεασμένας, συντονισμένας λειτουργίας του μυός. Τούτο έπιβάλλει βιοφυσικάς, χημικάς, ιστολογικάς και φυσιολογικάς έρέυνας. Άκριβώς δέ τώρα είμεθα εις ένα τοιούτο εύρύ πρόγραμμα μελέτης της μήτρας εις τó Ίνστιτούτον Ροκφέλλερ διά τās Ιατρικάς έρέυνας. Έν τῷ μεταξύ, τά γεγονότα τά όποία έγιναν γνωστά μέχρι τούδε έδωσαν κάποια πρακτικά άποτελέσματα. Γνωρίζομεν π.χ. ότι ή Προγεστερόνη χρειάζεται περίπου 16 ώρας να άσκήση τά άποτελέσματα αυτής, εις τρόπον ώστε δεν δύναται να δράση άποτελεσματικώς εάν χορηγήται άφου ήρχισεν ήδη ή διεργασία της έκτρώσεως ή του πρώιμου τοκετού.

“Ο,τι είναι πλέον ενδιαφέρον είναι ότι εις εκ των λόγων τής άποτυχίας τής θεραπείας ταύτης εις τὸ παρελθὸν ἦτο ὅτι αἱ δόσεις αἱ ὁποῖαι ἐχρησιμοποιοῦντο ἦσαν πάρα πολὺ μικραὶ. Ἡ σταθερὰ δόσις τῶν 20 χιλιοστογράμμων Προγεστερόνης τὴν ἡμέραν, ἀπεδείχθη ἐκ τῶν πειραμάτων μικρὰ καὶ ἔπρεπε νὰ ἀξηθῆ εἰς 100 ἕως 200 χιλ. ἡμερησίως. Ἡ θεραπεία αὕτη προσεκτικῶς ἐφαρμοθεῖσα ὑπὸ τῆς ἰατροῦ Ἑλληνορ Ντέλφς, τοῦ Νοσοκομείου Τζῶν Χόπκινς, εἰς γυναῖκα ἡ ὁποία εἶχε ἐξ αὐτομάτους ἐκτρώσεις, κατέστησε τὴν τελευταίαν ταύτην ἱκανὴν νὰ ἀποκτήσῃ δύο ὑγιᾶ ὄριμα νεογνά. “Ὅτι αἱ ἐπιτυχία αὗται οφείλονται ἀποκλειστικῶς εἰς μαζικὴν δόσιν Προγεστερόνης ἀπεδείχθη διὰ τοῦ γεγονότος ὅτι ἡ πάσχουσα εἶχε μίαν ἐκτρωσιν μεταξὺ τῶν δύο τοκετῶν ὀρίμων νεογνῶν, ὅταν δὲν εἶχε δοθῆ Προγεστερόνη, καὶ μίαν ἄλλην ἐκτρωσιν, μετὰ τὴν δευτέραν ἐπιτυχῆ ἐγκυμοσύνην, ἐπειδὴ καθυστέρησε ἡ ἑναρξίς τῆς θεραπείας.

Ἡ τραγωδία τῆς ἐκτρώσεως δὲν δύναται νὰ μετρηθῆ μόνον δι’ ὄρων ἀριθμοῦ τῶν χανομένων ἐμβρύων. Ἡ ἀπώλεια τοῦ τέκνου ἔχει ἕνα βαθὺ ψυχολογικὸν ἀποτέλεσμα ἐπὶ τῶν γυναικῶν αἱ ὁποῖαι παρουσιάζουν καθ’ ἕξιν ἐκτρώσεις, καὶ ὁ πρῶμος τοκετὸς προκαλεῖ ἀκόμη περαιτέρω τραγωδίας, διότι εἶναι δυνατόν τὰ πρῶμα νεογνά νὰ παρουσιάσουν πολλὰς δυσαρέστους καταστάσεις, ὅπως εἶναι ἡ ἐγκεφαλικὴ παράλυσις, ἡ ἐπιληψία ἢ ἡ τύφλωσις ἐξ ὀπισθοφακικῆς ἰνοπλασίας.

Ἡ Προγεστερόνη, ὁσονδήποτε ὑποσχετικὴ καὶ ἂν εἶναι, δὲν δύναται νὰ θεωρηθῆ ὡς ἡ πανάκεια ὄλων τῶν αὐτομάτων ἐκτρώσεων. Συχνάκις ἡ ἐκτρωσις ἢ ὁ πρῶμος τοκετὸς οφείλεται εἰς πλημμελείας τοῦ ἐμβρίου ἢ τῆς λειτουργίας τοῦ πλακοῦντος. Μόνον εἰς περιπτώσεις ὅπου ὑπάρχει ἐλαττωματικὴ ἐκκρίσις Προγεστερόνης εἶναι δυνατόν ἡ χορήγησις ταύτης νὰ βοηθηθῆσῃ, καὶ εἰς ἐκ τῶν σκοπῶν τῆς ἐρεύνης μας εἶναι νὰ ἀνεύρωμεν μέθοδον διακριβώσεως τῆς τοιαύτης ἐλαττωματικῆς ἐκκρίσεως.

Τελευταίως ἐμάθωμεν κάτι περὶ τῆς Προγεστερόνης, τὸ ὅποιον ρίπτει νέον φῶς ἐπὶ

τῶν διεργασιῶν τοῦ τοκετοῦ καθ’ ἑαυτοῦ. Ἡ ἀνακάλυψις προωθήθη διὰ τῆς πρακτικῆς ὀρίσεως ὀρισεμένης σπανίας ἀνωμαλίας τῆς ἐγκυμοσύνης, ἡ ὁποία παρατηρεῖται ἐπίστε, πρᾶγμα τοῦ ἀποτελεῖ ἕνα ἄλλο παράδειγμα ὅτι ἡ ἐπιστήμη ἀκολουθεῖ δύο δρόμους. Οἱ ἐργαστηριακοὶ ἐρευνηταὶ εἶναι δυνατόν νὰ ἀποκτήσουν ἀξιολόγους ἰδέας ἀπὸ τὰς παρατηρήσεις τῶν πρακτικῶν. Ἡ ἀνωμαλία ἡ ὁποία διήγειρε τὸ ενδιαφέρον μας εἶναι τὸ γεγονὸς ὅτι εἰς σπανίας περιπτώσεις, εἰς μήτραν ἡ ὁποία ἔφερε διδύμια, ὑπάρχει ἕνα χώρισμα μεταξὺ αὐτῶν, τὸ ὁποῖον διαιρεῖ τὴν μήτραν εἰς δύο δωμάτια εἰς δύο θαλάμους. Εἰς αὐτάς τὰς περιπτώσεις τὸ ἐμβρυον τοῦ ἐνὸς θαλάμου εἶναι δυνατόν νὰ γεννηθῆ πρῶτως, ἐνῶ τὸ διδύμια ἐμβρυον τοῦ ἄλλου θαλάμου εἶναι δυνατόν νὰ γεννηθῆ ἀκόμη καὶ μετὰ δύο μῆνας.

Ὁ Κόρνερ ἐπέστησε τὴν προσοχὴν μας εἰς αὐτὸ τὸ περίεργον φαινόμενον τῆς ὀρίσεως, ἐνῶ εὐρισκόμεθα εἰς τὸ ὑψηλότερον σημεῖον τοῦ ἐνθουσιασμοῦ μας εἰς τὰς ἐρεῦνας μας ἐπὶ τῆς Προγεστερόνης. Πῶς ἦτο δυνατόν ὥστε εἰς μίαν καὶ τὴν αὐτὴν μήτραν ἡ Προγεστερόνη νὰ ἐμπλέκῃ τὸν τοκετὸν τοῦ ἐνὸς διδύμου, ἐνῶ δὲν ἐμπόδιζε τὸ τοκετὸν τοῦ ἄλλου; Εἶναι ἀληθές ὅτι τὰ δύο ἐμβρυα εἶχον ξεχωριστοὺς πλακοῦντας, καὶ ὁ πλακοῦς εἶναι γνωστὸν ὅτι εἶναι ἡ κυρία πηγὴ τῆς Προγεστερόνης εἰς ὄψιμα στάδια τῆς ἐγκυμοσύνης. Ἀλλὰ ἐπὶ ὁ πλακοῦς παρεῖχε τὴν Προγεστερόνην τοῦ διὰ τοῦ ρεύματος τοῦ αἵματος, καθὼς κινουνο ἄλλοι ἐνδοκρινεῖς ἀδένες, ἡ πλημμελία τῆς ἐκκρίσεως ἐνὸς πλακοῦντος δὲν θὰ εἶχε σημασίαν, διότι τὸ αἷμα θὰ μετέφερε Προγεστερόνην ἐκ τοῦ ἄλλου πλακοῦντος, ὁ ὁποῖος παρήγαγε ταύτην εἰς ἱκανὰς ποσότητας, εἰς ὅλην τὴν μήτραν. Ἦτο δυνατόν νὰ θεωρήσωμεν ὅτι ὁ πλακοῦς πράγματι δὲν παρέχει τὴν ὀρίμνην ταύτην εἰς τὸ αἷμα; Καὶ ἂν τοῦτο εἶναι ἀληθές, θὰ ἐπείπε οὗτος νὰ παρέχῃ τὴν Προγεστερόνην τοῦ εἰς τοὺς μῦς τῆς μήτρας διὰ διαχύσεως μέσῳ τῶν ἰστῶν. Τοῦτο θὰ ἐξήγει διὰ τὴν ἐλαχίστην ἢ οὐδεμίαν ποσότητα Προγεστερόνης ἐκ τοῦ πλακοῦντος τοῦ ἐνὸς θαλάμου ἔφθανε τοὺς ἰστούς τοῦ ἄλλου.

Διενεργήσαμεν πειράματα ἐπὶ κονίκλων εἰς ὄψιμα στάδια τῆς κύσεως διὰ νὰ ἀνεύρωμεν ἐὰν ἡ πυκνότης τῆς Προγεστερόνης καθὼς ἐδεικνύετο διὰ τῆς δραστικότητος τοῦ μπλοκαριστικοῦ ἀποτελέσματός της πράγματι μειοῦται μὲ τὴν ἀπόστασιν ἐκ τοῦ πλακοῦντος. Ἀποτελέσματα τῶν πειραμάτων μας ἔδειξαν ὅτι πράγματι τοῦτο συμβαίνει. Τοῦτο ἦνοιγε νέαν προοπτικὴν ἐπὶ τῶν διεργασιῶν τοῦ τοκετοῦ καὶ ἐξήγει διατὶ συμβαίνουν πολλὰ δυσάρεστα μὲ αὐτὸν.

Ἰποθέτομεν ὅτι ὁ τοκετὸς ἀρχίζει ὅταν ἡ παραγωγή τῆς Προγεστερόνης καὶ τοῦ πλακοῦντος ἀρχίζῃ νὰ μειοῦται. Ἐπειδὴ ἡ ὁρμὴ κατανέμεται διὰ διαχύσεως, αἱ περιοχαὶ τῆς μήτρας αἱ ὁποῖαι ἐλευθεροῦνται ἀπὸ τὸ μπλοκαριστικὸ ἀποτέλεσμα τῆς Προγεστερόνης εἶναι αἱ πρῶται αἱ ὁποῖαι ἀρχίζουν νὰ συσπῶνται. Τοῦτο σημαίνει ὅτι τὸ σχέδιον τῶν συστολῶν τῆς μήτρας δύναται νὰ ἐξαρτᾶται κατὰ μέγα μέρος ἀπὸ τὸ πῶς ἐπὶ τοῦ τοιγώματος τῆς μήτρας κατὰ τύχην ἔχει ἐμφυτευθῆ τὸ ἔμβρυον. Ἐὰν τὸ σημεῖον ἐμφυτεύσεως τοῦ ἐμβρύου εὐρίσκεται ψηλὰ εἰς τὴν μήτραν, τὸ κατώτερον τμήμα τῆς μήτρας θὰ ἀρχίσῃ νὰ συστέλλεται πρῶτον καὶ τὰ συσταλτικὰ κύματα θὰ διευθύνονται πρὸς τὰ ἄνω, δηλ. πρὸς τὴν μὴ ὀρθὴν κατεύθυνσιν. Τὸ ἔμβρυον

θὰ ὠθηθῆ τοιουτοτρόπως μακρὰν, παρὰ πρὸς τὸν πυελικὸν σωλῆνα.

Οἱ μαιευτῆρες γνωρίζουν καλῶς τὸ φαινόμενον πόνων τοκετοῦ χωρὶς πρόοδον αὐτοῦ. Εἰς τοιαύτας περιπτώσεις οὗτοι δίδουν ἐνίοτε φάρμακα νὰ ἐρεθίσουν τοὺς μῦς τῆς μήτρας. Ἐὰν ἡ θεωρία μας εἶναι ὀρθή, τὰ διεγερτικὰ αὐτὰ φάρμακα τὸ μόνον ἀποτέλεσμα τὸ ὁποῖον ἀσκοῦν εἶναι νὰ ἐξαντλήσουν τοὺς μῦς καὶ πράγματι νὰ ματαιώσουν τὴν διεργασίαν τοκετοῦ. Ἡ ἐξώθησις τοῦ ἐμβρύου δὲν δύναται νὰ ἀρχίσῃ μέχρις ὅτου τὸ ἀνώτερον τμήμα τῆς μήτρας ἐλευθερωθῆ ἀπὸ τὸ μπλόκ τῆς Προγεστερόνης καὶ ἀρχίσῃ νὰ παρουσιάσῃ συστολὰς κατευθυνομένης πρὸς τὰ κάτω. Τοιουτοτρόπως φαίνεται ὅτι ἡ παλαιὰ ἀρχὴ τῆς Μαιευτικῆς «περίμενε, καὶ περίμενε ὑπομονετικά», εἶναι δυνατὸν νὰ εἶναι ἡ σωφρέτερα ὄλιαν. Περαιτέρω ἐργαστηριακὰ καὶ κλινικὰ ἔρευναι θὰ μᾶς εἴπουν ἐὰν ἡ ὑπόθεσις αὐτῆ τῆς ἀρχιτεκτονικῆς συστολῆς τῆς μήτρας εἶναι ὀρθή. Πολλὰ μένουσι νὰ γίνουσι πρὶν ἢ ἡ ἔρευνα τῆς Προγεστερόνης δυνηθῆ νὰ ἐφοδιάσῃ τοὺς μαιευτῆρας μὲ ἕνα μέσον πλήρους ἐμπιστοσύνης, βεβαιώσεως, καθησυχάσεως τῶν ἐμφόβων καὶ στενοχωρημένων ἐπιτόκων, ἀλλὰ ἔχομεν ἤδη λόγους νὰ εἴμεθα εὐγνώμονες διὰ τὴν κληρονομίαν τοῦ Καθηγητοῦ Μπόρν.

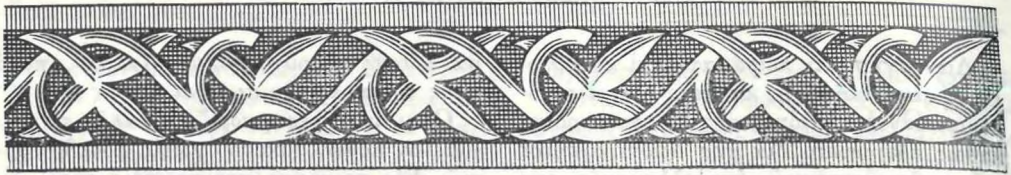
ΑΠΟ ΤΗΝ ΙΣΤΟΡΙΑΝ ΤΩΝ ΕΛΛΗΝΙΔΩΝ ΜΑΙΩΝ

Καλὸς φίλος τῆς «Ἐλευθοῦς», ὁ δημοσιογράφος καὶ ἱστορικός συγγραφεὺς κ. Κ. Βοβολίνης, ἐναθρῶν τὴν εἰδησιογραφίαν τοῦ παλαιότερου Ἑλληνικοῦ τύπου, ἀνεύρε τὴν κάτωθι εἰδησίαν, τὴν ὅποιαν κρίνομεν σκόπιμον νὰ καταχωρίσωμεν εἰς τὸ Περιοδικόν, ἐπειδὴ σχετίζεται μὲ τὴν Ἱστορίαν τῶν Ἑλληνίδων Μαιῶν.

Φιλισίς Ὀλυμπίου. Μετὰ βαθυτάτης λύπης ἡ κοινότης τῶν Ἀθηναίων ἐκήθευσε χθὲς τὴν διαπρεπῆ ταύτην, ἐν γυναιξίν, ἐπιστήμονα μαιῶν καὶ διευθύντριαν τοῦ Μαιευτηρίου. Ἀνεψία τοῦ αἰεμιτήστον ἐξόχου χειροουργοῦ Ὀλυμπίου, ἡ Φιλισίς ἔχει ἔμφυτον τὸ πρὸς τὸν σχετικὸν τῶ φύλῳ τῆς κλάδος τῆς ἐπιστήμης τάλαντον, καὶ διὰ τοῦτο εἰς τὴν σπουδὴν αὐτοῦ ἀφιερῶθη ὡς ἱεροφάντις, εὐτιχήσασα δὲ νὰ ἐκπαιδευθῆ κ' ἐν τῇ Ἑσπερίᾳ, ἐπανήλθεν εἰς τὴν πατρίδα της, καύχημα καὶ παρηγορία τοῦ γυναικεῖον κόσμου, ταχέως διαδεδειγμένη ὡς πρὸς τὴν φήμην τὴν πρῶτην μαιῶν ἦν

ἔχομεν ἕως τότε, τὴν μακαρίτιδα Μαρκέτη, ἐκτιμηθεῖσα δ' ὑπὸ τῶν καθηγητῶν καὶ ἰατρῶν καὶ τῆς κοινότητος τοσοῦτον, ὥστε ἐτίμησε πράγματι τὸ ἑλληνικὸν ὄνομα ἐν τῇ ἀξίᾳ της καὶ τῷ εἶδει καὶ δικαίως παρεβάλλετο καὶ ἐκρίνετο ἐφ' ἑαυτῆς τῶν καθ' ὅλην τὴν Ἑσθρῶπην ἀρίστων ἐν τῇ μαιευτικῇ. Τὸ Μαιευτήριον, ὅπερ ἀδυστηρότατα διηθύνουν ἐκτιμηθεῖσα ὑπὸ τῆς πολιτείας, ἀνήγαγεν εἰς ἀρίστην περιωπῆν, ἰδιαιτέρως καθ' ἅπασαν τὴν κοινότητα ἢ το ἢ μᾶλλον ἐπιζήτητος ἐν ὅραις τοκετῶν. Διότι εἶχεν ἐπὶ πλέον καὶ ἦθος καὶ χαρακτῆρα σοβαρότατα, λίαν ἐνισχυτικὰ, ἀνήγαγεν εἰς ἀπιστημονικῆς ἐπιβολῆς ἐν τοιαύταις ὅραις. Διὸ ἠγαπάτο καὶ ἐγεραίρετο παρὰ πασῶν ἀφίνει δὲ καὶ μνήμην πολυσέβαστον εἰς πλείστας μαιῶν μορφωθεῖσας ὑπὸ τὴν διδασκαλίαν της καὶ ὄνομα ἀνεξίτηλον ἀρετῆς γυναικείας ἐν Ἑλλάδι ἐκ τῶν μᾶλλον ἀξιοζήλων.

[Ἐφημερίς «Νέα Ἐφημερίς» 28 Ἰουλίου 1895]

Η ΠΡΟΣΤΑΣΙΑ ΤΟΥ ΒΡΕΦΟΥΣ*

(ΣΥΝΟΠΤΙΚΗ ΠΕΡΙΓΡΑΦΗ)

Υπό

ΑΝΔΡΕΑ Κ. ΟΙΚΟΝΟΜΙΔΗ

Ίατροῦ-Επιμελητοῦ Κοινωνικῆς Ὑγιεινῆς
Ὑγειονομικῆς Σχολῆς Ἀθηνῶν

Καὶ τώρα ἄς ἴδωμεν τὰ τῆς φθορᾶς τοῦ ἀνθρωπίνου τέκνου κατὰ τὴν ἔνδομήτριον τούτου ζωὴν, δηλαδὴ τὴν ἐμβρυϊκὴν θνησιμότητα, κατὰ τὴν ὁποίαν τὸ ἔμβρυον γεννᾶται νεκρὸν χωρὶς νὰ ἀναπνεύσῃ, δηλαδὴ θνησιγενές, ἢ ἀνέπνευσε μὲν μετὰ τὴν γέννησιν, ἀλλ' ἀπέθανεν ἐντὸς τῶν πρώτων 1-3 ἡμερῶν ἀπὸ τοῦ τοκετοῦ, δηλαδὴ πρόωρος, συνεπεία αἰτίων ἀναγομένων εἰς τὴν ἔνδομήτριον ζωὴν τούτου, καὶ κυρίως ὀφειλομένων εἰς τὴν μητέρα. Ἡ θνησιγένεια ὑπολογίζεται ἐπὶ τοῖς χιλίοις καὶ ἐπὶ τοῦ ἀριθμοῦ τῶν γεννηθέντων ζώντων βρεφῶν, ἢ ἐπὶ τοῦ συνόλου τῶν γεννηθέντων, ἀλλὰ πρέπει νὰ ἀναγραφῇ ἐπὶ τίνος γίνεται ὁ ὑπολογισμός. Εἶναι δηλαδὴ τὸ πηλίκον τῆς διαιρέσεως τοῦ ἀριθμοῦ τῶν γεννηθέντων θνησιγενῶν βρεφῶν ἐπὶ 1000 διὰ τοῦ ἀριθμοῦ τῶν γεννηθέντων ζώντων νεογνῶν ἰδίου ἔτους ἢ ἐπὶ χιλίων γεννήσεων γενικῶς, ἤτοι θνησιγένεια =

$$\frac{\text{ἀριθμὸς θνησιγενῶν} \times 1000}{\text{ἀριθμὸς γεννηθέντων ζώντων ἰδίου ἔτους}}$$
$$\text{ἢ} \frac{\text{ἀριθμὸς θνησιγενῶν} \times 1000}{\text{ἀριθ. γεννηθέντων νεογνῶν ἰδίου ἔτους}} = \alpha\% / \text{οο}$$

Ἡ θνησιγένεια κατὰ μέσον ὅρον πρὸ τοῦ 1940 εἰς τὰς διαφόρους χώρας ἐκυμαίνετο εἰς ὑψηλότερα ὅρια ἐν συγκρίσει μὲ τὴν μεταπολεμικὴν τοιαύτην, καθὼς καὶ εἰς τὴν

Ἑλλάδα. Νεώτεροι στατιστικαὶ φέρουσι ταύτην μᾶλλον ἡλαττωμένην. Ἡμέτεροι δὲ ἔρευναι ἐν τῷ Μαιευτηρίῳ «Μαρίκα Ἡλιάδῃ» ἐπὶ 10.775 γεννήσεων ζώντων βρεφῶν καὶ κατὰ τὰ ἔτη 1936, 1938, 1941, 1942, 1943, 1944, 1949 καὶ 1955 διεπίστωσαν θνησιγένειαν 27,30/οο κατὰ μέσον ὅρον.

Εἰς τὰς πόλεις, ἡ θνησιγένεια εἶναι συχνοτέρα ἢ εἰς τὴν ὑπαίθρον. Ὡς πρὸς τὸ γένος, συχνοτέρα εἶναι εἰς τοὺς ἄρρενας, καὶ μεταξὺ ἐξωγάμων καὶ νομίμων κυήσεων, μεγαλυτέρα εἶναι ἡ θνησιγένεια εἰς τὰ ἐξώγαμα.

Ἡ πρόωρος θνησιμότης τῶν νεογνῶν, ἢ ἐπισυμβαίνουσα ἐντὸς τῶν 1-3 ἡμερῶν ἀπὸ τοῦ τοκετοῦ, ὀφείλεται ἐπίσης κυριώτατα εἰς τὰς ἰδίας αἰτίας αἱ ὁποῖαι προκαλοῦν τὴν θνησιγένειαν, σπανιώτατα δὲ ὀφείλεται καὶ εἰς ἐξωγενεῖς παράγοντας, ὡς ψύξις, κακώσεις κλπ., καὶ εἶναι αὕτη συχνοτέρα κατὰ τὴν πρώτην ἡμέραν ἀπὸ τῆς γεννήσεως. Ἡ πρόωρος θνησιμότης ἐκδηλοῦται ὅταν ἡ αἰτία ἢ ὁποῖα προκαλεῖ ταύτην δὲν ἴσχυσεν ἵνα θανατώσῃ τὸ νεογνὸν κατὰ τὴν ἔνδομήτριον τούτου ζωὴν, ἀλλὰ μετὰ τὴν γέννησιν. Καὶ ἐπειδὴ τὰ αὐτὰ αἰτία προκαλοῦν τὴν θνησιγένειαν καὶ τὴν πρόωρον νεογεννητικὴν θνησιμότητα, πλὴν ἐλαχίστων ἐξαιρέσεων, διὰ τοῦτο θὰ περιγράψωμεν ταῦτα ὁμοῦ, ἀφοῦ κοινὰ εἶναι ταῦτα.

* Συνέχεια ἐκ τοῦ 9ου τεύχους καὶ τέλος.

Τὰ κυριώτερα αἷτια τῆς ἐμβρυϊκῆς θνησιμότητος κατὰ τὴν κύησιν καὶ τὸν τοκετὸν

Ταῦτα, ὡς ἀνεφέραμεν, ὀφείλονται κυρίως εἰς νόσους, κακώσεις καὶ ἀνωμαλίας τοῦ μητρικοῦ ὄργανισμοῦ ὑφισταμένας κατὰ τὴν περίοδον τῆς ἐγκυμοσύνης, καὶ εἶναι τὰ κάτωθι :

1ον.—Εἶναι τὰ ὀξεῖα λοιμώδη νοσήματα τῆς μητρὸς, ὡς π.χ. ὁ κοιλιακὸς τύφος, πνευμονία, χολέρα, πανώλης κλπ. Ταῦτα δύνανται νὰ θανατώσωσι τὴν ἔγκυον μῆτέρα μετὰ τοῦ ἐμβρύου, ἢ μόνον τὸ ἐμβρυον τὸ ὅποιον γεννᾶται νεκρὸν, ἢ ζῶν μετ' ὀλιγοῦρον ἢ ὀλιγοήμερον ζωῆν.

2ον.—Τὰ χρόνια λοιμώδη νοσήματα, καὶ κυρίως ἡ σύφιλις, συγγενῆς καὶ ἐπίκτητος, ἢ ὅποια, λόγω τῶν συχνῶν αἱμορραγιῶν τῆς μήτρας συνεπεῖα τοῦ εὐθρύπτου συφιλιδικοῦ πλακούντος καὶ τῆς συχρῆς εἰς μεγάλην ἔκτασιν ἀποκολλήσεώς του ἐκ τῆς μήτρας, προκαλεῖ συνήθως θνησιγένειαν εἰς μεγάλον βαθμὸν, ἀποβολὰς καὶ πρόωρους θανάτους τῶν νεογνῶν, ὡς καὶ ἄλλας πολλὰς σοβαρὰς βλαβερὰς συνεπειὰς διὰ τὴν ζωὴν καὶ ὑγείαν εἰς τὴν μετέπειτα ζωὴν τοῦ παιδίου, τὰς ὁποίας θὰ περιγράψωμεν εἰς τὸ σχετικὸν εἰδικὸν κεφάλαιον καταπολεμήσεως καὶ προφυλάξεως ἐκ τῶν ἀφροδισίων νόσων.

3ον.—Διάφοροι γυναικολογικαὶ παθήσεις τῆς μητρὸς καὶ ἀνωμαλίας τῆς κύησεως, ὡς ὄγκος μήτρας, ἔνδομητρίτιδες, πρόδρομος πλακοῦς, μύλη, ὑδράμνιον κλπ., μετ' ἀποτέλεσμα τὴν θνησιγένειαν καὶ πρόωρον νεογεννητικὴν θνησιμότητα.

4ον.—Ἡ τοξιναιμία τῆς κύησεως, ἢ ὅποια, ἐκδηλουμένη ἀπὸ ἀπλοῦς ἐμέτους, κεφαλαλγίας καὶ ἰλίγγους, καταλήγει εἰς τὴν φοβερὰν ἐπιπλοκὴν τῆς κύησεως, τὴν ἐκλαμψίαν, ἢ ὅποια ἐπιφέρει πολλάκις τὸν θάνατον τοῦ ἐμβρύου, τὸ ὅποιον συνήθως γεννᾶται νεκρὸν, δι' αὐτομάτου ἐκβολῆς του ἢ τεχνητῆς τοιαύτης.

5ον.—Ἡ ἀσθениκότης τοῦ ἐμβρύου καὶ ἡ ἐλαττωματικὴ τούτου διάπλασις, ὀφειλομένη εἰς διαφόρους παθολογικὰς καταστάσεις ἢ νόσους τῆς μητρὸς, ὡς καὶ κοινωνικὰς αἰτίας, αἵτινες τὸ καθιστοῦν ἀνίκανον νὰ ἀνθέξῃ εἰς τὰς πιέσεις τῆς μήτρας καὶ

εἰς τὸν κοπιώδη μηχανισμόν τοῦ τοκετοῦ, καὶ γεννᾶται οὕτω θνησιγενές, ἢ ἀποθνήσκει πρόωρος.

6ον.—Τὸ ὀγκῶδες ἐμβρυον, λόγω κληρονομικῆς καταβολῆς ἢ παθολογικῆς καταστάσεώς του, ὡς ὑδροκέφαλος, διαβήτη κλπ., τὸ ὅποιον δημιουργεῖ δυστοκίας, καὶ συνεπεῖα τούτων θνησιγένειαν καὶ πρόωρον νεογεννητικὸν θάνατον.

7ον.—Ἡ πρόωρος γέννησις τοῦ ἐμβρύου, συνεπεῖα παθήσεως τῆς μητρὸς ἢ τούτου, κατὰ τὴν ὁποίαν τοῦτο, μὴ ἔχον ἀνεπτυγμένας εἰσέτι πλήρως τὰς ἀμυντικὰς τοῦ ὄργανισμοῦ του δυνάμεις, ἢ γεννᾶται νεκρὸν ἢ ἀποθνήσκει πρόωρος, μὴ δυνάμενον νὰ προσαρμοσθῇ εἰς τὰς διαφορετικὰς ἀπὸ τὰς ἔνδομητρίους συνθήκας τοῦ ἐξωτερικοῦ περιβάλλοντος.

8ον.—Αἱ κρυφαὶ ἐκτρώσεις, ποὺ ἀποτελοῦν τὸ μεγαλύτερον ποσοστὸν ἐμβρυϊκῆς θνησιμότητος, τὸ ὅποιον ἀναβιβάζεται εἰς τὴν ἀναλογίαν μίᾳ ἐκτρώσει πρὸς 1 τοκετὸν εἰς τὰς πλείστας χώρας (1 : 1), ἰσοῦται δηλαδὴ ὁ ἀριθμὸς τῶν ἐκτρώσεων πρὸς τὸν ἀριθμὸν τῶν τοκετῶν, τρομακτικὸν πρᾶγματι ποσοστὸν φθορᾶς τοῦ ἀνθρωπίνου ἐμβρύου. Ἡ ἐκτρώσις κυρίως ὡς αἷτια ἔχει τὴν παράνομον σύλληψιν, ἢ ἄλλους κοινωνικοὺς λόγους, οἰκονομικοὺς, ὑγείας κλπ.

9ον.—Οἱ δυσμενεῖς κοινωνικοὶ παράγοντες διαβιώσεως τῆς ἐγκύου, ὡς ὑποσιτισμὸς, ὑπερκόπωση, ἀνθυγιεινὴ κατοικία, ἀνθυγιεινὴ καὶ βαρεῖα ἐργασία κλπ. Ταῦτα, ἐξασθενοῦντα τὴν μῆτέρα, ἐξασθενοῦν ἐμμέσως καὶ τὸ ἐμβρυον, τὸ ὅποιον δύνανται νὰ γεννηθῇ θνησιγενές ἢ μετ' ἀδυναμίαν καὶ ἐξάντησιν ὀδηγοῦσαν εἰς πρόωρον θνησιμότητα.

10ον.—Αἱ ἔνδομητριοὶ μηχανικαὶ κακώσεις καὶ τραυματισμοὶ τοῦ ἐμβρύου, ποὺ δύνανται νὰ προκληθοῦν συνεπεῖα βαρείας καὶ ἀνθυγιεινῆς βιομηχανικῆς ἐργασίας τῆς μητρὸς μετὰ ἐντόνων κινήσεων τοῦ σώματος αὐτῆς, ἢ καὶ τυχαίων τραυματισμῶν καὶ ἀτυχημάτων, τὰ ὅποια συνεπιφέρουν καὶ κλονισμόν τῆς ἐγκύου, μετ' ἀποτέλεσμα τὴν θνησιγένειαν καὶ πρόωρον θνησιμότητα.

11ον.—Αἱ δυστοκίαι ἐξ ὄλων τῶν αἰτιῶν ποῦ προκαλοῦσι ταύτας, ὡς ἀνώμαλα σχήματα, ἀδράνεια μήτρας, ἐστενωμένη πύελος κλπ., αἱ ὁποῖαι λόγῳ παρατάσεως τοῦ τοκετοῦ καταλήγουσιν εἰς τὴν θνησιγένειαν ἢ πρόωρον νεογεννητικὴν θνησιμότητα, συνεπεία ἀσφυξίας, κυνώσεως καὶ μολύνσεως τοῦ νεογνοῦ ἐκ τῆς μητρὸς.

12ον.—Αἱ κακαὶ μηχανικαὶ καὶ λειτουργικαὶ συνθῆκαι τοῦ τοκετοῦ, τὰς ὁποίας δημιουργοῦν διάφοροι αἰτίαι, ὡς π.χ. ἡ στένωσις τῆς πύελου, ἡ ὑπερμεγέθης κεφαλὴ τοῦ ἐμβρύου, ἡ ἀνώμαλος προβολὴ καὶ σχῆμα τούτου, ὡς καὶ ἡ πρωτοπαθὴς ἢ δευτεροπαθὴς ἀδράνεια τῆς μήτρας κλπ., μὲ κατάληξιν τὴν θνησιγένειαν καὶ πρόωρον νεογεννητικὴν θνησιμότητα.

13ον.—Αἱ ἀδέξια καὶ κακαὶ ἐπεμβάσεις ἰατρῶν καὶ μαιῶν, ὀφειλόμεναι εἰς κακὴν καὶ ἐσφαλμένην κρίσιν καὶ ἐκτίμησιν τῶν περιπτώσεων καὶ τῶν τρόπων ἐπεμβάσεως διὰ τὴν παρασχεθισομένην μαιευτικὴν βοήθειαν, γεγονόνες τὸ ὅποion συνέβαινε συνεπεία ἐπεμβάσεων ὑπὸ ἐμπειρικῶν ἐλάχιστα μορφωμένων μαιῶν καὶ ἀνειδικεῦτων ἰατρῶν, εἰς παρωχημένην περίοδον, τὸ ὅποion εὐτυχῶς σήμερον ἠλαττώθη χάρις εἰς τὴν καλυτέραν μαιευτικὴν μόρφωσιν ὄλων τῶν ἰατρῶν, καὶ τὴν ἐν τῇ ὑπαίθρῳ χώρα ἀποστολῆν περισσοτέρων διπλωματούχων ἐπιστημόνων μαιῶν, ὀφειλόμενον εἰς σχετικὴν πρὸς τοῦτο νομοθεσίαν, μὲ ἀποτέλεσμα τὴν βελτίωσιν τῆς μαιευτικῆς ἀντιλήψεως καὶ τὴν ἐλάττωσιν τῆς θνησιγενείας καὶ πρόωρου νεογεννητικῆς θνησιμότητος,

ὡς καὶ τῶσων ἄλλων βαρειῶν συνεπειῶν ἐκ τῶν ἀδεξίων ἐπεμβάσεων.

14ον.—Αἱ ὀξεῖαι καὶ χρόνιαι δηλητηριάσεις τῆς μητρὸς ἀπὸ μόλυβδον, ὑδράργυρον, ἀρσενικὸν καὶ οἶνοπνευματώδη, αἱ ὁποῖαι, δηλητηριάζουσαι καὶ τὸ κυοφορούμενον, προκαλοῦσιν ἐπὶ τοῦ ἐμβρύου, εὐρισκομένου εἰς περίοδον διαπλάσεώς του, βλάβας σοβαρὰς ἐπὶ τῶν τρυφερῶν κυττάρων του, μὲ ἀποτέλεσμα τὴν θνησιγένειαν, τὴν πρόωρον νεογεννητικὴν θνησιμότητα καὶ ἄλλας σωματικὰς καὶ πνευματικὰς ἀναπηρίας τῶν ἀπογόνων. Ἐκ τῶν ὡς ἄνω ὅμως δηλητηριωδῶν οὐσιῶν, τὸ οἶνοπνευμα ἔρχεται εἰς τὴν πρῶτην γραμμὴν ὅσον ἀφορᾷ τὰς βλαβερὰς συνεπείας τὰς ὁποίας ὑφίσταται τὸ ἐμβρυον.

15ον.—Αἱ αὐτόματοι ἐκτρώσεις ἢ ἀποβολαὶ συνεπεία ἐνδομητρίου θανάτου τοῦ ἐμβρύου, τὸ ὅποion, ἂν διατηρηθῇ νεκρὸν ἐπὶ πολὺ χρονικὸν διάστημα ἐν τῇ μήτρῳ, δημιουργεῖ τὸ ἐμβεβρεγμένον ἔμβρυον, τὸ ὅποion ἀποβάλλεται ἐκ τῆς μήτρας εἰς μικρὸν ἢ μακρότερον χρόνον ἀπὸ τοῦ θανάτου του.

16ον.—Διάφοροι ἄλλαι αἰτίαι, ὡς κόμπος τοῦ ὀμφαλίου λώρου, ρῆξις τῆς μήτρας, ἐνδομήτριος ἀσφυξία, ὀξεῖα περιτονίτις τῆς μητρὸς, περιτύλιξις ὀμφαλίδος, ἀκαμψία τραχήλου, πρόπτωσις ὀμφαλίδος, πρόωρος ἀποκόλλησις πλακούντος, παράτασις διαστολῆς τοῦ τραχήλου τῆς μήτρας καὶ τερατολογικὴ διάπλασις τοῦ ἐμβρύου. Καὶ

17ον.—Ὁ θάνατος τοῦ ἐμβρύου ἀπὸ ἀγνώστους αἰτίας.

Αἱ κυριώτεραι αἰτίαι τῆς ἐμβρυϊκῆς καὶ πρόωρου νεογεννητικῆς θνησιμότητος

1ον Τὰ ὀξεῖα λοιμώδη νοσήματα τῆς μητρὸς

2ον Τὰ χρόνια λοιμώδη νοσήματα μητρὸς (σύφιλις κλπ.)

3ον Τὰ διάφορα γυναικολογικὰ νοσήματα τῆς μητρὸς

4ον Ἡ τοξιναιμία τῆς κνήσεως

5ον Ἡ ἀσθενικότης τοῦ ἐμβρύου

6ον Τὸ ὀγκώδες ἔμβρυον

7ον Ἡ πρόωρος γέννησις τοῦ ἐμβρύου

8ον Αἱ κρυφαὶ ἐκτρώσεις καὶ αὐτόματοι ἀποβολαὶ

- 9ον Οἱ δυσμενεῖς συνθήκαι διαβιώσεως τῆς ἐγκύου
 10ον Αἱ ἐνδομήτριοι μηχανικαὶ κακώσεις καὶ τραυματισμοὶ τοῦ ἐμβρύου
 11ον Αἱ δυστοκίαι ἐκ πάσης αἰτίας
 12ον Αἱ κακαὶ μηχανικαὶ καὶ λειτουργικαὶ συνθήκαι τοῦ τοκετοῦ
 13ον Αἱ ἀδέξια καὶ κακαὶ ἐπεμβάσεις ἰατρῶν καὶ μαιῶν
 14ον Αἱ ὀξεῖαι καὶ χρόνιαι δηλητηριάσεις τῆς ἐγκύου (ἀλκοολισμός)
 15ον Αἱ ἀτόματοι ἐκτρώσεις, ἀποβολαί, ἐμβεβρεγμένον ἔμβρυον
 16ον Διάφοροι ἄλλαι αἰτίαι, ὡς κόμβος ὀμφαλίδος, ρῆξις μήτρας, ὀξεῖα περιτονίτις
 μητρός, πρόπτωσης ὀμφαλίδος, τερατολογικὴ διάπλασις ἐμβρύου κλπ.
 17ον Ἄγνωστοι αἰτίαι

Μέτρα καταπολέμησεως τῆς ἐμβρυϊκῆς θνησιμότητος, ἤτοι τῆς θνησιγενείας, καὶ προώρου νεογεννητικῆς θνησιμότητος

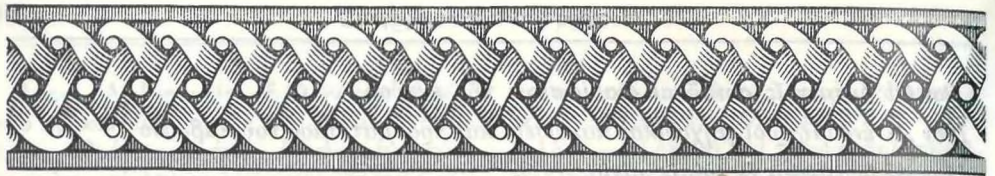
Ὁ ἀγὼν διὰ τὴν καταπολέμησιν τῆς ἐμβρυϊκῆς θνησιμότητος καὶ τῆς προώρου νεογεννητικῆς θνησιμότητος εἶναι μᾶλλον ἀγὼν διὰ τὴν προστασίαν τῆς ἐγκύου, ἀφ' ἑνὸς μὲν πρὸς πρόληψιν τῶν ἐκ τῆς κυήσεως καὶ τοῦ τοκετοῦ ἐνδεχομένων κινδύνων, ἀφ' ἑτέρου δὲ πρὸς ἐξασφάλισιν πλήρους ἐνδομητρίου ἀναπτύξεως τοῦ παιδιοῦ καὶ ἀπομάκρυνσιν παντὸς κινδύνου κατὰ τὴν γέννησιν αὐτοῦ. Συνίσταται δὲ ὁ ἀγὼν οὗτος κυρίως εἰς τὴν πρόληψιν καὶ θεραπείαν ὄλων τῶν αἰτίων ποῦ προκαλοῦν τὴν θνησιγένειαν καὶ πρόωρον νεογεννητικὴν θνησιμότητα, διὰ τῆς παρακολουθήσεως τῶν ἐγκύων εἰς τοὺς Συμβουλευτικὸς Σταθμοὺς Ἐπιτόκων, τῶν ὁποίων ὁ σκοπὸς εἶναι:

α' Ἰατρικός, διὰ τὴν διάγνωσιν, θεραπείαν καὶ πρόληψιν τῶν ἐκ τῆς κυήσεως ἐπιπλοκῶν καὶ ἀνωμαλιῶν, καὶ

β' Διαφωτιστικός, διὰ τὴν διαφώτισιν τῶν μητέρων περὶ τοῦ τρόπου προφυλάξεως τῆς ὑγείας των καὶ τῆς ὑγείας τοῦ μέλλοντος γέννηθῆ τέκνου των, ὡς καὶ περὶ τῶν ὀφελιμάτων των ἐκ τῆς κανονικῆς προσ-

ελεύσεως καὶ παρακολουθήσεως καὶ συνεργασίας των μετὰ τῶν Σταθμῶν τῶν Ἐπιτόκων.

Ἐν τῷ Σταθμῷ Ἐπιτόκων θὰ διδασθῶσιν περὶ τοῦ τρόπου προφυλάξεως των ἐκ τῶν ὀξεῖων καὶ χρόνιων νόσων, θὰ ἐξετασθῆ τὸ αἷμα των διὰ σύφιλιν (κατὰ Wasserman), θὰ ἐξετασθοῦν διὰ γυναικολογικὰ καὶ ἄλλα παθολογικὰ νοσήματα, θὰ ἐξετάζωνται τὰ οὖρα διὰ τὴν πρόληψιν ἐκλαμψίας καὶ ἄλλων νόσων, θὰ βοηθηθῆ ἀπὸ ἀπόψεως κοινωνικῆς διαβιώσεώς της, θὰ προβλεφθοῦν αἱ δυστοκίαι καὶ θὰ προληφθοῦν πολλακίς διὰ μαιευτικῶν ἐπεμβάσεων, ὡς μετασχηματισμοῦ κλπ., καὶ γενικῶς θὰ βοηθηθῆ, κοινωνικῶς, ἰατρικῶς καὶ ἠθικῶς, διὰ τὴν ἐξασφάλισιν τῆς κανονικῆς κυήσεως καὶ διὰ ἓνα φυσιολογικὸν καὶ ὁμαλὸν τοκετὸν αὐτῆς. Ἐπίσης ἕτερον μέτρον διὰ τὴν καταπολέμησιν τῆς θνησιγενείας καὶ προώρου νεογεννητικῆς θνησιμότητος εἶναι ἡ συστηματικώτερα καταπολέμησις τῶν λοιμωδῶν νόσων γενικῶς ὑπὸ τοῦ Κράτους καὶ ἡ εὐρεῖα διαφώτισις τοῦ κοινοῦ περὶ τῆς προφυλάξεως ἐκ τούτων.

ΠΡΟΚΛΙΜΑΚΤΗΡΙΟΝ-ΚΛΙΜΑΚΤΗΡΙΟΝ- ΜΕΤΑΚΛΙΜΑΚΤΗΡΙΟΝ

Ἰπό

ΣΩΚΡ. Ε. ΠΑΝΟΥΣΙΟΥ

Ἐπιμελητοῦ Μαιευτηρίου «Ἀλεξάνδρα»

Ἡ μετάβασις τῆς γυναικὸς ἀπὸ τῆς γενετησιακῆς ἡλικίας εἰς τὸ γῆρας πραγματοποιεῖται κατὰ κλιμακωτὴν πρόοδον καὶ συνοδεύεται ὑπὸ ποικίλων ψυχσωματικῶν μεταβολῶν, αἱ ὁποῖαι ἐμφανίζονται κατὰ διαδοχικὰς, ὡς ἐπὶ τὸ πλεῖστον, φάσεις. Αἰτία τοῦ φαινομένου τούτου ἀποτελεῖ κυρίως ἢ κατ' αὐτὸν τὸν χρόνον ἐμφάνισις λειτουργικῆς διαταραχῆς τῶν γεννητικῶν ἀδένων, εἰς τὴν ὁποίαν ἐνεργῶς συμμετέχει καὶ ἡ ὑπόφυσις, διαταρασσομένης οὕτω τῆς λειτουργικῆς σχέσεως αὐτῆς πρὸς ἐκείνην τῶν ὠθηκῶν, ἐπινεφριδίων, θυρεοειδοῦς καὶ τῶν λοιπῶν ἀδένων. Ἐπέρχεται οὕτω τελικῶς κάποια πολυορμονικὴ δυσλειτουργία μετὰ ποικίλων ἐπιδράσεων ἐπὶ τῆς ζωῆς τῆς γυναικὸς καὶ ἐκδήλωσις διαφόρων παθολογικῶν φαινομένων, τὰ ὁποῖα χαρακτηρίζουν τὰς τρεῖς κυριωτέρας φάσεις τῆς ἐποχῆς αὐτῆς τοῦ γυναικείου βίου.

Ἡ πρώτη φυσιολογικὴ, οὕτως εἰπεῖν, διαταραχὴ τῆς ὁρμονικῆς ἰσορροπίας παρουσιάζεται ὅταν ἡ γυναῖκα εὐρίσκεται εἰς τὸ κατώφλι τῆς εἰσόδου ἢ ὁποῖα ὀδηγεῖ αὐτὴν πρὸς τὴν σωματικὴν τῆς παρακμῆν καὶ τὸ γῆρας. Ἐκδηλοῦται δὲ αὕτη διὰ ποικίλων ἀντιδράσεων, αἱ ὁποῖαι χαρακτηρίζουν τὸ πρὸ τῆς ἐμμηνοπαύσεως στάδιον, καλούμενον *προκλιμακτῆριον*.

Αἱ πρῶται κλινικαὶ ἐκδηλώσεις τοῦ σταδίου τούτου, μακρὰν τῆς ἐπερχομένης ἐμμηνοπαύσεως ἐμφανιζόμεναι (ἐνίοτε ἀπὸ τοῦ 30-35 ἔτους), καθίστανται λίαν ἐκδηλοὶ κατὰ τὸν χρόνον τῆς ὀριστικῆς παύσεως τῆς γεννητικῆς λειτουργίας τῆς

ὠθηκῆς. Ἡ πρώτη ὁρμονικὴ διαταραχὴ ὀφείλεται εἰς ἀποτυχίαν τῆς ὠορρηξίας καὶ τὴν ἔλλειψιν προγεστερόνης. Ἡ ὠορίμανσις τῶν ὠοθυλακίων ἐξακολουθεῖ ἐν τούτοις νὰ λαμβάνη χώραν, κατ' ἀραιότερα ἴσως χρονικὰ διαστήματα. Ἡ θυλακίνη ἐξακολουθεῖ παραγομένη, καὶ εἰς ἡξημένην μάλιστα ποσότητα, ἐνῶ ἡ ὁρμὸν τοῦ ὠχροῦ σωματίου ἐλλεῖπει ἢ ὑπάρχει εἰς λίαν περιορισμένην ποσότητα. Ἡ γοναδοτρόπος ὁρμὸν εὐρίσκεται εἰς φυσιολογικὰ ἐπίπεδα ἢ ἐλαφρῶς ἡξημένη. Αἱ ἐκ τῆς τοιαύτης διαταραχῆς τῆς ὁρμονικῆς ἰσορροπίας προκαλούμεναι ἀνωμαλίας τῆς ἐμμήνου ρύσεως συνίστανται κυρίως εἰς τὴν ἐμφάνισιν ταύτης κατ' ἀραιότερα προοδευτικῶς διαστήματα (ἀραιομηνόρροια) ἢ κατὰ βραχύτερα (συχνομηνόρροια) ἢ ἄλλοτε ἐμφανίζεται ἄφθονος καὶ παρατεινομένη (πολυμηνόρροια). Τὸ ἐνδομήτριον ἐκ τῆς ὑπερθυλακιναιμίας ὑφίσταται ἀδενοκυστικὴν ὑπερπλασίαν καὶ εἶναι γνωστὸν ὅτι τὰ 50% τῶν λειτουργικῶν αἱμορραγιῶν ἀπαντῶνται κατὰ τὸ προκλιμακτῆριον. Συχνὰ ὡσαύτως παρουσιάζεται διόγκωσις τῶν μαστῶν, μαστοδυνία καὶ καρδιαγγειακαὶ διαταραχαὶ ὀφειλόμεναι εἰς τὴν δρᾶσιν τῆς θυλακίνης ἐπὶ τοῦ φυτικοῦ νευρικοῦ συστήματος.

Θεραπεία: Ἡ θεραπευτικὴ προσπάθεια ἀποσκοπεῖ ἐνταῦθα εἰς τὴν ἐπαναφορὰν τῆς ὀμαλῆς λειτουργίας τῆς ὠθηκῆς καὶ τὴν ἀντιμετώπισιν τῶν παθολογικῶν φαινομένων διὰ τῆς καταλλήλου ὁρμονοθεραπείας. Αὕτη, ἐξασφαλίζουσα διὰ τῶν

καταλλήλων δόσεων την ὁρμονικὴν ἰσορροπίαν, δύναται ν' ἀντικαταστήσῃ ἄλλας ριζικωτέρας μεθόδους (χειρουργικὴν ἢ ἀκτινοθεραπείαν) καὶ νὰ ἐπιτύχῃ τὴν ἴασιν ἐκ τῶν ὑποκειμενικῶν συμπτωμάτων.

Ἐκ τῶν πλέον ἐν χρήσει εὐρισκομένων ὁρμονῶν διὰ τὴν ρύθμισιν τῶν ἀνωμαλιῶν τῆς περιόδου καὶ τὴν κατάπαυσιν τῶν αἱμορραγιῶν εἶναι ἡ προγεστερόνη, χορηγούμενη ἐνίοτε εἰς λίαν ἰσχυράς δόσεις. Ἐπὶ ἀποτυχίας ταύτης, ἡ ἀνδρική ὁρμὴ, ἐξασφαλίζουσα ἰσχυροτέραν τινὰ ἀνασταλτικὴν ἐπὶ τοῦ προσθίου λοβοῦ τῆς ὑποφύσεως δρᾶσιν καὶ ἐμμέσως περιορίζουσα τὴν παραγωγὴν θυλακίνης, δρῶσα ἔτι δὲ καὶ αἰμοστατικῶς ἐπὶ τοῦ ἐνδομητρίου, χορηγούμενη οὐχὶ εἰς μεγάλας δόσεις πρὸς ἀποφυγὴν ἀμνηρορίας, ἐπιτυγχάνει χορηγούμενη, εἴτε μόνη εἴτε ἐν συνδυασμῷ μετὰ τῆς ὁρμόνης τοῦ ὠχροῦ σωματίου, ἄριστα θεραπευτικὰ ἀποτελέσματα. Ἡ σωστὴ χορηγία τῶν δόσεων καὶ ἡ παρακολούθησις τῆς δράσεως καὶ τῶν ἀποτελεσμάτων αὐτῶν ἐλέγχεται διὰ τῶν κολπικῶν ἐπιχρισμάτων. Ὅπως δὲ ποτε ὅμως τὸ στάδιον τοῦτο, ἐνωρίτερον ἢ ἀργότερον πάλιν, ἀκολουθεῖ ἡ ὀριστικὴ παύσις τῆς ὠθηκτικῆς λειτουργίας, καὶ ἡ ἐγκαθισταμένη ἐμμηνόπαυσις ὀδηγεῖ τὴν γυναῖκα εἰς νέαν περίοδον τῆς ζωῆς τῆς, πλουσιωτέραν εἰς συμπτωματολογίαν, τὸ κλιμακτήριον.

* *

Τοῦτο ἀποτελεῖ τὴν ἐκδήλωσιν πολυὴν ὁρμονικῆς διαταραχῆς, συνισταμένης εἰς τὴν ριζικὴν ἐκτροπὴν τῆς λειτουργίας τῶν ἀδένων, μὲ τὸ πλέον σημαντικὸν γεγονός, τὴν παύσιν τῆς περιόδου. Ἐπέρχεται συνήθως μετὰ τῶν ἡλικιῶν 45 καὶ 50 ἐτῶν. Ἐν τούτοις ἔχουν ἀναφερθῆ περιπτώσεις ὅπου ἡ ἐμμηνόπαυσις ἐπῆλθε πολὺ ἐνωρίτερον τοῦ δοθέντος μέσου ὄρου, ἤτοι καὶ εἰς ἡλικίαν τῶν 20 ἀκόμη ἐτῶν (climacterium praecoex). Καὶ ἀντιθέτως μὲ ἀσυνήθη καθυστέρησιν, τῆς περιόδου συνεχιζομένης καὶ μέχρι τοῦ 60οῦ ἢ καὶ 70οῦ ἀκόμη ἔτους (climacterium

tardum). Ἡ ὑπαρξίς τοιούτων περιπτώσεων ἀμφισβητεῖται, τοῦ γεγονότος ἀποδιδόμενου εἰς πραγματικὰς αἱμορραγίας ὀφειλομένας εἰς ἄλλας αἰτίας.

Ἐπὶ τούτοις ἔχει παραταθῆ κατὰ 3 περίπου ἔτη κατὰ τὴν διάρκειαν τοῦ τελευταίου αἰῶνος.

Τὴν πρώιμον ἢ καθυστερημένην ἔναρξιν τοῦ κλιμακτηρίου δύνανται νὰ ἐπηρεάσουν πλείστοι παράγοντες, ὡς π.χ. ἡ σεξουαλικὴ ζωὴ τῆς γυναικός, αἱ κοινωνικαὶ συνθήκαι, ὁ ὑποσιτισμὸς, τὸ κλίμα, ἡ γενικὴ ὑγεία, ἡ κληρονομικότης, ἡ ἰδιοσυστασία, ἡ τεκνοποίησης, ἡ φυλὴ κ.ἄ.

Μετὰ τὴν παύσιν τῆς ὠθηκτικῆς λειτουργίας, αἱ ὠθηκαὶ ἐλαττοῦνται εἰς βάρος, ὑφιστάμεναι μίαν ἐκσεσημασμένην ἀτροφίαν. Κατὰ τὸν χρόνον αὐτὸν δὲν παρατηρεῖται ὠρίμανσις ὠρίων οὔτε ὠορρηξία οὔτε σχηματισμὸς ὠχροῦ σωματίου. Ἐν τούτοις ἡ ἐμμηνόπαυσις δὲν ἀποτελεῖ παρὰ φαινομενικὴν μόνον ἐκδήλωσιν τῆς παύσεως τῆς ὠθηκτικῆς λειτουργίας, καθ' ὅσον ἐντὸς τῶν ἀτροφικῶν ὠθηκῶν παραμένει συχνὰ ἐνδοκρινικὴ τις δρᾶσις δι' ἓνα ὠριζόμενον τοῦλάχιστον χρονικὸν διάστημα.

Τὰ συμπτώματα τοῦ κλιμακτηρίου κατὰ μίαν ἄποψιν ὀφείλονται εἰς τὴν ὑπερπαραγωγὴν γοναδοτρόπων ὁρμονῶν, ἂν καὶ πλείστοι περιπτώσεις γυναικῶν τῆς ἡλικίας μὲ ἡϋξημένας γοναδοτρόπους ὁρμόνας οὐδὲν σύμπτωμα παρουσιάζουν. Κατ' ἄλλην, ὑπεύθυνος θεωρεῖται ἡ ἐλάττωσις ἢ ἐξαφάνισις τῶν οἰστρογόνων. Ἀλλὰ δὲν εἶναι σπάνιαι αἱ περιπτώσεις κατὰ τὰς ὁποίας τὰ συμπτώματα τοῦ κλιμακτηρίου ἐμφανίζονται ἄνευ οὐδεμιᾶς ἐντὸς τοῦ αἵματος ἢ τῶν οὔρων ἐλαττώσεως τῶν οἰστρογόνων. Οὕτω καταλήγει τις εἰς τὸ συμπέρασμα ὅτι ἡ εὐθὴν ἀνήκει εἰς ἄλλους ἀδένας, τῆς λειτουργίας τῶν ἐπηρεαζομένης βεβαίως ἐκ τοῦ κεντρικοῦ ρυθμιστοῦ αὐτῶν, δηλαδὴ τῆς ὑποφύσεως.

Εἰς 15 περίπου τοῖς ἑκατὸν τῶν γυναικῶν αὐτῶν οὐδὲν ἄλλο σύμπτωμα πλὴν τῆς ἐμμηνοπαύσεως παρουσιάζεται. Ἐπὶ τῶν ὑπολοίπων, τὰ συχνότερον ἐμφανιζόμενα εἶναι ἐξάψεις, δύσπνοια, αὑπνία, κεφαλαλγία, ἱλιγγος, ζάλη, αἰμωδία τῶν ἄκρων, δυσκοιλίότης, ταχυκαρδία, ἀρρυθμία, ἐνίοτε δὲ καὶ ἀϋξησης τῆς πίεσεως τοῦ αἵματος. Ἐκ τῆς ψυχικῆς σφαίρας σπανίως ἐκδηλοῦνται, καὶ μόνον ἐφ' ὅσον συνυπάρχουν ψυχικοὶ παράγοντες ὑπὸ λανθάνουσαν μορφήν, ὡς π.χ. συμβαίνει ἐπὶ ἀνυπάνδρων γυναικῶν. Μελαγχολία, μανιακὴ διέγερσις, παραληρητικαὶ ψυχώσεις, ἰδέαι αὐτοκτονίας, ἀστάθεια χαρακτήρος καὶ μεταβολαὶ τοῦ libido ἐμφανίζονται οὐχὶ σπανίως.

Ἡ ὑπερβολικὴ ἐνίοτε παραγωγὴ θυλακίνης, προκαλοῦσα ἀδενωματώδη ὑπερπλασίαν τοῦ ἐνδομητρίου, ἐκδηλοῦται διὰ μητρορραγιῶν.

Θεραπεία: Ὁ καθορισμὸς τῶν δόσεων τῶν ὁρμονῶν, τῶν μεθόδων τῆς κυτταρολογικῆς ἐρεύνης, ἡ καλυτέρα γνῶσις τῆς φυσιοπαθολογίας τῆς ἐμμηνοπαύσεως καὶ τῶν διαταραχῶν αὐτῆς, αἱ πρόοδοι τέλος αἰτίνας ἐπετεύχθησαν κατὰ τὰ τελευταῖα ἔτη εἰς τὸν τομέα τῆς χημειοθεραπευτικῆς τῶν ὁρμονῶν, ἐπιτρέπουν εἰς ἡμᾶς ν' ἀντιμετωπιζώμεν κατὰ τρόπον ἀποτελεσματικώτερον τὰς διαταραχὰς τῆς ἡλικίας αὐτῆς.

Ἐπὶ κλιμακτηριακῶν διαταραχῶν μετριάς ἐντάσεως δὲν καθίσταται ἀπαραίτητος ἡ χρῆσις ὁρμονικῶν σκευασμάτων. Κατ' αὐτάς, ἀρκεῖ ἡ χορηγία σκευασμάτων δρῶντων κατευναστικῶς ἐπὶ τοῦ νευρικοῦ συστήματος, ὡς καὶ ἡπίων ὑπνωτικῶν. Ἐπὶ αὑπνίας, χλιαρὰ λουτρά πρὸ τῆς κατακλίσεως. Ἀντισπασμωδικὰ πρὸς ρύθμισιν τῆς κυκλοφορικῆς καὶ ἐντερικῆς λειτουργίας. Ἐπὶ ἐντόνων διαταραχῶν, ἡ θεραπευτικὴ προσπάθεια στηρίζεται εἰς τὴν ὁρμονοθεραπείαν. Δι' αὐτῆς, κατ' οὐδένα βεβαίως τρόπον ἐπιδιώκεται ἡ λειτουργικὴ ἀποκατάστασις τῶν ὀργάνων, ἀλλὰ κυρίως ἡ ἀναστολὴ τῆς ὑπερλειτουργούσης ὑποφύσεως καὶ ὁ περιορισμὸς τῆς γοναδοτροπικῆς ὑπερεκκρίσεως.

Πρὸς τοῦτοις χρησιμοποιοῦνται:

α' Τὰ οἰστρογόνα. Ταῦτα ἀναστέλλουν τὴν λειτουργίαν τῆς ὑποφύσεως καὶ ἐπιτυγχάνουν ταχεῖαν ἀπαλλαγὴν ἐκ τῶν ἐνοχλημάτων. Τὰ συνθετικὰ οἰστρογόνα προτιμῶνται τῶν φυσικῶν οὐχὶ μόνον διὰ τὴν χαμηλοτέραν τιμὴν τῶν καὶ τὴν ἀπὸ τοῦ στόματος χορηγίαν τῶν, ἀλλὰ καὶ διότι κατακρατοῦν ὀλιγώτερον ὕδωρ δημιουργοῦντα σπανιώτερον αἱμορραγίας. Στεροῦνται πυρῆνος φαινανθρενίου καὶ δὲν ἔχουν καρκινογόνους ιδιότητας.

β' Ἡ προγεστερόνη. Αὕτη δὲν ἐνδείκνυται διὰ τὴν θεραπείαν τῶν διαταραχῶν τῆς ἐμμηνοπαύσεως, καθ' ὅσον λίαν ἀνεπαρκῶς ἐμποδίζει τὸν σχηματισμὸν τῶν γοναδοτρόπων ὁρμονῶν εἰς τὸν πρόσθιον λοβὸν τῆς ὑποφύσεως.

γ' Αἱ ἀνδρικαὶ ὁρμόνοι. Ἡ χρῆσις γεννητικῶν ὁρμονῶν τοῦ ἄρρενος, λόγῳ τῶν ἐπὶ τῆς ψυχικῆς καταστάσεως καὶ τῶν μητρορραγιῶν ἀρίστων ἀποτελεσμάτων τῶν, ἔχει ἐπιβληθῆ. Ἀπαραίτητος βεβαίως πάντοτε ἐπὶ αἱμορραγιῶν ἡ προσεκτικὴ κολπικὴ ἐξέτασις καὶ ἡ βιοψία τοῦ ἐνδομητρίου πρὸς ἀποκλεισμὸν ὀργανικῆς τινος βλάβης, ὡς πολυπόδος, ἰνομυωμάτων, καρκίνου κλπ., γνωστοῦ ὄντος ἄλλως τε ὅτι τὰ 90% τῶν αἱμορραγιῶν τῆς ἡλικίας αὐτῆς ὀφείλονται εἰς ἰνομύωματα.

δ' Ὁ συνδύασμὸς γεννητικῶν ὁρμονῶν. Ἀμφότεραι, ἄρρενος καὶ θήλεος, χορηγούμεναι ὁμοῦ, δροῦν συνεργικῶς καὶ ἀνταγωνιστικῶς. Συνεργικὴν μὲν δρᾶσιν ἐμφανίζουν ἐπὶ τοῦ προσθίου λοβοῦ τῆς ὑποφύσεως ἀναστέλλουσαι τὴν λειτουργίαν αὐτοῦ, ἀνταγωνιστικὴν δὲ ἡ μία ἐπὶ τῆς ἄλλης, ἐλαττώνουσαι τὴν πιθανότητα ἐμφανίσεως ἀνεπιθυμητῶν παρενεργειῶν. Οὕτω σήμερον κυκλοφοροῦν εὐρέως σκευάσματα περιέχοντα καὶ τὰς δύο ταύτας ὁρμόνας.

Αἱ λειτουργικαὶ αἱμορραγαίαι τῆς ἐποχῆς αὐτῆς, ὅταν διὰ τῆς χορηγίας ἀνδρικῶν ὁρμονῶν δὲν καταστέλλωνται ἢ ὑποτροπιάζουν, ἀπαιτοῦν ὀλικὴν ὑστερεκτομίαν μετ' ἀμφοτέρων τῶν ἐξαρτημάτων. Ἡ δι' ἀκτινοβολιῶν θεραπεία, χρησιμοποιουμένη ἄλλοτε κατὰ τὸ προκλιμακτή-

ριον και κλιμακτήριον, αποτελοῦσα ἄπλην και με μικρὸν κίνδυνον μέθοδον, λόγω τῶν προσφάτων χειρουργικῶν προόδων σπανίως σήμερον ἐφαρμόζεται, ἀποφευγομένων οὕτως ὀρισμένων μειονεκτημάτων και τῶν ἀμφιβόλων ἀποτελεσμάτων της. Ἡ ἐφαρμογή ταύτης περιόριζεται μόνον ἐπὶ τῶν περιπτώσεων ὅπου ὁ χειρουργικὸς κίνδυνος εἶναι ἠῤῥημένος ἢ ἡ ἀσθενὴς ἀρνεῖται τὴν ἐγχείρησιν.

* *

Μετακλιμακτήριον. Ἐὰν και ἡ γυναῖκα τῶν πενήντα ἢ ἐξήντα ἀκόμη ἐτῶν δὲν θεωρεῖται σήμερον μία γριά γυναῖκα, ἐν τούτοις ἡ ὀριστικὴ παῦσις τῆς ὠθητικῆς λειτουργίας ὀδηγεῖ αὐτὴν ἀργὰ ἢ γρήγορα, βιολογικῶς τοῦλάχιστον, εἰς τὸ γῆρας. Ἡ φυσιογνωμία ἀλλάζει και χάνει τὴν ἔκφρασιν τῆς συνηθισμένης ζωντανίας. Ἡ ἀνάπτυξις τριχῶν ἐπὶ τοῦ ἄνω χεῖλους, ἢ ἀλλαγὴ τοῦ τόνου τῆς φωνῆς και ἡ ἐμφάνισις γενίου συνιστοῦν τὴν γνωστὴν εἰκόνα τοῦ προσώπου τῆς ἡλικίας αὐτῆς (προσωπεῖον πενθερᾶς). Τὰ ἀνωτέρω συνοδεῦει ἐκτεταμένη ἀτροφία τῶν γεννητικῶν ὀργάνων. Τὸ αἰδοῖον και οἱ μαστοὶ ἐπιπεδοῦνται λόγω ἀπωλείας λίπους. Ἡ ἀτροφία τοῦ αἰδοῖου προκαλεῖ κνησμόν, ἐνίοτε δὲ ὀδηγεῖ εἰς λευκοπλακίαν ἢ κραύρωσιν τούτου. Ἡ κλειτορίς σχεδὸν ἐξαφανίζεται. Ἡ ἀτροφία εἰς τὴν περιοχὴν τῆς οὐρήθρας ἐκδηλοῦται διὰ συχνουρίας, τεινεσμοῦ, καύσου κατὰ τὴν οὔρησιν και δυσουρίας (γεροντικὴ οὐρηθρίτις). Ἡ λόγω ἀτροφίας συρρίκνωσις τοῦ κόλπου προκαλεῖ δυσπαρεῦνειαν και ἐξελκώσεις τοῦ βλεννογόνου (γεροντικὴ κολπίτις). Ὁ τραχηλικὸς σωλὴν ἀποφράσσεται και οἱ ἀδένες αὐτοῦ ἐλαττοῦνται, ἐνῶ ἡ ἐκκριτικὴ λειτουργία των καταπαθεῖ. Ἡ μήτρα σημαντικῶς ἐλαττοῦται εἰς μέγεθος και ἡ ἀτροφία τοῦ ἐνδομητρίου ὀδηγεῖ εἰς μτρορραγίας (ἀτροφικὴ γεροντικὴ ἐνδομητρίτις).

Ἀπὸ τὰς ὠθηκάς δὲν παραμένει παρὰ μικρότατον σκληρὸν ἰνώδες ὄζιδιον.

Χαρακτηριστικὴ εἶναι ἡ ἀπώλεια τοῦ μυϊκοῦ τόνου τῶν ἰστῶν ἐπὶ τῶν ὁποίων στηρίζονται τὰ διάφορα πυελικὰ ὄργανα, με ἀποτέλεσμα τὴν χαλάρωσιν τοῦ πυελικοῦ ἐδάφους και ἀνάπτυξιν κυστεοκλήλης-ὀρθοκλήλης και προπτώσεως τῆς μήτρας.

Ἐπὶ τῶν ὀστέων παρατηρεῖται ἀναστολὴ τοῦ ὀστίτου ἰστοῦ, συνεχιζομένης τῆς φυσιολογικῆς φθορᾶς τούτου, με ἀποτέλεσμα τὴν ἐμφάνισιν ὀστεοπωρώσεως, πόνων κατὰ τὴν ὄσφυν και τὰ ἄκρα, ἀτελῶν καταγμάτων σπονδύλων και πλευρῶν.

Ἐκ τοῦ νευροφυτικοῦ, οἰδήματα τοῦ Quinke και νευρίτιδες.

Ἐκ τῆς ψυχικῆς σφαίρας καταστάσεις διανοητικῆς συγχύσεως, πνευματικὴ ἐξασθένεισις, ἀλλοιώσεις τοῦ χαρακτῆρος και γεροντικὴ ἄνοια.

Αἱ μητρορραγίαι τέλος δὲν εἶναι σπάνιαι, και ἡ βιοψία προηγεῖται πάντοτε τῆς διαγνώσεως και τῆς θεραπείας. Τὸ 75% περίπου τῶν αἱμορραγιῶν τῆς ἐποχῆς αὐτῆς ὀφείλονται εἰς καρκίνον.

Θεραπεία: Αἱ πλεῖσται τῶν περιγραφεισῶν ἐκδηλώσεων, λόγω τῶν λιαν ἐνοχλητικῶν διὰ τὴν γυναῖκα συμπτωμάτων χρῆζουσι ἰδιαιτέρας θεραπευτικῆς ἀγωγῆς. Γενικῶς θὰ ἀναφέρωμεν ὅτι ἱκανοποιητικὰ ἀποτελέσματα ἐπιτυγχάνονται ἐπὶ τῶν συμπτωμάτων ἐξ ἀτροφίας διὰ τῆς οἰστρογονοθεραπείας. Αἱ διάφοροι πλαστικαὶ ἐγχειρήσεις καθίστανται ἀναγκαῖαι διὰ τὴν ἄρσιν τῶν συμπτωμάτων ἐκ τῆς μυικῆς χαλάρσεως, και ἡ ἐγχείρησις τοῦ Kielland ἐπὶ προπτώσεως τῆς μήτρας.

Αἱ ἀνδρικοὶ ὀρμόνοι με τὴν ἀναβολικὴν των δρᾶσιν ἔχουσι εὐρεῖαν ἐφαρμογὴν ἐπὶ τῶν ὀστικῶν ἀλλοιώσεων, προκαλοῦσαι κατακράτησιν ἀζώτου, φωσφόρου, καλίου και ἀσβεστίου.

Ἐπὶ τῶν διαφορῶν ἐκδηλώσεων τοῦ νευροφυτικοῦ χορηγοῦνται πολυβιταμινικὰ σκευάσματα, κυρίως δὲ αἱ βιταμῖναι Β και Ε.

Η ΨΥΧΟΣΩΜΑΤΙΚΗ ΠΡΟΕΤΟΙΜΑΣΙΑ ΤΗΣ ΕΓΚΥΟΥ ΠΡΟΣ ΑΠΟΦΥΓΗΝ ΤΟΥ ΑΛΓΟΥΣ ΤΟΥ ΤΟΚΕΤΟΥ*

* Υπό

ΕΜΜΥ ΣΠΕΚ-ΜΕΛΙΣΣΗΝΟΥ

Καθηγήτριας τῆς Κινησιοτεχνίας

Διπλωμ. τῆς «Union Suisse des Professionnels de Gymnastique»
εἰς τὴν Γυμναστικὴν τῆς Ἐγκυμοσύνης

Η ΓΥΜΝΑΣΤΙΚΗ ΤΗΣ ΕΓΚΥΟΥ

Ἡ πλήρης χαλάρωσις ἐπιτυγχάνεται δι' εἰδικῆς γυμναστικῆς ἀσκήσεως τῆς ἐγκύου. Ἡ γυμναστικὴ αὐτὴ συνίσταται ἀπὸ ἀσκήσεις: α) μυϊκῆς χαλαρώσεως, β) ἐντάσεως, καὶ γ) ἀναπνοῆς.

Α' ΑΣΚΗΣΕΙΣ ΧΑΛΑΡΩΣΕΩΣ: Αὗται ἄρχονται ἀπὸ τοὺς μύς τῶν βραχιόνων καὶ τῶν κνημῶν καὶ ἐν συνεχείᾳ ἐπεκτείνονται βαθμηδὸν ἐφ' ὅλων τῶν ὑπολοίπων μυϊκῶν ομάδων.

Οὕτω, ἀσκεῖται μεθοδικῶς ἡ ἐγκυος εἰς πλήρη χαλάρωσιν ὁλοκλήρου τοῦ σώματος, λαμβανομένων κυρίως ὑπ' ὄψιν τοῦ κορμοῦ, τῆς κοιλίας καὶ τοῦ θώρακος.

Κατὰ τὰς ἀσκήσεις χαλαρώσεως τῶν μυῶν τῆς κάτω κοιλίας, δίδεται ὅπως ἰδιαίτερα προσοχὴ εἰς τοὺς μύς τῆς λεκάνης.

Αἱ ἀσκήσεις χαλαρώσεως σκοπὸν ἔχουν, ὅπως διὰ τῆς ἐπιτυγχανομένης χαλαρώσεως ἀποφευχθῆ κατὰ τὰς συστολάς τῆς μήτρας ἐν τῇ πρώτῃ περιόδῳ τοῦ τοκετοῦ ὁ σπασμὸς αὐτῆς.

Ὡσαύτως διὰ τῆς χαλαρώσεως κατὰ τὰς διακοπὰς τῶν συστολῶν τῆς περιόδου τῆς ἐξωθήσεως, ἀποφεύγονται ἀλγειναὶ συσπάσεις, ὡς καὶ περιττὴ καταπόνησις τῆς τικτοῦσης.

Διὰ τῆς ἐπιτυγχανομένης χαλαρώσεως

τῶν μυῶν τοῦ πυελικοῦ ἐδάφους καὶ τῶν λοιπῶν εἰς τὸν τοκετὸν συμμετεχόντων μυῶν, διευρύνεται ὁμαλῶς τὸ κατώτερον τμήμα τοῦ πυελογεννητικοῦ σωλήνος.

Αἱ ἀσκήσεις χαλαρώσεως ἐπιφέρουν ἐπὶ τῆς γυναικὸς κατὰ τὴν ἐγκυμοσύνην ψυχικὴν ἡρεμίαν καὶ ἐντονον τόνωσιν τοῦ ὄργανισμοῦ τῆς. Προσέτι δὲ συμβάλλουν καὶ εἰς τὴν ἀποφυγὴν τῶν, μέχρι σήμερον σχεδὸν ὡς ἀναποφεύκτων θεωρουμένων, μικρῶν ἐνοχλημάτων τῆς ἐγκυμοσύνης.

Αἱ πλεῖσται τῶν ἀσκήσεων χαλαρώσεως ἐκτελοῦνται ὑπὸ τῆς ἐγκύου ἐν κατακλίσει, ἀπαιτεῖται δὲ ἰδιαίτερα προσοχὴ κατὰ τὴν ἐγερσιν ἐκ τῆς θέσεως ταύτης. Τὸ ἐν κατακλίσει καὶ χαλαρᾶσει εὐρισκόμενον σῶμα τῆς ἐγκύου ἔχει ἠλαττωμένη καρδιακὴν λειτουργίαν, ὅποτε, ἐὰν ἡ ἐγκυος ἐγερθῆ ἀποτόμως καὶ ἄνευ προπαρασκευῆς, δυνατόν νὰ αἰσθανθῆ ἴλιγγον ἢ, ἐὰν ἡ ἀσκησις παρετάθῃ ὑπερμέτρως, νὰ περιπέσῃ εἰς λιποθυμίαν. Ἡ ἀνέγερσις συνεπῶς ἐκ τῆς ἐν κατακλίσει θέσεως τῆς ἐγκύου, κατὰ τὴν ὁποίαν αὕτη εὐρίσκεται ἐν πλήρει χαλαρώσει, πρέπει νὰ γίνεται συμφώνως πρὸς ὠρισμένην μέθοδον.

Β' ΑΣΚΗΣΕΙΣ ΕΝΤΑΣΕΩΣ: Ἡ τεχνικὴ τῆς χαλαρώσεως συμπληροῦται παραλλήλως καὶ δι' ἄλλων τινῶν ἀσκήσεων, δυναμένων νὰ χαρακτηρισθοῦν ὡς ἀσκή-

* Συνέχεια ἐκ τοῦ προηγουμένου τεύχους καὶ τέλος.

σεις ἐντάσεως, ἔχουν δὲ διὰ τὴν ἐγκυον τὴν αὐτὴν ὠφελιμότητα οἷαν καὶ αἱ ἀσκήσεις χαλαρώσεως καὶ διευκολύνουν τὰ μέγιστα τὴν τίκτουσαν εἰς τὸν τοκετόν.

Ἡ κατὰ τὴν ἐγκύμνασιν τῆς ἐγκύου ἐναλλαγή μεταξὺ ἀσκήσεων ἐντάσεως καὶ ἀσκήσεων χαλαρώσεως καθιστᾷ τοὺς ἱστοὺς ἐλαστικούς, διατηρεῖ τὴν κανονικὴν διάπλασιν καὶ τὴν κανονικὴν μορφήν τοῦ γυναικείου σώματος καὶ συμβάλλει μέγας εἰς τὴν κανονικὴν ἐγκυμοσύνην καὶ τὸν ὀμαλὸν-φυσικὸν τοκετόν.

Γ' ΑΣΚΗΣΕΙΣ ΑΝΑΠΝΟΗΣ: Ἡ διὰ τῆς χαλαρώσεως καὶ ἐντάσεως σωματικῆ προπαρασκευῆ τῆς ἐγκύου ὀλοκληροῦται δι' ἀσκήσεων ἀναπνοῆς, διὰ τῶν ὁποίων ἀποσκοπεῖται, ὅπως ἡ ἐγκυος ἐκμάθη καλῶς: α) τὴν κοιλιακὴν ἀναπνοήν, β) τὴν πλευρικὴν ἀναπνοήν, καὶ γ) τὴν διὰ τοῦ στήθους ἀναπνοήν.

Ἡ ἱκανότης τῆς ἐγκύου νὰ ρυθμίζῃ τὴν ἀναπνοήν της ἔχει μεγίστην σημασίαν

διὰ τὸν τοκετόν. Ὁ τοκετὸς εἶναι ἰσχυρὰ σωματικὴ καταπόνησις καὶ ἀπαιτεῖ ἀσυνήθη μυϊκὴν δράσιν, διὰ τὴν ἐπιτέλεσιν τῆς ὁποίας χρειάζεται ἑπαρκὴς χορήγησις ὀξυγόνου διὰ τῆς ἀναπνοῆς.

Διὰ τῆς ἀναπνοῆς δυνάμεθα, συνεπειᾷ τῆς κατὰ τὴν εἰσπνοὴν ἐπιπεδώσεως τοῦ διαφράγματος πρὸς τὰ κάτω, νὰ ἐξασκήσωμεν ἐπιθυμητὴν ἢ μὴ πίεσιν ἐπὶ τῶν ὀργάνων τῆς κάτω κοιλίας. Σημασίαν ὄθεν ἔχει, ὅπως ἡ γυνὴ χρησιμοποιεῖ κατὰ τὸν τοκετόν ὀρθὴν ἀναπνοὴν κατὰ τὴν κατάλληλον στιγμὴν.

Διὰ τῆς ἐφαρμογῆς τῶν τριῶν τούτων τύπων ἀναπνοῆς διευκολύνεται τὰ μέγιστα ἡ τίκτουσα κατὰ τὰς διαφόρους φάσεις τοῦ τοκετοῦ καὶ ἡ ὀμαλὴ ἐπιτέλεσις αὐτοῦ.

Ἡ ὑπὸ τῆς ἐγκύου ἐκμάθησις τῆς τεχνικῆς τῆς ἀναπνοῆς ἀποτελεῖ οὐσιώδη παράγοντα τῆς σωματικῆς προετοιμασίας αὐτῆς διὰ τὸν τοκετόν.

ΠΟΤΕ ΠΡΕΠΕΙ ΝΑ ΑΡΧΙΖΗ Η ΓΥΜΝΑΣΤΙΚΗ ΤΗΣ ΕΓΚΥΟΥ

Ἡ γυμναστικὴ τῆς ἐγκύου πρέπει ν' ἀρχίζῃ κατὰ κανόνα τὸν τέταρτον ἢ πέμπτον μῆνα τῆς ἐγκυμοσύνης, λόγῳ τοῦ διαρκῶς αὐξανομένου περιορισμοῦ τῆς εὐκινησίας τοῦ σώματος τῆς ἐγκύου.

Ἐὰν ὅμως πρὸ τοῦ τετάρτου μηνὸς ἡ ἐγκυος ἤθελε τυχὸν ἐμφανίσει ἔστω καὶ τὴν ἐλαχίστην τάσιν πρῶινης ἀδιαθεσίας, ὑπερβολικῆς σιαλορροίας ἢ συχνουρίας, τότε ἐπιβάλλεται ἡ ἄμεσος ἐναρξίς τῆς γυμναστικῆς, ἀφοῦ προηγουμένως διαπιστωθῇ ὅτι δὲν ὑφίσταται ὀπισθία κάμψις τῆς μήτρας ἢ ἐρεθισμὸς τῆς κυήσεως.

Δέον νὰ τονίσωμεν ἐναυθᾶ, ὅτι ἡ γυμναστικὴ τῆς ἐγκύου πρέπει ἀπαραιτήτως νὰ γίνεταί ὑπὸ τὴν καθοδήγησιν πεπειραμένης καὶ εἰδικῶς πρὸς τοῦτο ἐκπαιδευμένης γυμναστρίας, κατόπιν ἐγκρίσεως τοῦ παρακολουθοῦντος τὴν ἐγκυον μαιευτήρος. Εἰς τὰ περισσότερα Μαιευτήρια εἰς τὰ ὁποῖα ἐφαρμόζεται ἡ μέθοδος τοῦ Dr Dick Read, πλὴν τῶν ἰατρῶν καὶ τῶν μαιῶν, παρίσταται κατὰ τὸν τοκετόν συνήθως καὶ ἡ γυμνάστρια τῆς ἐπιτόκου πρὸς ὑποβοήθησιν τῆς τικτούσης, δι' ὀδηγῶν ὡς πρὸς τὴν χαλάρωσιν καὶ τὴν ὀρθὴν ἀναπνοήν.

Η ΓΥΜΝΑΣΤΙΚΗ ΜΕΤΑ ΤΟΝ ΤΟΚΕΤΟΝ

Διὰ τῆς γυμναστικῆς μετὰ τὸν τοκετόν ἐπιδιώκομεν: 1) τὴν βελτίωσιν τῆς κυκλοφορίας, 2) τὴν διατήρησιν τῆς συνηθείας τῆς βαθείας καὶ κανονικῆς ἀναπνοῆς, ἀποκτηθείσης ὑπὸ τῆς γυναικὸς διὰ τῆς ἀσκήσεως κατὰ τὴν ἐγκυμοσύνην της, 3) τὴν ἐπαναφορὰν τοῦ σώματός της εἰς τὴν πρὸ τῆς ἐγκυμοσύνης κανονικὴν μορ-

φήν αὐτοῦ, καὶ 4) τὴν ἐπιτάχυνσιν τῆς ἀπορροφήσεως τοῦ κατὰ τὴν διάρκειαν τῆς ἐγκυμοσύνης ἐναποτεθέντος λίπους καὶ τὴν κανονικὴν κατανομήν αὐτοῦ ἐν τῷ ὀργανισμῷ.

* * *

Ἦδη κατὰ τὰς πρώτας ἡμέρας τῆς λοχείας ἐκτελοῦνται ἀναπνευστικαὶ καὶ ἄλ-

λαι τινὲς σωματικαὶ ἀσκήσεις. Αὗται συν-
εχίζονται καὶ μετὰ τὴν ἔγερσιν τῆς γυναι-
κὸς ἐκ τῆς κλίνης.

*Ὁλως ἰδιαιτέρα σημασία ἀποδίδεται
μετὰ τὸν τοκετὸν εἰς τοὺς μῦς τῆς λεκά-
νης, οἵτινες κατὰ τὸν τοκετὸν ἔχουν δια-
ταθῆ καὶ σημαντικῶς χαλαρωθῆ. Οἱ μῦες

οὔτοι δέον διὰ τῆς ἀσκήσεως νὰ ἐπανα-
κτήσουν τὴν φυσιολογικὴν τῶν τάσιν καὶ
ἰσχύν. Πολλὰ δὲ ἐνοχλήματα, ἅτινα ἐμφα-
νίζονται ἀμέσως μετὰ τὸν τοκετὸν, ὀφεί-
λονται εἰς τὴν κατάστασιν αὐτὴν τῶν μυ-
ῶν τῆς λεκάνης, ὥστε νὰ ἐπιβάλλεται ἀ-
παραιτήτως ἡ ἄσκησις τῶν μυῶν τούτων.

Ε Π Ι Λ Ο Γ Ο Σ

*Ἡ ἀνωτέρω συνοπτικῶς περιγραφεῖσα
μέθοδος τοῦ Dr. Read ψυχικῆς καὶ σω-
ματικῆς προπαρασκευῆς τῆς ἐγκύου διὰ
τὸν τοκετὸν, ὄχι μόνον δὲν ἀπεκροῦσθη
ὑπὸ τῶν εἰδικῶν, ἀλλ' ἀντιθέτως εὗρεν εὐ-
μενεστάτην ὑποδοχὴν, ὥστε σήμερον νὰ
ἐφαρμόζεται εὐρύτατα εἰς Εὐρώπην καὶ
Ἡνωμένης Πολιτείας τῆς Ἀμερικῆς, ἔνθα
εἰδικαὶ σχολαὶ ἔχουν ἰδρυθῆ πρὸς ἐφαρ-
μογὴν τῆς.

*Ἡ μέθοδος τοῦ Dr. Grantly Dick Read
ἐξάγει τὴν ἐγκυον καὶ τὴν τίκτουςαν ἐκ
τῆς μέχρι τοῦδε ἀγνοίας τῆς, ὡς πρὸς τὰ
φαινόμενα τῆς ἐγκυμοσύνης καὶ τοῦ το-
κετοῦ, καὶ παρέχει εἰς αὐτὴν τὰς τόσον ἀ-

ναγκαίας γνώσεις τῶν φαινομένων τούτων.

*Ἡ γυνή, ἐκ τοῦ ἐπικρατοῦντος μέχρι
σήμερον σκότους τῆς ἀγνοίας, ὀδηγεῖται
πρὸς τὸ φῶς τῆς κατανοήσεως.

*Ἡ μέθοδος τοῦ Dr. Read διὰ τῆς βαθμι-
αίας καὶ συνειδητῆς ἐξοικειώσεως τῆς
γυναικὸς πρὸς τὰ φαινόμενα τῆς ἐγκυμο-
σύνης καὶ τοῦ τοκετοῦ, ὡς καὶ διὰ τῆς κα-
ταλλήλου σωματικῆς ἀγωγῆς αὐτῆς, κα-
θιστᾷ ἐγκυμοσύνην καὶ τοκετὸν βίωμα
πραγματικῶς εὐχάριστον διὰ τὴν μέλλου-
σαν μητέρα καὶ ἀνατρέπει τέλος τὴν πα-
λαιὰν κατὰ τῆς *Γενέσεως* (Γ' 16): *Πλη-
θύνων πληθυνῶ τὰς λύπας σου καὶ τὸν στε-
ναγμόν σου· ἐν λύπαις τέξῃ τέκνα.*

Δ Ι Ε Θ Ν Η Ν Ε Α

Π Α Ι Δ Ι Α Τ Ρ Ι Κ Η

Chicago, Ill., Η.Π.Α.—Κατὰ παιδιατρικὴν
συνεδρίασιν ὑπὸ τὴν αἰγίδα τῆς Ἱατρικῆς Ἑται-
ρείας τοῦ Σικάγου, ἡ Helen C. Hayden τῆς Ἱα-
τρικῆς Σχολῆς τοῦ Πανεπιστημίου Northwestern
ἀνεκοίνωσεν ὅτι προκειμένου περὶ παιδίων, ὄχι
μόνον τὸ ἀναφυλακτικὸν ἐξάνθημα, τὸ ἔκζεμα, ὁ
πυρετὸς ἐκ χόρτου καὶ τὸ ἄσθμα πρέπει νὰ ἀπο-
δίδωνται εἰς ὑπερευαισθησίαν, ἀλλ' ἐπίσης γασ-
στρεντερικὰ συμπτώματα καὶ καθ' ὑποτροπὴν ἢ
συνεχῆ κρυολογήματα. Ἡ διαπίστωσις καὶ ἐξου-
δετέρωσις τῶν ἀλλεργιογόνων εἶναι μεγίστης ση-
μασίας, καθὼς ἐπίσης καὶ ἡ προφύλαξις, ἐπιτυγ-

χανομένη διὰ χορηγήσεως μητρικοῦ γάλακτος εἰς
βρέφη μὲ λανθάνουσαν ἀλλεργίαν. Ἡ ὁμιλήτρια
ἐτόνισεν ὅτι τὸ ἱστορικὸν ἀποτελεῖ πάντοτε τὸ με-
γαλύτερον διαγνωστικὸν ὄπλον. Μεγάλης σημα-
σίας εἶναι αἱ δοκιμασίαι εὐαισθησίας, ὡς καὶ ἡ थे-
ραπεία ἀπευαισθητοποιήσεως. Τὰ ἀντιισταμινικά
εἶναι χρήσιμα. Στεροειδῆ πρέπει νὰ χρησιμοποι-
ῶνται μόνον ἐφ' ὅσον τὰ συμπτώματα εἶναι σο-
βαρὰ, κατὰ προτίμησιν ἐπὶ μακρῶν χρονικῶν διά-
στημα.

(Ἱατρικὴ Ἑταιρεία Σικάγου. Παιδιατρικὴ Συ-
νεδρίασις, Σικάγον Η.Π.Α.)

FLORENCE NIGHTINGALE

Η ΖΩΗ ΚΑΙ ΤΟ ΕΡΓΟΝ ΤΗΣ

Ἰπό

ΜΑΡΙΑΣ Μ. ΝΕΓΡΕΠΟΝΤΗ

Μεταξὺ τῶν μεγάλων προσωποποιήτων τὰς ὁποίας ἀνέδειξεν ὁ δέκατος ἕνατος αἰὼν, προεξέχουσιν θέσιν κατέχει καὶ μία μεγάλη γυναικεία μορφή, ἡ Florence Nightingale.

Εἰς τὸν αἰῶνα αὐτόν, τὸν τόσον πλούσιον εἰς ἐπιστημονικὰς ἐρεῦνας καὶ ἐφευρέσεις πού ἐπέφεραν σημαντικὴν ἀνακούφισιν εἰς τὴν πάσχουσαν καὶ πονοῦσαν ἀνθρωπότητα, ἡ Μεγάλη Βρετανία συνεισέφερε σπουδαίαν συμβολήν. Τὰ τρία της τέκνα τὰ ὁποία, λόγῳ τῶν θαυμαστῶν ἀποτελεσμάτων τῶν ἐπιστημονικῶν των ἐργασιῶν, κατέκτησαν τὴν εὐγνωμοσύνην τῆς Οἰκουμένης ὅλης, εἶναι ὁ Simpson, ὁ ἐφευρέτης τοῦ χλωροφορμίου, ὁ Lister, ὁ ἐφευρέτης τῆς ἀντισηπτικῆς χειρουργικῆς, καὶ ἡ Florence Nightingale, ἡ ἀνυψώσασα τὴν νοσηλείαν εἰς ἐπίπεδον ἐπιστημονικόν. Ἡ δευτέρα ἐκ τῶν μεγάλων αὐτῶν ἐφευρέσεων συνεπλήρωσε τὸ εὐεργετικὸν ἔργον τῆς πρώτης· ἡ εὐρεία διάδοσις τοῦ τῷ πρώτῳ ὑπὸ τῆς Florence Nightingale κηρυχθέντος δόγματος, καθ' ὃ ἡ νοσηλεία εἶναι ἐπάγγελμα, διὰ τὴν ἐξάσκησιν τοῦ ὁποίου ἀπαιτοῦνται εἰδικὰ προσόντα, ἀπαιτεῖται ἀνωτέρα τεχνικὴ μόρφωσις, συνετέλεσε σημαντικά, ἐκ παραλλήλου μὲ τὰ δύο ἄλλα, εἰς τὴν πρόοδον τῆς θεραπευτικῆς ἐν γένει. Ἡ συμβολή, τὴν ὁποίαν προσέφερον ἡ Florence Nightingale εἰς τὴν ἐπιστήμην, ἦτο ἴσως ὀλιγώτερον πρωτότυπος καὶ μεγαλοφυῆς ἀπὸ τὴν συμβολὴν τὴν ὁποίαν προσέφερον ὁ Simpson καὶ ὁ Lister, ἀλλὰ, ἀπὸ γενικωτέρας, πρακτικῆς ἀπόψεως, ἀναμφισβητήτως ἀνεκούφισε τοὺς πόνους καὶ ἔσωσε τὴν ζωὴν ἴσου ἢ μὴ ἀνωτέρου ἀριθμοῦ ἀνθρωπίνων ὑπάρξεων.

Ἡ ἐξαιρετικὴ διάνοια τῆς Florence Nightingale ἐξέπληττεν ὅσους τὴν ἐπλησίαζαν, καὶ ὅλοι οἱ σύγχρονοί της ἐκφράζονται περὶ αὐτῆς μετὰ θαυμασμοῦ. Κάποια μεγάλη προσωποποιότης τῆς ἐποχῆς

αὐτῆς, ἡ ὁποία, λόγῳ τῆς εὐρείας καὶ πολυποικίλου δράσεώς της, ἤρχετο εἰς ἐπαφὴν μὲ ὅλα τὰ σημαντικώτερα πνεύματα καὶ τοὺς μᾶλλον ἐξέχοντας τότε διοικητικοὺς παράγοντας, ἔλεγε διὰ τὴν Florence Nightingale ὅτι ἡ διάνοιά της ἦτο ἡ διαυγέστερα ὄλων ὄσων εἶχε συναντήσει, εἴτε μεταξὺ τῶν ἀνδρῶν εἴτε μεταξὺ τῶν γυναικῶν. Ἡ τότε Βασίλισσα τῆς Ἀγγλίας Βικτωρία, ἡ ὁποία κατὰ τὴν ἐκρηξιν καὶ τὴν διάρκειαν τοῦ Κριμαϊκοῦ Πολέμου εἶχε τὴν εὐκαιρίαν νὰ ἐκτιμήσῃ τὰ χαρίσματα τῆς σπανίας αὐτῆς γυναικὸς μέσα εἰς τὸν λαβύρινθον τῶν τότε κρατικῶν ὑπηρεσιῶν (θέμα τὸ ὁποῖον θὰ μᾶς ἀπασχολήσῃ ἀργότερα), ἔλεγε περὶ αὐτῆς: «Τί καθαρὸ μυαλό! Μακάρι νὰ τὴν εἶχαμε εἰς τὸ Ἰπουργεῖον τῶν Στρατιωτικῶν!»

Διὰ νὰ κάμωμεν μίαν ὀψωσθήποτε σαφῆ ἐπισκόπησιν τῆς ζωῆς καὶ τοῦ ἔργου τῆς Florence Nightingale πρέπει νὰ χωρίσωμεν τὸν μακρὸν της βίον τῶν ἐνεήνητα ἐτῶν εἰς τρεῖς ξεχωριστὰς περιόδους. Ἡ πρώτη περίοδος: ἀπὸ τῆς γεννήσεώς της, τὸ 1820, μέχρι τοῦ Κριμαϊκοῦ Πολέμου, τὸ 1854. Ἡ δευτέρα: ἡ δρᾶσις της κατὰ τὸν Κριμαϊκὸν Πόλεμον. Καὶ ἡ τρίτη: ἀπὸ τῆς λήξεως τοῦ Κριμαϊκοῦ Πολέμου, τὸ 1856, μέχρι τοῦ θανάτου της, τὸ 1910.

Καὶ μᾶς παρουσιάζουν καὶ αἱ τρεῖς αὐταὶ περίοδοι ἓνα συνεχῆ, σκληρὸν ἀγῶνα πρὸς ἐκπλήρωσιν μεγάλων ἰδανικῶν ἢ πρώτη περίοδος, γεμάτη ἀπὸ μίαν ψυχικὴν πάλην καὶ κατὰ τοῦ ἑαυτοῦ της καὶ κατὰ τῶν προκαταλήψεων καὶ τῶν γονέων της καὶ τῆς κοινωνίας ὅλης, διὰ νὰ κατορθώσῃ νὰ ἐργασθῇ σύμφωνα μὲ τὸν προορισμὸν πού ἦσθάνετο μέσα της, νὰ σπάσῃ τις στενὰς οἰκογενειακὰς καὶ κοινωνικὰς ἀλυσίδες, διὰ νὰ ἀφοσιωθῇ εἰς ἓνα ἔργον γενικωτέρας σκοπιμότητος, εἰς ἓνα πλατὺ ἔργον ἀνθρωπιστικόν.

Ἡ δευτέρα περίοδος: ἓνας σκληρὸς καὶ πάλιν ἀγὼν κατὰ τῶν κοινωνικῶν καὶ κρατικῶν προκαταλήψεων, τῆς κρατικῆς ρουτίνας, διὰ ν' ἀποδείξῃ τὴν σκοπιμότητα τῆς παρουσίας γυναικῶν νοσοκόμων εἰς τὸ στράτευμα, ἀγὼν πρὸς ὀργάνωσιν τῶν στρατιωτικῶν ὑγειονομικῶν ὑπηρεσιῶν.

Εἰς τὴν τρίτην περίοδον βλέπομεν μίαν γυναῖκα τριάντα ἐξ μόλις ἐτῶν ἐξηντηλημένην ἀπὸ τὰς κακουχίας τῆς ἐκστρατείας, πάσχουσαν ἐκ καρδιακοῦ νοσήματος, ἡ ὁποία ἐπὶ πενήντα τέσσαρα ἀκόμη συνεχῆ ἔτη, ἀπὸ τὴν πολυθρόναν τῆς, ἀπὸ τὴν κλίνην τῆς τὸν περισσότερον καιρὸν, διεξάγει, κυρίως μὲ τὴν πένναν τῆς, ἓνα τεράστιον ἀγῶνα εἰς τὸ πλευρὸν τῶν Ἀρχῶν, μὰ συχνότερα εἰς πλήρη ἀντίθεσιν πρὸς τὰς Ἀρχάς, μέχρις οὐ πεισθοῦν διὰ ν' ἀναδιοργανώσουν, νὰ συστηματοποιήσουν τὰς ὑγειονομικὰς τῶν ὑπηρεσίας, τόσον τὰς στρατιωτικὰς τοῦ ἐσωτερικοῦ καὶ τῶν ἀποικιῶν, ὅσον καὶ τὰς πολιτικὰς ἐντὸς τῆς

Εἰς ἡλικίαν 16 ἐτῶν ἀνεγίνωσκε τὸν Ὅμηρον...

Ἀγγλίας καὶ μεταξὺ τοῦ ἰθαγενεοῦς πληθυσμοῦ τῶν Ἰνδιῶν.

* * *

Ἡ Florence Nightingale ἐγεννήθη τὴν 12ην Μαΐου 1820 ἐν Φλωρεντία, ἐξ οὗ καὶ τὸ ὄνομά τῆς, Florence, Φλωρεντία. Οἱ γονεῖς τῆς, οἱ ὁποῖοι ἀγαποῦσαν τὰ ταξίδια, εἶχον ἀπὸ τὸ 1818 ἐγκαταλείψει τὴν Ἀγγλίαν διὰ μακρὰν διαμονὴν εἰς τὴν Ἰταλίαν, καὶ ἐκεῖ ἐπίσης, ἓνα χρόνον πρῖν, εἰς τὴν Νεάπολιν, εἶχε γεννηθῆ ἡ μόνη ἀδελφὴ τῆς Florence, ἡ ὁποία εἶχε ὀνομασθῆ Παρθενόπη, ἐκ τῆς παλαιᾶς ἐκεῖ ἑλληνικῆς ἀποικίας. Τὸ 1821 ἡ οἰκογένεια Nightingale ἐπέστρεψεν εἰς τὴν Ἀγγλίαν καὶ ἐγκατεστάθη εἰς ἀρχοντικὴν ἐξοχικὴν ἰδιοκτησίαν. Ἡ Florence ἐμεγάλωσεν εἰς ἀτμοσφαῖραν οἰκονομικῆς ἀνεξαρτησίας καὶ εὐμαρείας. Ἐσυνήθισε νὰ θεωρῇ αὐτὸ φυσικὸν μὲν προνόμιον τῶν ὀλίγων, ἀλλ' ἀπὸ πολὺ μικρὰ ἐθεώρει ἐπίσης φυσικὸν τὰ πλούτη νὰ συνεπιφέρουν ὑποχρεώσεις, νὰ χρησιμοποιοῦνται δηλαδὴ πρωτίστως πρὸς ἐργασίαν καὶ ἀγαθοεργίαν. Αἱ εὐκολοὶ καὶ πλήρεις ἀναπαύσεων καὶ ἀπολαύσεων συνθῆκαι τῆς ζωῆς ὑπὸ τὰς ὁποίας ἔζησε ὅλα τὰ νεανικὰ τῆς χρόνια, ἀντὶ νὰ τὴν ἐξοικειώσουν μὲ τὰς διασκεδάσεις καὶ τὴν πολυτέλειαν, τοῦναντίον, ὅσον τὰ χρόνια παρήρχοντο, τόσον τῆς ἐρρίζωναν εἰς τὴν ψυχὴν τῆς τὴν πεποίθησιν ὅτι καθῆκον τῶν πλουσίων εἶναι νὰ ἐξαντλοῦν ἕλας τῶν τὰς ψυχικὰς καὶ ὑλικὰς δυνάμεις πρὸς ἀνακούφισιν τῆς δυστυχίας τῶν ὀλιγώτερον προνομιούχων.

Ἡ μητέρα τῆς Florence Nightingale ἦτο γυναῖκα ἀνεπτυγμένη, ἔξυπνη, ἡγάπα τὴν κοσμικὴν ζωὴν, εὐχαριστημένη μὲ ὅσα ἀγαθὰ τῆς προσέφερον ὁ ἥσυχος ἄνετος βίος ποὺ ἐζοῦσε, σφιχτοδεμένη μὲ τὰς τετριμμένας κοινωνικὰς ἀπαιτήσεις καὶ ὑποχρεώσεις, καὶ δὲν ἐποθοῦσε τίποτε παραπάνω διὰ τὰς θυγατέρας τῆς, παρὰ νὰ εὑρουν ἐντὸς τοῦ κύκλου τῶν ἓνα καλόν, ἔντιμον σύντροφον τῆς ζωῆς. Ὁ πατὴρ τῆς ἦτο ἄνθρωπος μὲ ἀρκετὰ εὐρεῖαν μόρφωσιν, καὶ εἶχε ἀναλάβει ὁ ἴδιος τὴν φροντίδα τῆς πνευματικῆς ἀναπτύξεως τῆς Florence

και τῆς ἀδελφῆς της. Ἦτο ἄνθρωπος προοδευτικός, καί, ἀντιθέτως πρὸς τὰς τότε ἐπικρατούσας ἀντιλήψεις, ἐφρόνει ὅτι καὶ τὰ κορίτσια πρέπει νὰ ἐκπαιδεύωνται ἀρτιώτερον, ὅτι ἦσαν τελείως ἀνεπαρκῆ τὰ συνήθη τότε προγράμματα τῶν μαθημάτων διὰ τὰς δεσποινίδας τοῦ καλοῦ, λεγομένου, κόσμου. Ἴσως κάποτε ἀργότερα, παρακολουθῶν μὲ πατρικὸν πόνον τὴν πολυετῆ ψυχικὴν πάλην ποὺ ἐβασάνιζε τὴν κόρην του, νὰ τὴν ἐθεώρησεν ἀποτέλεσμα τῶν προοδευτικῶν του ἀρχῶν καὶ νὰ ἠσθάνθη κάποιον δισταγμὸν ὡς πρὸς τὴν σκοπιμότητα τῆς ἀνατροφῆς ποὺ τῆς εἶχε δώσει. Ἡ Florence καὶ ἡ ἀδελφὴ της ἐδιδάσκοντο ἀνώτερα μαθηματικά, λατινικά, ἱστορίαν τοῦ πολιτισμοῦ, ἑλληνικά, εἰς ἡλικίαν δὲ δέκα ἐξ ἐτῶν ἀνεγίνωσκαν μὲ τὸν πατέρα τους τὸν Ὀμηρον.

Ἡ οἰκογένεια κατῶκει τὸν περισσότερον καιρὸν εἰς τὴν ἐξοχὴν, καὶ ἡ Florence ἠγάπησε ἀπὸ μικρῆ τὰ λουλούδια, τὰ πουλιά καὶ ὅλα τὰ ζῶα. Εὐρίσκονται παιδικαὶ της σημειώσεις μὲ καταλόγους καὶ λεπτομερεῖς περιγραφὰς τῶν λουλουδιῶν ποὺ ἐμάζεψε εἰς τοὺς περιπάτους της, καὶ συχνὰ γράφει διὰ τὰ παιγνίδια της μὲ τὰ διάφορα κατοικίδια ζῶα τῆς ἐξοχῆς. Τόσον πολὺ ἀπὸ μικρὰ ἠγάπησε τὰ ζῶα, ὥστε συχνὰ ἐκφράζει ἀργότερα τὴν γνώμην, ὅτι ἕνα συμπαθητικὸ μικρὸ ζῶον εἶναι ὁ καλύτερος σύντροφος δι' ἕνα ἀσθενῆ. Καὶ εἰς μίαν ἀδελφὴν ἢ ὁποῖα, ὡς φαίνεται, εἶχε τὸ ἐλάχιστον τῆς πολυλογίας (καὶ δυστυχῶς συχνότατα συναντᾶται αὐτό), ἔλεγε μίαν ἡμέραν ἀφελέστατα: «Κάποιος ἄρρωστος μοῦ ἐδιηγήθη ὅτι κατὰ τὴν διάρκειαν μιᾶς μακρᾶς ἀσθενείας του εἶχε τὴν συντροφίαν καὶ μιᾶς νοσοκόμου καὶ ἐνόσ μικροῦ σκυλιού. Λοιπὸν, μοῦ εἶπεν ὅτι ἡ παρουσία τοῦ σκυλιού τὸν παρηγοροῦσε καὶ τὸν ἀνεκούφιζε χίλιες φορὲς περισσότερον ἀπὸ τὰς φροντίδας τῆς νοσοκόμου του. Διότι, μοῦ προσέθεσε, τὸ σκυλὶ δὲν μιλοῦσε!»

Πολλὰ μικρὰ ἀνέκδοτα τῆς παιδικῆς ἡ-

Παρέλαβε τὸν μανδρόσκυλον μὲ τὸ σπασμένο πόδι διὰ νὰ τὸν περιποιηθῇ...

λικίας τῆς Florence μᾶς διηγοῦνται οἱ ἱστοριογράφοι της, ποὺ διαβλέπουν μέσα εἰς αὐτὰ ὅτι ἀπὸ τῆς νεαρωτάτης της ἡλικίας διεγράφετο ὁ προορισμὸς της: μᾶς λέγουν π.χ. ὅτι ἀπὸ παιδί, μὲ ἰδιαιτέραν στοργὴν ἐνοσῆλευε καὶ ἐπέδενε τὰ σπασμένα μέλη τῶν κουκλῶν ποὺ κακομετεχειρίζετο ἀρκετὰ ἡ ἀδελφὴ της· τὸ γνωστὸν ἐπεισόδιον τοῦ μανδρόσκυλου ποὺ ἤυρε μὲ σπασμένο πόδι εἰς τὸν περίπατόν της καὶ ποὺ τὸ παρέλαβε διὰ νὰ τὸ περιποιηθῇ. Ἐπειτα εὐρίσκεται εἰς τὰ χαρτιά της ἕνα μικροσκοπικὸ σημειωματάριον, εἰς τὸ ὁποῖον μὲ ἐντελῶς παιδικὸ γράψιμον ἔχει σημειώσει μίαν παράδοξον συνταγὴν: 16 κόκκους διὰ γριὰν γυναῖκα, 11 διὰ νέαν γυναῖκα καὶ 7 διὰ παιδί.
(Συνεχίζεται)

ΠΕΡΙ ΠΡΟΩΡΩΝ ΝΕΟΓΝΩΝ*

Υπό

ΧΑΡΑΣ ΒΟΓΙΑΤΖΑΚΗ

Διευθυνούσης

Μαιευτηρίου «Μαρίκα Ἡλιάδη»

Θεραπεία: Προβαίνομεν εἰς τὸν καθαρισμόν τῶν ἀναπνευστικῶν ὁδῶν με καθετήρα καὶ τοποθετοῦμεν τὸ κεφαλάκι χαμηλότερον διὰ νὰ διευκολύνεται ἡ ἐξοδος τῶν βλεννῶν. Καλὸν εἶναι νὰ ὑπάρχη μικρὰ λαβὴ διὰ τὴν σύλληψιν τῆς γλώσσης, ὥστε νὰ μὴ γίνεται ἀπόφραξις τῶν ἀναπνευστικῶν ὁδῶν. Ἐὰν ὅμως συνυπάρχη ἐνδοκρανικὴ αἰμορραγία, τότε τὸ κεφάλι τοποθετεῖται εἰς ἀνάρροπον θέσιν. Συγχρόνως χορηγοῦμεν ὀξυγόνον, ἀναληπτικὰ καὶ διεγερτικὰ τοῦ κέντρου τῆς ἀναπνοῆς. Προσπάθεια διὰ τὴν βελτίωσιν τῆς γενικῆς καταστάσεως τοῦ νεογνοῦ. Διατήρησις τῆς θερμοκρασίας. Καλὴ διατροφή καὶ κατάλληλος θέσις τοῦ παιδιοῦ εἰς τὸ κρεβάτι.

Οἴδημα πρόωρων :

Τοῦτο ἐμφανίζεται συχνὰ εἰς τὰ πρόωρα λόγῳ τῆς συνυπαρχούσης ἐλαττώσεως τῶν λευκωμάτων τοῦ ὁροῦ τοῦ αἵματος (ὑποπρωτεΐναιμία) ἀλλὰ καί, κατὰ δεῦτερον λόγον, συνεπείᾳ τῆς ἀνωριμότητος τοῦ νεφρικοῦ παρεγχύματος, ὡς καὶ τῆς διαταραχῆς τῆς σχέσεως τῶν ἀλάτων (ἠλεκτρολυτῶν). Ἐτέρος λόγος εὐνοῶν τὴν ἐμφάνισιν οἰδήματος εἶναι καὶ ἡ μεγαλύτερα διαβατότης τῶν τριχοειδῶν ἀγγείων εἰς τὰ πρόωρα. Τὸ οἴδημα ἀναγνωρίζεται εὐχερῶς ἐκ τοῦ ἐντυπώματος ποῦ καταλείπει εἰς τὸ δέριμα ἢ πίεσις διὰ τοῦ δακτύλου. Κυρία ἐντόπισις αὐτοῦ εἶναι ὁ ὑποδόριος ἴστος τῶν κνημῶν,

ἀλλὰ καὶ εἰς ὀλόκληρον τὸ σῶμα δύναται ἐμφανῶς νὰ ἀναπτυχθῇ. Γενικῶς ἡ πρόγνωσις τοῦ οἰδήματος αὐτοῦ συνήθως εἶναι καλὴ καὶ θεραπευτικῶς ἐπιδρᾷ εὐνοικῶς ἡ μετάγγισις αἵματος, ὡς καὶ ὁ ἐμπλουτισμὸς τῆς τροφῆς εἰς λεύκωμα* ἐπίσης ἡ ἀποφυγὴ χρήσεως ὀρῶν, ἰδίως δὲ ἀλατούχων (φυσιολογικῶν). Ἐπὶ ὑπονοίας γενικωτέρας λοιμώξεως, εἰδικῆς θεραπείας. Ἰδιαιτέρα μορφή οἰδήματος εἶναι τὸ σκλήρυμα τῶν νεογνῶν, τὸ ὅποῖον ἀποδίδεται εἰς στερεοποίησιν τοῦ ὑποδορίου λίπους. Εἰς τὴν περίπτωσιν αὐτὴν δὲν καταλείπεται ἐντύπωμα διὰ τῆς πίεσεως. Τοῦτο παρατηρεῖται εἰς ἐξησθενημένα νεογνά ἢ μικροῦ βάρους πρόωρα, ἰδιαιτέρως ὅταν ἐπέλθῃ μεγάλη πτώσις τῆς θερμοκρασίας τοῦ σώματος, ἔχει δὲ πρόγνωσιν κακὴν.

Ἰκτερος :

Εἰς μεγαλυτέραν ἀναλογίαν καὶ ἔντασιν ἀπὸ τὰ τελειόμηνα, τὰ πρόωρα παρουσιάζουν φυσιολογικὸν ἰκτερον, ὁ ὅποιος, ὡς γνωστόν, ὀφείλεται ἀφ' ἐνὸς εἰς τὴν καταστροφὴν τῶν ἐρυθρῶν αἰμοσφαιρίων τὰ ὅποια εἶναι ἠϋξημένα κατὰ τὴν ἐνδομήτριον ζωὴν καὶ τὴν παραγωγὴν τῶν χολοχρωστικῶν καὶ ἀφ' ἑτέρου εἰς μειωμένην λειτουργικὴν ἰκανότητα τοῦ ἥπατος. Ὅπως καὶ ἐπὶ τελειομήνων, ὁ φυσιολογικὸς ἰκτερος διαρκεῖ περίπου μίαν ἐβδομάδα καὶ παρέρχεται ἀνευ οὐδεμιᾶς θεραπευτικῆς ἀγωγῆς. Εἰς τὰ πρόωρα ἐμφανίζεται πλέον ἐντονος καὶ διαρκεῖ περισσότερον. Ἐκτὸς τούτου ὅμως ἔχομεν καὶ τὸν παθολογικόν

* Συνέχεια ἐκ τοῦ προηγουμένου τεύχους καὶ τέλος.

Βρέφος, ηλικίας 2 ἐτῶν, γεννηθὲν προώρως, τοῦ ὁποίου ἡ νῦν ἀνάπτυξις εἶναι ἐξ ἴσου καλὴ ὡς καὶ ἐπὶ τελειομήνου.

ἴκτερον, ὁ ὁποῖος μπορεῖ νὰ ὀφείλεται εἰς σηψαιμία, σύφιλι, ἀσμβασίαν αἵματος ἢ καὶ ἀπόφραξιν τῶν χοληφόρων ὁδῶν. Πρέπει νὰ τεθῆ διάγνωσις ἐγκαίρως, διὰ νὰ εἶναι ἀνάλογος καὶ ἡ θεραπεία. Πρὸς τοῦτο παρακολουθοῦμεν τὴν ἔντασιν τῆς ἱκτερικῆς χροιάς. Ἐπίσης τὸ χρῶμα τῶν κενώσεων καὶ τῶν οὐρῶν. Ἡ θεραπεία εἶναι ἀνάλογος μετὰ τὴν αἰτιολογίαν. Σημασίαν ἔχει ἡ πρῶμος ἐμφάνισις τοῦ ἱκτέρου. Οὕτω ἴκτερος ἀρχόμενος τὸ πρῶτον 24ωρον ἔχει συνήθως ταχεῖαν ἐπίτασιν εἰς ἔντονον βαθμὸν, καὶ ἐκτὸς ἐξαιρέσεων θέτει εἰς κίνδυνον τὴν ζωὴν τοῦ νεογνοῦ συνήθως. Ἐπικίνδυνος ἡμπορεῖ νὰ γίνῃ κάθε ἴκτερος, ἀνεξαρτήτως αἰτιολογίας. Οὕτω, ἐκτὸς τῶν ἱκτέρων ἐξ ἀσμβασίας Rhesus ἢ ομάδων αἵματος, καὶ ἀπλὸς νεογνικὸς ἴκτερος κα-

θίσταται ἐπικίνδυνος ὅταν ἐπιταθῆ εἰς ἔντονον βαθμὸν. Τοῦτο ὀφείλεται εἰς ὄλας τὰς περιπτώσεις εἰς τὴν αὐξήσιν τῆς χολερυθρίνης τοῦ αἵματος καὶ τὴν διαπότισιν ὑπ' αὐτῆς τῶν πυρήνων τοῦ ἐγκεφάλου, ὅποτε προκαλεῖται ὁ πυρηνικὸς λεγόμενος ἴκτερος, μετὰ ἐκδηλώσεις αἰτινες ἐνθυμίζουσι συμπτώματα ἐγκεφαλικῆς αἰμορραγίας, ἢτοι: ὀπισθότονον, συσπάσεις ἄκρων, σπασμούς, στροφὴν βολβῶν κλπ. Ὅταν ἐμφανισθῶν φαινόμενα πυρηνικοῦ ἱκτέρου, τότε ὁ κίνδυνος διὰ τὴν ζωὴν τοῦ νεογνοῦ εἶναι ἄμεσος. Εἰς τὰς ὀλίγας περιπτώσεις ποῦ θὰ διαφύγουν τὸν θάνατον, ἐγκαθίσταται σωματικὴ καὶ διανοητικὴ ἀναπηρία. Διὰ τὴν ἀντιμετώπισιν τῶν κινδύνων ἐκ τοῦ ἐντόνου ἱκτέρου τῶν νεογνῶν, ἀνεξαρτήτως τῆς αἰτιολογίας αὐτῶν, ἐφαρμόζεται ἡ μέθοδος τῆς ἀφαιμαξομεταγγίσεως. Αὕτη ἐπιβάλλεται νὰ γίνῃ ὅταν ἡ χολερυθρίνη εἰς τὸν ὄρον τοῦ αἵματος ὑπερβαίῃ τὰ 18-20 mgs% (ἐπίπεδον κινδύνου). Αὕτη αὕτη ὅμως ἡ ἐπέμβασις εἶναι δυσχερὴς καὶ πλήρης κινδύνων διὰ τὸ νεογνόν, ἰδιαίτερος ὅταν ἀπαιτῆται ἐπανάληψις ταύτης λόγω νέας ἀνόδου τῆς χολερυθρίνης.

Διὰ τοῦτο τελευταίως καταβάλλονται προσπάθειαι διὰ τὴν ἐξέυρεσιν μεθόδου ὀλιγώτερον ἐπικινδύνου καὶ περισσότερον ἀποτελεσματικῆς, διὰ τῆς χρήσεως φαρμάκων. Αἱ προσπάθειαι αὗται ἐκ μέρους ζέων καθὼς καὶ ἡμετέρων ἐρευνητῶν στρέφονται πρὸς διαφόρους κατευθύνσεις· ἐκ δὲ τῶν μέχρι τοῦδε ἀποτελεσμάτων, τῶν ἐπιτευχθέντων ἰδίᾳ ὑπὸ ἡμετέρων ἰατρῶν, φαίνεται ὅτι στέφονται ἤδη ὑπὸ ἐπιτυχίας.

Ἐνδοκρανικαὶ αἰμορραγίαι :

Ἡ ἐλαχίστη ὑπόνοια ἐνδοκρανικῆς αἰμορραγίας πρέπει ἀμέσως νὰ ἀναφέρεται εἰς τὸν ἰατρόν.

Συμπτώματα: Ἀστάθεια τῆς θερμοκρασίας. Ἡυξημένη τάσις τῆς μεγάλης πηγῆς, λόγω αὐξήσεως τῆς ἐνδοκρανικῆς πίεσεως. Σπασμοὶ τῶν μυῶν τοῦ προσώπου καὶ ὄλου τοῦ σώματος. Στραβισμὸς, στροφὴ βολβῶν, χαρακτηριστικὸν κλαυθμῆρισμα. Ἀνησυχία, γογγυσμὸς, κραυγαί, κυάνωσις, διαταραχαὶ τῆς ἀναπνοῆς.

Θεραπεία :

1) Φροντίζομεν νὰ διατηρήσωμεν τὴν θερμοκρασίαν εἰς τὰ φυσιολογικὰ ὅρια καὶ νὰ ἐξασφαλίσωμεν ὅσο τὸ δυνατόν ἡσυχίαν εἰς τὸ νεογνόν.

2) Τοποθετοῦμεν εἰς ἀνάρροπον θέσιν τὴν κεφαλὴν του.

3) Ἀποφεύγομεν κατὰ τὴν περιποίησιν τὰς πολλὰς κινήσεις. Οἱ Ἄγγλοι λέγουν «very gently», δηλ. πολὺ ἥρεμα καὶ μαλακά.

4) Τὰ γεύματα χορηγοῦνται μὲ ὅσον τὸ δυνατόν ὀλιγωτέραν ἐνόχλησιν, εἰ δυνατόν μὲ οἰσοφαγικὸν καθετήρα.

5) Χορήγησις ὀξυγόνου.

Τῇ ἐντολῇ τοῦ ἱατροῦ χορηγοῦνται :

α) Βιταμίνη Κ ἢ ἕτερα αἰμοστατικῶς δρῶντα φάρμακα (adrenoxyl κλπ.).

β) Λουμιναλέτ εἰς δισκία, ἢ λουμιναλ εἰς ἔνεσιν ἢ λαργκακτίλ ἢ σπαρίνη εἰς ἐνέσεις ἢ σταγόνας.

γ) Παγοκύστις εἰς τὴν κεφαλὴν.

δ) Βιταμίνη C.

ε) Ὄσφουωτιαία παρακέντησις, ἀφ' ἑνὸς διὰ θεραπευτικὸν σκοπὸν, διότι ἐλαττώνεται ἡ τάσις, ἀφ' ἑτέρου διὰ διαγνωστικὸν σκοπὸν. Εἰς περίπτωσιν ἐνδοκρανιακῆς αἱμορραγίας, τὸ ὑγρὸν ἐξέρχεται ὑπὸ τάσιν, δυνατόν νὰ εἶναι αἱματηρὸν καὶ ὑπάρχουν ηὔξημένα κύτταρα, αὐξήσις τοῦ λευκόματος κλπ.

ς) Μετάγγισις αἵματος.

ζ) Ἀντιβίωσις.

η) Κορτιζόνη κλπ.

Τὸ πάσχον ἐξ ἐνδοκρανιακῆς αἱμορραγίας πρόωρον ἔχει ἀνάγκην συχνῆς παρακολούθησως, δι' ἧ ἀπαιτεῖται εἰδικὴ πεπειραμένη ἀδελφὴ διὰ τὴν νοσηλείαν καὶ παρακολούθησιν (εἰ δυνατόν ἀποκλειστικὴ μαῖα ἢ ἀδελφὴ διὰ τὸ πάσχον νεογνόν).

Ἀφυδάτωσις προώρων :

Εἶναι ἡ κατάστασις ἐκείνη κατὰ τὴν ὁποίαν τὸ νεογνὸν παρουσιάζει ὑπερβολικὴν ἀπώλειαν ὑγρῶν καὶ ἀλάτων.

Αἰτίαι : 1) Συχναὶ διαρροϊκαὶ κενώσεις. 2) Συνεχεῖς ἔμετοι. 3) Πυρετός. 4) Ἐλιπτής προσφορὰ ὑγρῶν.

Ἡ ἀπώλεια τῶν ὑγρῶν καὶ ἀλάτων τοῦ ὄργανισμοῦ ἀναπληροῦται διὰ τῆς χορηγήσεως ὑγρῶν ἀπὸ τοῦ στόματος καὶ δι' ὄρων κατ' ἐντολὴν τοῦ ἱατροῦ.

Μολύνσεις ἀναπνευστικοῦ συστήματος :

Εἶναι πολὺ συχναὶ εἰς τὰ πρόωρα νεογνά.

Ἀγωγή :

1) Ἀπομόνωσις τοῦ προώρου νεογνοῦ.

2) Ἐξασφάλισις ὑγροῦ περιβάλλοντος.

3) Τοποθέτησις τῆς κεφαλῆς εἰς ἀνάρροπον θέσιν.

4) Παρακολούθησις τῆς ἀναπνοῆς καὶ τῆς θερμοκρασίας του.

5) Προσοχὴ εἰς τὴν διατροφὴν.

6) Χορήγησις ὑγρῶν.

7) Παρακολούθησις τῶν κενώσεων.

8) Καρδιοτόνωσις κατόπιν ἐντολῆς τοῦ ἱατροῦ.

9) Χορήγησις ὀξυγόνου.

10) Θεραπεία δι' ἀντιβιοτικῶν ἢ χημειοθεραπευτικῶν φαρμάκων (ἐντολῇ ἱατροῦ).

ΠΡΟΕΤΟΙΜΑΣΙΑ ΔΙΑ ΤΗΝ ΑΝΑΧΩΡΗΣΙΝ ΑΠΟ ΤΟ ΤΜΗΜΑ

Προτοῦ ἀναχωρήσει τὸ νεογνόν, πρέπει :

1) Νὰ ζυγίξῃ 2.500 γρ., νὰ παίρῃ ἰκανοποιητικὸν βάρος καὶ νὰ εἶναι ζωηρόν.

2) Νὰ ἐξετασθῇ ἀπὸ τὸν οἰκεῖον παιδίατρον (γενικὴ κατάστασις, βάρος, μῆκος, περίμετρος κεφαλῆς καὶ θώρακος, αἱμάτωσις).

3) Ἡ μητέρα πρέπει νὰ καθοδηγηθῇ διὰ τὴν φροντίδα τοῦ παιδιοῦ τῆς ἀπὸ τὸ νοσοκομειακὸν προσωπικόν (εἰ δυνατόν χορηγήσις γραπτῶν ὁδηγιῶν).

4) Ἡ μαῖα ἢ ἡ ἐπισκέπτρια ἀναλαμβάνει νὰ ἐπισκέπτεται τὸ παιδί εἰς τὸ σπίτι του, δίδουσα τὰς ἀπαραιτήτους συμβουλὰς εἰς τὴν μητέρα.

5) Δίδονται ὁδηγίαι καὶ κρατεῖται ἡ διεύθυνσις τοῦ παιδιοῦ μήπως χρειασθῇ νὰ κληθῇ δι' εἰδικὴν ἐξέτασιν.

6) Σύστασις τακτικῆς παρακολουθήσεως ὑπὸ τοῦ παιδίατρου τῆς οἰκογενείας.

Ὅλα τ' ἀνωτέρω ἐκτεθέντα καθιστοῦν πρόδηλον ὅτι ἡ ἐπιτυχὴς νοσηλεία καὶ τελικῶς ἡ διάσωσις ἐνὸς προώρου ἐξαρτῶνται κατὰ μέγα μέρος ἀπὸ τὴν στοργικὴν καὶ ἄγρυπνον φροντίδα τῆς μαῖας ἢ τῆς ἀδελφῆς.

Πρέπει, βεβαίως, ἡ ἐπιφορτισμένη μὲ τὸ ἔργον αὐτὸ νὰ κατέχῃ πάντα τ' ἀνω-

τέρω καλῶς καὶ νὰ κέκτηται ἐπαρκῆ πεῖραν νοσηλείας προώρων. Μόνον τοῦτο ὅμως δὲν φθάνει.

Ἡ νοσηλεύουσα πρόωρα θὰ ἐπιτύχη εἰς τὸ ὁμολογουμένως δυσχερὲς ἔργον της, μόνον ἂν ἐμπνέεται ἐν τῇ ἐκτελέσει τούτου ὑπὸ βαθυτάτου συναισθήματος εὐθύνης καὶ ὑπὸ ἀπεριορίστου ἀγάπης πρὸς μίαν ὑπαρξίν, ἢ ὅποια, πρὶν ἀκόμη διαμορφωθῆ, ἔρχεται εἰς τὴν ζωὴν, πρὸς τοὺς ὄρους τῆς ὁποίας δυσχεραίνεται νὰ προσαρμοσθῆ.

Παρηκολουθήσατε ἀνωτέρω πόσον λεπτοφυῆς εἶναι ὁ ὄργανισμὸς ἐνὸς προώρου καὶ πόσον εὐθραυστον πλάσμα εἶναι τοῦτο. Εἶδατε δὲ πόσαι ἐνδείξεις ὑπάρχουν, αἱ ὅποια ὑποδηλοῦν ὑπαρξίν βρειῶν ἀνωμαλιῶν, δυναμένων ν' ἀποβῶσιν μοιραῖαι διὰ τὴν ζωὴν του καὶ πόση προσοχὴ ἀπαιτεῖται διὰ τὴν ἔγκαιρον ἐπισήμανσιν τούτων καὶ τὴν ἄμεσον ἐπέμβασιν τοῦ ἰατροῦ. Παρηκολουθήσατε, τέλος, πόσον λεπτὴ εἶναι ἡ ὄλη ἐργασία τῆς νοσηλείας καὶ περιποιήσεως ἐνὸς προώρου, κατὰ τὴν διάρκειαν τῶν ὁποίων μία ἀδεξία κίνησις τῆς ἀδελφῆς, μία στιγμιαία ἀφαιρέσις της εἰ-

να δυνατὸν νὰ θέσουν τέρμα εἰς τὴν ἀδύνατον αὐτὴν ὑπαρξίν. Δι' ὅλα αὐτά, ἐτοσίσαμεν καὶ ἐπαναλαμβάνομεν ὅτι βαθὺ συναισθημα εὐθύνης πρέπει νὰ παρακολουθῆ τὴν μαῖαν κατὰ τὴν νοσηλείαν καὶ ἐν γένει περιποιήσιν τοῦ προώρου, ἐκπηγάζον ἀπὸ τὴν ἀγάπην καὶ τὸν σεβασμὸν πρὸς τὴν ζωὴν τοῦ ἀνθρώπου, ἔστω καὶ ἂν αὐτὸς ζυγίζη 900 γραμμάρια. Τοῦτο δὲν εἶναι λόγος μειώσεως τοῦ ἐνδιαφέροντος διὰ τὸν λιλιπούτειον ἀσθενῆ μας, τοῦ ὁποίου ἡ ζωὴ κρέμεται ἀπὸ τὰς χεῖρας μας, ἀλλ' ἐπιτάσεως τούτου, εἰς τὸν ἀνώτατον δυνατὸν βαθμὸν. Ἡ γυναικεία ἰδιοσυγκρασία, φύσει εὐαίσθητος πρὸς τ' ἀδύνατα πλάσματα, φυσικὸν καὶ εὐλογον εἶναι νὰ καθίσταται ἔτι εὐαίσθητοτέρα πρὸς ἐκεῖνα τὰ ὅποια ἡ μοῖρα ἐμπιστεύεται εἰς αὐτήν. Ποσῶς δὲ δὲν ἀμφιβάλλομεν διὰ τὴν Ἑλληνίδα μαῖαν καὶ ἀδελφὴν, ὅτι θὰ φανῆ ἀξία τῆς ἀποστολῆς της, ἀρκεῖ μαζί με τὴν ἐμπειρίαν καὶ τὰς γνώσεις της ν' ἀντλήσῃ ἀπὸ τὸν πλούσιον ψυχικὸν κόσμον της καὶ αἰσθήματα ἀνάλογα πρὸς τὰ αἰσθήματα τῆς μάνας πρὸς τὸ παιδί.

Τί φρονεῖτε γιὰ τὴν Μπριζίτ Μπαρντό;

ΤΟ ΗΜΕΡΟΛΟΓΙΟ ΜΙΑΣ ΜΗΤΕΡΑΣ

Τῆς

ΣΟΦΙΑΣ ΜΑΥΡΟΕΙΔΗ-ΠΑΠΑΔΑΚΗ

Με ξεχωριστή μας χαρά ἀρχίζουμε νὰ δημοσιεύουμε ἀπὸ τοῦτο τὸ φύλλο τὸ «Ἡμερολόγιο μιᾶς Μητέρας» τῆς γνωστῆς ποιήτριας καὶ λογοτέχνιδος κ. Σοφίας Μαυροειδῆ-Παπαδάκη. «Δὲ γράφτηκε μὲ λογοτεχνικὲς ἀξιώσεις», μᾶς δήλωσε ἡ ποιήτρια. «Εἶναι σημειώσεις ἀπλές, πὺν μπορεῖ νὰ μὴ ἔχουν σημασία γιὰ τοὺς ἄλλους. Εἶναι τὰ αἰσθήματα, οἱ λαχτάρεις, οἱ φόβοι κι οἱ ἀγωνίες μιᾶς μάνας, ὅπως τίς ζοῦσε κείνες τίς κρίσιμες, μὰ καὶ τόσο πλούσιες μέρες, πὺν παρακολουθοῦσε τὸ γιό της νὰ μεγαλώνη.» Κι ὁμως, μέσα σ' αὐτὲς τίς ἀπλές σημειώσεις, πὺν ἡ κ. Σοφία Μαυροειδῆ-Παπαδάκη εἶχε τὴν καλωσύνη νὰ μᾶς ἐπιτρέψῃ τῇ δημοσίευσή τους, ἐμεῖς βλέπουμε τὴν πύδ γνήσια, τὴν πύδ ἔντονη, τὴν πύδ τρυφερῇ εἰκόνα τῆς Μητρότητας. Πόσες μητέρες, πὺν παρακολουθοῦνε τὴν «Ἐλευθιά», δὲ θὰ βροῦνε σ' αὐτὴ τὴν εἰκόνα τὸν ἑαυτὸ τους!

22 Φεβρουαρίου 1941. Στὸ σπίτι

Καλῶς νᾶρθης, ἀγάπη μου. Τὰ πρῶτα μηνύματα τοῦ ἐρχομοῦ σου στὸν κόσμον βυθίζουνε σ' ἔκσταση τὴν ψυχὴ μου. "Οχι, δὲν εἶναι πόνοι αὐτὸ πὺν νοιώθω· εἶναι καμπάνες χαρμόσυνες, ἐγερτήριες σάλπιγγες, ἀνοιξιάτικα τῶν πουλιῶν κελαδήματα. "Οσο πύδ ἔντονη αἰσθάνομαι τὴν ὁδύνη, ὅσο συχνότερα νοιώθω νὰ διαδέχεται ὁ ἕνας πόνος τὸν ἄλλο, τόσο κοντύτερα βλέπω τὴν ὥρα πὺν θ' ἀντικρύσω τὴν ἀγαπημένη μορφὴ σου. Δὲ θέλω νὰ κάμω φιλολογία τὸν ἐρχομό σου στὴ ζωὴ. Θέλω νὰ γράψω ἀπλά, μὰ καὶ δίχως καμιά συγκράτηση, τὸ συναίσθημα πὺν μὲ πλημμυρίζει. Θᾶναι πολύτιμο δῶρο, πὺν θὰ σοῦ κάμω μιὰ μέρα, σὰ θὰ μπορῆς νὰ διαβάσης, ὀδηγημένο ἀπ' τὴ μανούλα σου, τὸ μικρὸ μου αὐτὸ τετράδιο. Ἐδῶ θὰ δῆς τί χαρὰ ἔφερες στὴ ζωὴ μου καὶ πὺς δὲ μοῦ χρωστᾶς τίποτε, γιὰ τὴ πλουσιοπάροχα μ' ἔχεις κιάλας πληρώσει. Ὁ Θεὸς νὰ μὲ βοηθήσῃ ἔτσι νὰ σὲ δῶ σ' ὄλη τὴ ζωὴ μας. "Ἐνα δικαίωμα πὺν δὲν ἔχει τέλος καὶ πὺν καθήκον κι ἐδῶχιά μου θᾶναι νὰ τὸ τροφοδοτῶ. Νὰ μὴ σὲ δῶ ποτὲ χρέος, πὺν θὰ ἐπιζητήσω μιὰ μέρα τὴν εἰσπραξὴ του. Αὐτὸ τὸ τάμα σοῦ κάνω πρὶν ἀκόμα γεννηθῆς, γλυκό μου παιδάκι. Νὰ σοῦ χαρίσω τὰ πάντα, χωρὶς ποτὲ νὰ ζητήσω τί-

ποτε ἀπὸ σένα. Μὰ δίχως ἀκόμη νὰ δῶ τὸ μικρὸ σου χεράκι, ἀρχισα κιάλας νὰ παίρνω τὰ δῶρα σου. Οἱ πρῶτοι ἐτοῦτοι πόνοι εἶναι ἡ πρῶτη σου προσφορά. "Ἄς εἶναι εὐλογημένη ἡ ὥρα πὺν θ' ἀντικρύσω τὴν ὄψη σου. "Ἄς μ' ἀξιώσῃ ἡ Παναγιά, ἡ τέλεια μάνα, νὰ ζήσω στὴν πλέρια ἐκδήλωσή της τὴν ἅγια μητρότητα.

Τρίτη πρῶι, 25 Φεβρουαρίου 1941. Στὴν κλινικὴ

Χτὲς βράδυ, στὶς ἐννιά καὶ μισή, ἤρθες στὸν κόσμον, ἀγόρι μου. Δυὸ μέρες καὶ δυὸ νύχτες σὲ καρτεροῦσα μέσα στοὺς μεγαλύτερους πόρους καὶ στὶς πύδ φοβερὲς ἀγωνίες. "Οχι, δὲ μ' ἐνοιαζε πὺς ὑπόφερα, πὺς σπάραζα, πὺς πονοῦσα· φοβόμουνα μόνο γιὰ τὴ ζωὴ σου. "Ἐστερα ἀπὸ κάθε δυνατὸ πόνο—ἰδιαίτερα ὅταν τὸν προκαλοῦσαν μ' ἐνέσεις κι ἦταν ἀφύσικος, συνεχῆς κι δδνηρότατα ἔντονος,—ἔλεγα μ' ἀγωνία στὴν μικρὴ καλόκαρδη μαῖα, πὺν παρῆστεκε μὲ τ' ἀκουστικὸ στὸ χέρι: «Τὸ νοιώθεις; Εἶναι καλὰ;» «Εἶναι ἕνας Κοητίκαρος», μὸς ἀπαντοῦσε, «πολὺ ρωμαλέος». Κι ἡσύχαζα, ξεχνώντας γιὰ ἕνα λεπτὸ τοὺς πόρους, ὥσπου ξανάρχιζαν. Ἦταν μιὰ δύσκολη περίπτωση, γιόκα μου, γιὰ τὴν ἦσσαν ἕνα παιδί μεγαλόσωμο, παχουλό,—νὰ μοῦ ζήσης, καλὸ μου!—κι ἐγὼ μικροκαμωμένη. Μὰ

ὁ Θεὸς εἶδε τὴ φλογερὴ μου λαχτάρα καὶ σ' ἔφερε στὴ ζωὴ. «Κάμετέ με κομμάτια», δήλωσα, «μὰ θέλω γερὸ τὸ παιδί μου.» Κάθε φορὰ πού μ' ἐξέταζε ὁ γιατρός, ἔλεγε: «Λίγο ἀκόμα, νὰ πᾶμε φυσιολογικά.» Κι ἐγώ, σὰ μὲ βεβαίωσαν πὼς δὲν κινδυνεύεις, δεχόμενα κάθε πόνο μὲ καρτερία. Ἐπὶ τέλος, στὶς 9 τῆ Δευτέρα, ὁ γιατρός εἶπε: «Εἶναι καιρός».

Μὲ πόση χαρὰ ἄκουσα τὴν εἶδηση! Κι ἄς ἦξερα πὼς θὰ ὑποστῶ νάρκωση, ἐμβρυο-οικλῖα καὶ τόσα ἄλλα. Σὰ νύφη, πού περιμένει τὴν ὥρα τῆς μὲ καμάρι, ἄπλωσα τὸ χέρι γιὰ τὴ ναρκοτικὴ ἐνδοφλέβια ἔνεση. Ἀπὸ κεῖ καὶ πέρα δὲν ἔνοιωσα τίποτε. Ὁ πατέρας σου, πού δυὸ μέρες ἀγωνιοῦσε κοντά μου, περίμενε ἔξω ἀπὸ τὸ χειρουργεῖο, κι ὅπως μοῦ εἶπε ἄκουσε μπάτσους. Νόμισε πὼς χτυποῦσαν ἐμένα, πὼς κάτι ἔπαθα. Μὰ ἔνα «οὐὰ» τοῦ φανέρωσε πὼς γεννήθηκες.

«Νὰ σᾶς ζήση ὁ γιός!»; τοῦπε, βγαίνοντας ἀπὸ τὸ χειρουργεῖο, ἢ ἀδελφή.

Κυριακὴ, 8 Ἰουνίου 1941

Σήμερα, ὕστερα ἀπὸ τρεῖς μῆνες κι ἔντεκα μέρες, ξαναπαίρνω τὴν πέννα. Σ' ἔχω πιά ἓνα κοτζάμου ἀγόρι τριόμισι μηνῶν μέσα στὸ πράσινο καροτσάκι σου στὸν κήπο. Κλωτσᾶς ἀδιάκοπα, πετώντας πέρα τὰ σκεπάσματα σου, καὶ τινάζεις ψηλὰ τὰ γλυκὰ ποδαράκια σου. Εἶσαι ὅλος μιὰ κίνηση ἀπ' τὴν κορφή ὡς τὰ νύχια. Τὰ χεράκια σου παίζουν ὅλη τὴν ὥρα μὲ δυὸ κουδουνίστρες, πού κρέμονται πλάι σου. Τὸ μικρὸ σωματάκι ἀνασηκώνεται ὅλο, τὰ μάτια γουρλώνουν ἀπ' τὴν προσπάθεια κι ἡ καρδιά μου πετᾷ μὲ τὸ κάθε φτερούγισμά σου. Λίγο λίγο τὰ χέρια ἀφήνουν τὰ παιχνιδάκια κι ὁ ἔπιος ἀπλώνεται στὰ βελούδινα βλέφαρά σου μὲ τὴ στοργὴ μάννας.

Γλυκό μου παιδάκι· εἶσαι ὠραῖο σὰν ὅλα τὰ παιδάκια κι ὀλόγλυκο, σὰν κάθε παιδί, στὴς μαννούλας τὰ μάτια. Θέλω νὰ μείνω μακρὰ ἀπὸ ξεγελάσματα κι ἀνόητες μητρικὲς περηφάνειες, πού φτάνουν στὴν ὑπερβολὴ καὶ κουράζουν τοὺς ἄλλους. Καὶ δὲ μιλῶ γιὰ τίς χάρες σου. Μὰ εἶναι ἀδύνατο νὰ τίς κρύψω κι ἀπὸ τὰ δικὰ μου τὰ

μάτια καὶ νὰ μὴν τίς ἀραδιάζω ὅλη τὴν ὥρα στὴ σκέψη μου. Πὼς μπορῶ νὰ μὴν καμαρώνω τὰ δυὸ φωτεινὰ μάτια, πού πήρες ἀπ' τὸν πατέρα σου, κι ἄρχισαν κιόλας νὰ καθρεφτίζουν μιὰ ξάστερη αἰσθηματικὴ ψυχὴ κι ἓνα ζωηρὸ πνεῦμα; Πὼς νὰ μὴν τὸ προσέξω τὸ ζαχαρένιο χαμόγελό σου, πού κάνει τὸν οὐρανὸ νὰ λάμπη γιὰ μένα πιὸ χαρούμενος, πιὸ γαλάζιος;

Κοιμᾶσαι, μὲ τὰ χεράκια ἀκόμα στὴν κουδουνίστρα σου, σὰν πουλάκι πού ὕστερα ἀπὸ τὸ κελαΐδημα ἔγειρε στ' ἀνθισμένα κλωνάρια. Ὁ Θεὸς ἄς φυλάξῃ τὸν ὕπνο σου κι ἄς σοῦ φέρῃ τὰ πιὸ γλυκὰ ὄνειρα πού κυμάτισαν ποτὲ πάνω ἀπὸ παιδικὸ λίκνο.

Τρεῖς μῆνες σὲ παρακολουθῶ, ὥρα τὴν ὥρα, νὰ μεγαλώνῃς. Εἶδα τὸ πρῶτο χαμόγελό σου δέκα μέρες μετὰ τὴ γέννηση, —κι ἄς ἦταν ἀντανακλαστικὸ ἴσως, χωρὶς σημασία,—καὶ τὸ παρακολούθησα, ψυχικὸ πιά φαινόμενο, πού φανερώνει τὴν εὐχαρίστηση καὶ τὸ κέφι. Τώρα γελᾶς χτυπητὰ πιά, ξεκαρδιστικὰ κάποτε καὶ συχνὰ μοναχό σου, ποιὸς ξέρει σὲ ποιὲς μυστικὲς διαθέσεις. Τὰ ποδαράκια σου ὅλο μεγαλώνουν. Θὰ γίνεις, λένε, ψηλός, μὰ ἐγὼ κοιτάζω νὰ δῶ ἂν εἶναι σφιχτὰ καὶ δεμένα τὰ μπουτάκια. Τρέμω ἀπὸ τὴν ἔγνοια νὰ σὲ βλέπω ν' ἀφξάινῃς κανονικά, καὶ τὸ δυνατότερο καρδιοχτύπι μου εἶναι τὴ στιγμὴ, κάθε Κυριακὴ μεσημέρι, πού σὲ ζυγιάζω ὀλόγυμνο στὸ βρεφοζυγό. Πῆρες τὸ κανονικὸ βάρος τῆς ἐβδομάδας ἢ ὄχι; Πέντε γραμμάρια λείπουν κάποτε, κι εἶμαι λυπημένη ὀλόκληρες μέρες. Ἡ μητρικὴ ἀγωνία! Λέω πὼς εἶναι ἴσως οἰκονομία τῆς φύσεως. Εἶναι τόση ἡ μητρικὴ εὐτυχία, πού σίγουρα, ἂν δὲν τὴν ἰσορροποῦσε καὶ κάποια ἀνησυχία, ἢ μάννα θὰ τρελλαινόταν ἀπὸ χαρὰ. Μὰ δὲν μπορεῖς νὰ πῆς ποιά κερδίζει στὸ συναγωνισμό. Εἶναι τὸ ἴδιο κι οἱ δυὸ δυνατὲς κι ἀσταμάτητες.

Πέμπτη, 18 Δεκεμβρίου 1941

Ἐξη μῆνες καὶ δέκα μέρες ἔχουν περάσει ἀπὸ τὸ τελευταῖο σημείωμά μου. Πόσες φουρτοῦνες ἀτομικὲς καὶ κοινωνικὲς περάσαμε μέσα στοὺς μῆνες αὐτοὺς, ἀγόρι μου. Εἶσαι παιδί μιᾶς τρικυμισμένης ἐποχῆς.

Ἄγένητο ἀκόμη σὲ εἶχαν ἐπιστρατεύσει μαζί μου (ἤμουν ἔγκυος πέντε μηνῶν ὅταν κηρύχτηκε ὁ Ἑλληνοϊταλικὸς πόλεμος) στὴν «πνευματικὴ ἐπιστράτευση». Δουλεύαμε μαζί στὸ ραδιόφωνο, διδάσκοντας τὰ παιδιά, ποὺ ὁ πόλεμος τοὺς εἶχε κλείσει τὰ σχολεῖα. Ὅλοι ἐκεῖ στὸ γραφεῖο σ' ἔλεγαν «ὁ Ἕλληνας στρατιώτης». Κι ἀλήθεια, καθὼς, σκυμμένη πάνω στὰ χαρτιά, μιλοῦσα στὰ Ἑλληνόπουλα γιὰ τὴν ἥρωική μας μικρὴ πατρίδα, ποὺ πάλευε τὴν πιό τιτανική πάλη τῆς Ἱστορίας της, σ' ἀκουα νὰ σκιρτᾷς περήφανα μέσα μου καὶ νὰ μ' ἐνθαρρύνῃς. Δὲν ἔνοιωθα κούραση τότε. Ἐπρεπε νὰ δουλέψω γιὰ σᾶς, γιὰ τὴ νέα γενιά, ποὺ περιμένο ἀπὸ τὰ χέρια μας ἓνα μέλλον εἰρηγεμένο. Καὶ δούλεψα ὡς τὴν ὑστερη ὥρα. Τέσσερις μῆνες, ὡς τὴ στιγμή

ποὺ μ' ἔπιασαν οἱ πόνοι καὶ μ' ἔβαλαν σ' ἓνα αὐτοκίνητο, κι ἀπὸ τὸ γραφεῖο μὲ πήγαν στὴν κλινική. Ὑστερα, σὰ γεννηθήκες, ξεκουράστηκα τέσσερις μέρες. Τὴν πέμπτη μέρα, κι ἐνῶ μὲ κοίταζες πιά μὲ τὰ νέα ματάκια σου, ξαπλωμένο δίπλα μου στὸ κρεβάτι, ξανάρχισα τὴ δουλειά, διορθώνοντας παιδικὲς ἐκθέσεις καὶ διαγωνισμοὺς μ' ἐπίκαιρα πατριωτικὰ θέματα. Πότε-πότε, σήκωνες τὸ μικρὸ δαχτυλάκι, — ἦταν ἡ πρώτη κίνηση τῶν χεριῶν σου, μόλις γεννηθήκες, — σὰ νὰ γύρευες ἀπ' τὴ δασκάλα μητέρα σου νὰ πῆς μάθημα. Ἦσουν πολὺ περιέργου καὶ ὁμορφο λεχούδι. Ὅλη ἡ κλινικὴ σὲ καμάρωνε κι ἡ νονὰ σου σοῦφερε γιὰ μικρὴ εἰκόνιτσα μὲ γαλάζιες πέτρες, γιὰ νὰ μὴ σὲ ματιάξουν.

(Συνεχίζεται)

ΔΙΕΘΝΗ ΝΕΑ

ΓΥΝΑΙΚΟΛΟΓΙΑ ΚΑΙ ΜΑΙΕΥΤΙΚΗ

Dordrecht, Ὀλλανδία.— Κατὰ τὸν L. I. Swaab (Ὀλλανδικὴ Ἑταιρεία Γονιμότητος, Ἀμστερνταμ), ἡ τεχνητὴ γονιμοποίησις ἀποτελεῖ πολὺτιμον ἱατρικὴν μέθοδον, ἂν καὶ ἡ νομικὴ τῆς πλευρᾶ ρυθμίζεται ὑπὸ εἰδικῶν νόμων. Ὁ ἀνωτέρω πιστεύει ὅτι ἡ ἐπιτυγχανομένη διὰ τεχνητῆς γονιμοποίησεως, ἐγκυμοσύνη εἶναι, ἀπὸ ψυχολογικῆς πλευρᾶς, ἀνωτέρα τῆς υἰοθετήσεως παιδίου, τὸ ὁποῖον βιολογικῶς εἶναι ξένον πρὸς ἀμφοτέρους τοὺς γονεῖς. Ἀναφέρων 19 περιπτώσεις τεχνητῆς γονιμοποίησεως, 11 τῶν ὁποίων κατέληξαν εἰς κύησιν, ὁ ἐρευνητὴς ἐτόνισεν ὅτι προηγήθη πλήρης συναίνεσις τοῦ συζύγου καὶ τῆς συζύγου. Ἐγένετο ἐξέτασις, ἐξ ἧς ἀπεδείχθη ὅτι ἡ σύζυγος ἦτο γόνιμος καὶ ἄνευ γυναικολογικῶν ἀνωμαλιῶν. Ἐπίσης ἐκ τῆς προηγηθείσης ἐξετάσεως τοῦ συζύγου εἶχεν ἀποδειχθῆ ὅτι οὗτος ἔφερε στειρότητα μὴ ἐπανορθώσιμον. Ἡ ἐκλογή τοῦ δότου ἐγένετο μετὰ προσοχῆς ἀπὸ ἀπόψεως φυσικῆς καὶ πνευματικῆς υγείας. Ὁ δότης πρέπει νὰ ὁμοιάζῃ μὲ τὸν σύζυγον καὶ νὰ παραμείνῃ τελειῶς ἄγνωστος εἰς τὸ ζεῦγος. Τὸ σπέρμα τοποθετεῖται ἐπὶ τοῦ τραχήλου τῆς μήτρας 2 ἕως 3 φοράς μηνιαίως κατὰ τὴν περίοδον γονιμότητος τῆς γυναίκος. Ἐπὶ τῶν περιπτώσεων τοῦ Swaab αἱ ἀποτυχίαί ὤφειλοντο εἰς μὴ διαγνωσθείσας γυναικολογικὰς διαταραχὰς (5 περιπτώσεις) καὶ εἰς τοποθέτησιν τοῦ

σπέρματος ἐπὶ χρονικὸν διάστημα μικρότερον τοῦ τριμήνου (3 περιπτώσεις). (Συνέδριον Διαμαρτυρομένων Ἰατρῶν καὶ Κληρικῶν, Ὀλλανδία.)

Ἀθήναι, Ἑλλάς.— Ὁ Ἰατρός Γ. Ἀθανασίου (Πανεπιστημίου Ἀθηνῶν) ἀνεκοίνωσε κατὰ τὸ 31ον Συνέδριον τῆς Γερμανικῆς Γυναικολογικῆς Ἑταιρείας (Heidelberg, Γερμανία) τελειῶς νέαν μέθοδον ἀγωγῆς τῶν προῶρων βρεφῶν διὰ χειμερίας νάρκης (hibernation). Διὰ τεχνητῆς μειώσεως τῆς θερμοκρασίας τοῦ σώματος, ἐλαττοῦνται σημαντικῶς αἱ εἰς ὀξυγόνον ἀπαιτήσεις τοῦ βρέφους, μὴ καθισταμένης οὕτω ἀναγκαίας τῆς χρησιμοποίησεως θερμοκοιτίδος. Ἀμέσως μετὰ τὸν τοκετὸν χορηγεῖται εἰδικὸν φάρμακον καὶ τὸ βρέφος τίθεται εἰς φωτόλουτρον ὑπὸ θερμοκρασίαν 32-36°. Ἐπὶ 41 περιπτώσεων ὑποβληθεισῶν ἐκ τὴν ἀνωτέρω ἀγωγῆν, ἐσημειώθησαν μόνον 6 θάνατοι. Ἐπὶ τῶν ἐπιβιωσάντων βρεφῶν ἡ θερμοκρασία διετηρήθη σταθερά, ἡ δὲ ἀναπνοὴ καὶ ἡ κυκλοφορία ἀπεκατεστάθησαν ταχέως εἰς τὸ κατὰ φύσιν. Τὰ ἀνωτέρω ὑποδεικνύουν ὅτι τὰ πρόωρα βρέφη προσχρμόζονται πρὸς τὰς συνθήκας τοῦ περιβάλλοντος εὐκολώτερον ἀπὸ ὅ,τι πιστεύεται καὶ ὅτι ἡ χειμερία νάρκη αὐξάνει τὰς πιθανότητας ἐπιβιώσεως τῶν προῶρων βρεφῶν. (31ον Συνέδριον τῆς Γερμανικῆς Γυναικολογικῆς Ἑταιρείας, Heidelberg, Γερμανία.)

ΑΠΟ ΤΟΝ ΚΟΣΜΟ ΜΑΣ

ΕΛΕΝΑ ΕΛ. ΒΕΝΙΖΕΛΟΥ

Τὴν 7ην Σεπτεμβρίου 1959 ἀπεβίωσεν εἰς Παρισίους ἡ Ἑλενα Βενιζέλου, γόνος τῆς ἐκ Κωνσταντινουπόλεως ἀρχοντικῆς οἰκογενείας Στεφάνοβικ Σκυλίτση.

Ἡ Ἑλενα Βενιζέλου καὶ ὡς σύζυγος τοῦ Ἐλευθερίου Βενιζέλου ὑπῆρξεν ὑπόδειγμα μετριοφροσύνης, οὐδέποτε προβαλοῦσα ἑαυτὴν ἢ ἐπιδιώξασα προσωπικὰς τιμὰς καὶ δόξαι. Ἐζῆσεν εἰς τὸ πλευρόν του, περισσότερον εἰς τὴν σκιάν του, σύζυγος καὶ σύντροφος τοῦ ἀνθρώπου μᾶλλον παρὰ τοῦ Μεγάλου Πολιτικοῦ.

Ἐν τούτοις ἡ Ἑλενα Βενιζέλου ἐξηφόλισεν αἰωνίαν μνήμην καὶ ἐθνικὴν εὐγνωμοσύνην ἐκ τῆς φιλανθρώπου δράσεώς της. Μὲ γενναιοδωρον καρδίαν καὶ χεῖρα παρέσχε τὰ ἔξοδα ἀνεγέρσεως καὶ λειτουργίας τοῦ Μαιευτηρίου «Μαρίκα Ἡλιάδης» καὶ τῆς Σχολῆς Καθυστερημένων Παιδιῶν εἰς Ἀθήνας, τοῦ Σκυλιτσειοῦ Νοσοκομείου εἰς Χίον, καὶ τοῦ Βενιζελείου Σταδίου εἰς τὰ Χανιά Κρήτης, συνέβαλε δὲ εἰς τὴν ἀνάγειν αὐτῶν τοῦ Νοσοκομείου τοῦ Ε.Ε.Σ.

Ἐκτὸς αὐτῶν ὅμως ὑπεστήριξε διὰ δωρεῶν καὶ ὑποτροφιῶν πολλοὺς Ἕλληνας, οἱ ὅποιοι κατέφυγον εἰς αὐτὴν διὰ νὰ ζητήσουν τὴν ἐνίσχυσίν της, εἰς τὴν περαιτέρω ἀνάπτυξίν των — ἐπιστημονικὴν, καλλιτεχνικὴν ἢ ἄλλην.

Ἄμα τῷ ἀγγέλματι τοῦ θανάτου τῆς Μεγάλης Δεσποίνης, καὶ δεδομένου ὅτι ἡ κηδεὶα της θὰ ἐγένετο εἰς Παρισίους, ἀντιπροσωπεῖα, ἀποτελουμένη ἐκ τῆς Προέδρου τοῦ Διοικητικοῦ Συμβουλίου τοῦ Μ.Μ.Η. Κυρίας Δομινῆς Σαρρῆ, τῆς Διευθυνούσης Ἀδελφῆς τοῦ Μαιευτηρίου Δίδος Χαρᾶς Βογιατζάκη, δύο Προϊσταμένων (Φ. Δα-

σκαλάκη καὶ Ἑλ. Κυριακάκη) καὶ δύο Διπλωματούχων (Ἑλ. Γέρου καὶ Αἰκ. Μικέλη) ἀνεχώρησεν ἀμέσως ἀεροπορικῶς εἰς Παρισίους ἵνα παραστῆ εἰς αὐτὴν καὶ μεταδῶσθαι εἰς τὴν θανοῦσαν τὸν ὕστατον χαιρετισμὸν τοῦ περιλάμπρου Ἰδρύματός της, τὸ ὅποῖον τόσον ἠγάπησε.

Κατὰ τὴν νεκρώσιμον ἀκολουθίαν, ἥτις ἐψάλλη εἰς Παρισίους, παρέστησαν ὁ ἐν Γαλλίᾳ Ἑλληνὴν Πρεσβευτῆς, ὁ ἀνεψιὸς τῆς μεταστάσης κ. Σκυλίτσης, οἱ κ.κ. Σοφοκλῆς, Ἐλευθέριος καὶ Νικήτας Βενιζέλος, ἡ Λαΐδη Κρῶσφληντ, ἡ κ. Μικρουλάκη.

Κατὰ ρητὴν ἐπιθυμίαν τῆς ἀειμνήστου καὶ Μεγάλης Εὐεργέτιδος, ἡ καρδία της, ταριχευθεῖσα, θὰ ἔδει νὰ ἐναποθεθῆ εἰς τὸ παρεκκλήσιον τοῦ Μαιευτηρίου «Μαρίκα Ἡλιάδης». Τὴν 12ην Σεπτεμβρίου, αἱ ἐπιστρέφασαι ἀεροπορικῶς ἐκ Παρισίων Διευθύνουσα καὶ Ἀδελφαὶ τοῦ Μαιευτηρίου τὴν προσεκόμισαν.

Τὴν 13ην Σεπτεμβρίου καὶ ὥραν 11 π.μ., παρουσία τῶν Μελῶν τοῦ Διοικητικοῦ Συμβουλίου τοῦ Μαιευτηρίου «Μαρίκα Ἡλιάδης», τῶν Μελῶν τοῦ Ἐπιστημονικοῦ, Διοικητικοῦ, Νοσηλευτικοῦ καὶ Τεχνικοῦ Προσωπικοῦ τοῦ Ἰδρύματος καὶ πλήθους κόσμου, ἐγάλη τρισάγιον διὰ τὴν ἀνάπαυσιν τῆς νυχῆς τῆς Ἑλενας Βενιζέλου, μετ' αὐτὸ δὲ ὠμίλησε διὰ τὴν προσωπικότητα καὶ τὸ ἔργον της ὁ Ἀντιπρόεδρος τοῦ Διοικητικοῦ Συμβουλίου τοῦ Ἰδρύματος κ. Κυριακός.

Ἡ «Ἐλευθῶ», τιμῶσα τὴν μνήμην τῆς Μεγάλης Ἑλληνίδος, πρόκειται νὰ τῆς ἀφιερῶσθαι εἰδικὸν τεῦχος.

Εἰς μνήμην Ἑλενας Ἑλ. Βενιζέλου

Ὁ Καθηγητῆς κ. Π. Π. Παναγιώτου ἐχορήγησεν εἰς τὴν Τράπεζαν Αἵματος τοῦ Μ. Μ. Η. 400 γραμμάρια αἵματός του εἰς μνήμην τῆς Μεγάλης Εὐεργετριάς κ. Ἑλενας Ἑλ. Βενιζέλου, ἵνα διατεθῆ δι' ἀπόρους τοῦ Μαιευτηρίου.

— Αἱ Μαΐαι κ.κ. Δικαίου-Κοσσυφάκη Πόπη καὶ Κοντζᾶ-Κουνάνη Ν. ἀπέστειλαν εἰς μνήμην τῆς Μεγάλης Εὐεργέτιδος Ἑλενας Ἑλ. Βενιζέλου, χρηματικὴν εἰσφορὰν διὰ τὸ περιοδικὸν «Ἐλευθῶ».

Νέοι Σύλλογοι Μαιῶν

Μετ' εὐχαριστήσεως ἀναγγέλλομεν τὴν συγχρότησιν τῶν Συλλόγων τῶν Ἐφεσείων Κερκύρας, Κρήτης καὶ Λαρίσης. Τὰ ἐκλεγέντα μέλη τοῦ Διοικητικοῦ Συμβουλίου τῶν δύο πρώτων ἔχουν ὡς ἑξῆς:

Κερκύρας:

Πρόεδρος: Λαμπιρῆ-Νικολοπούλου Μακρ.
Ἀντιπρόεδρος: Πάλλη Μαργαρίτα
Γραμματεὺς: Λιάκου Χρυσάνθη
Ταμίας: Παυλίδου-Μπαγατεῖτου Σπυριδ.
Σύμβουλος: Βεντούρα-Γεωργίου Μαρία

Κρήτης:

Πρόεδρος: Κουργεράκη-Καβράκη
Ἀντιπρόεδρος: Εηρουχάκη-Κλάδου Μ.
Γραμματεὺς: Κλωνιάκη Ἀντωνία
Ταμίας: Βαφειάδου-Δαρατσάκη Φιλ.
Σύμβουλος: Κογγυλάκη-Χατζάκη Ἀργ.

Τὸ Διοικητικὸν Συμβούλιον τοῦ Σ.Ε.Μ.Α. συγχαίρει τὰ ἐκλεγέντα μέλη καὶ εὐχεται τὴν σύντομον ὀργάνωσιν καὶ τῶν λοιπῶν Συλλόγων τῆς χώρας.

Αἱ ἀρχαιρεσίαι τοῦ Σ.Ε.Μ.Α.

Φέρεται εἰς γνώσιν τῶν Μαιῶν τῆς Περιφέρειᾶς τοῦ Ἐφετείου Ἀθηνῶν, ὅτι αἱ ἀρχαιρεσίαι διὰ τὴν ἐκλογὴν νέου Διοικητικοῦ Συμβουλίου τοῦ Σ.Ε.Μ.Α. θὰ λάβουν χώραν συντόμως. Δι' ὅ, αἱ μὴ ἐγγραφεῖσαι εἰσέτι Μαΐαι εἰς τὸν Σύλλογον ὀφείλουν, βάσει τοῦ ἀπὸ 15-28.12.55 Ν.Δ. «Περὶ Συλλόγου Ἐπιστημόνων Μαιῶν», νὰ προσέλθωσι τάχιστα εἰς τὰ Γραφεῖα τοῦ Συλλόγου, Ζαχαράτου 17, πρὸς ἐγγραφήν.

Δικαίωμα ψήφου, εἰς τὰς πρὸς ἐκλογὴν τοῦ Διοικητικοῦ καὶ Πειθαρχικοῦ Συμβουλίου ἀρχαιρεσίας, συμφώνως τῷ Νόμῳ 15-28.12.55, ἄρθρον

13, ἔχουν αἱ ἐν τῷ Μητρώῳ ἐγγεγραμμένοι Μαῖαι τρεῖς τουλάχιστον μῆνας πρὸ τῆς ὀρισθείσης διὰ τὰς ἀρχαιρεσίας ἡμέρας καὶ μὴ διατελοῦσαι ὑπὸ προσωρινῆν παύσειν.

Διὰ τὸν λόγον αὐτὸν ὀφείλουσιν νὰ τακτοποιήσουσιν καὶ τὴν πρὸς τὸν Σύλλογον συνδρομὴν των.

Ἐπιζῆτις Ἀγγλίδος Μαΐας

Διερχομένη ἐκ τοῦ εἰς Αὐστραλίαν ταξιδίου της, ἐφιλοξενήθη εἰς τὸ Μ.Μ.Η. ἢ Miss Gannon. Ἡ Miss Gannon, Διπλωματοῦχος Ἀδελφῆ καὶ Μαῖα, εἰργάσθη ἐπὶ σειρὰν ἐτῶν ὡς Διδάσκουσα εἰς τὸ Μαιευτήριον τοῦ Λίβερπουλ καὶ Μπέρμιγγαμ, κατὰ τὴν διάρκειαν δὲ τοῦ πολέμου, ὡς ἀνωτέρα ἐπόπτρια εἰς τὸν Στρατόν, εἰς τὴν Κεϋλάνην καὶ Βιρμανίαν. Ἦδη ἐργάζεται ὡς Διευθύνουσα εἰς τὸ Μαιευτήριον τοῦ Μπέρμιγγαμ καὶ τυγχάνει Μέλος τοῦ Συμβουλίου τὸ ὅποιον ἔχει ὀρισθῆ διὰ τὴν ἐκπαίδευσιν τῶν Μαιῶν τῶν ξένων κρατῶν εἰς Μεγάλην Βρετανίαν. Ἡ Miss Gannon ὠμίλησεν εἰς τὰς Μαΐας τοῦ Σ.Ε.Μ.Α. κατὰ τὴν συγκέντρωσιν τῆς τελευταίας Πέμπτης εἰς τὸ Γραφεῖον τοῦ Συλλόγου, καὶ ἀκολούθως προεβλήθη ἡ ταινία «Ἡ Βρετανία Μαῖα». Ἐν συνεχείᾳ προσεφέρθησαν ἀναψυκτικά εἰς τὸ Γραφεῖον.

Ἀρραβῶνες

Ἡ Δις Λιουλιᾶ Μαρία, Διδάσκουσα Μαῖα τῆς Σχολῆς Μαιῶν «Βιργινία Σκυλίτση» τοῦ Μ.Μ.Η., καὶ ὁ κ. Ἡλίας Τσιτσιλιάνης, Ἰατρός, ἡραβωνίσθησαν. Θερμὰ συγχαρητήρια.

Καλὴν σταδιοδρομίαν!

Εἰς τὰς νέας Διπλωματούχους Μαΐας τῆς Σχολῆς Μαιῶν «Βιργινία Σκυλίτση», τάξεως 1955-58, αἵτινες ἐπεράτωσαν τὸ ἔτος τῆς ὑποχρεωτικῆς των θητείας καὶ ἀπεχώρησαν τοῦ Μ.Μ.Η., ἢ Διευθυνσις τοῦ Περιδικίου εὐχεται καλὴν σταδιοδρομίαν.

Διὰ τὴν ἔγγραφὴν εἰς τὸ Τ.Σ.Α.Υ.

Τὸ Δ.Σ. τοῦ Σ.Ε.Μ.Α. ἀνακοινῶσι ὅτι, διὰ τοῦ Β.Δ. τῆς 12ης Ὀκτωβρίου 1959, ἐδόθη δέξις προθεσμία διὰ τὴν ὑποβολὴν αἰτήσεων ὑπαγωγῆς τῶν Μαιῶν εἰς τὸ Τ.Σ.Α.Υ. Παρακαλοῦνται αἱ ἐνδιαφερόμεναι, ὅπως ὑποβάλωσιν τάχιστα τὴν αἰτήσιν των εἰς τὰ Γραφεῖα τοῦ Τ.Σ.Α.Υ., ὁδὸς Σταδίου ἀριθ. 29.

Ἀνακοινώσεις

Γνωρίζομεν εἰς ὅλα τὰ Μέλη τοῦ Σ.Ε.Μ.Α. ὅτι ὀφείλουσιν νὰ ἐφοδιασθοῦν μετὰ ταυτότητας Μαιῶν, τὸ ταχύτερον, ἀπὸ τὸ Γραφεῖον τοῦ Συλλόγου. Ὁραὶ Γραφεῖου: Τρίτη 10-1, καὶ Πέμπτη 5-8 μ.μ.

Παρακαλοῦμεν τὰ Μέλη μας ὅπως φροντίσουν καὶ ἐξοφλήσουσιν τὰς ὀφειλάς των ἐναντι τοῦ Συλλόγου, ὡς καὶ τοῦ περιοδικοῦ.

Μαρία Γ. Κοκκινάκη

Πλήρης ἡμερῶν ἀπεβίωσε τὴν 1.10.1959 καὶ ἐκηδεύθη ἡ Σεβαστὴ Δέσποινα Συνάδελφος Μαρία Γ. Κοκκινάκη. Ἡ μεταστάσα ὑπῆρξεν ἐκ τῶν πρώτων εἰς τὸ ἐπάγγελμα Μαιῶν, ἀκούουσα τοῦτο ἀπὸ τοῦ ἔτους 1909, ὅτε ἀπεφοίτησε τῆς Σχολῆς τοῦ Δημοσίου Μαιευτηρίου. Ἐνωρίς ἀνεμείχθη εἰς τὰ κοινά, ἵδρυσεν τὴν τέως Πανελληνίον «Ἐνωσιν Ἐπιστημονῶν Μαιῶν, τῆς ὁποίας διετέλεσε Τακτικὴ καὶ Ἐπιτιμὸς Πρόεδρος. Εἰς τὴν Ἀθηναϊκὴν κοινωσίαν, πρὸς τὴν ὁποίαν ἐπὶ πενήτηντα συναπτά ἔτη προσέφερε τὰς ἐπιστημονικὰς τῆς γνώσεις, διεδραμάτισε ἐπὶ πλέον πρωτεύοντα ρόλον εἰς τὰς ἐκδηλώσεις τῆς Κοινωνικῆς Προνοίας καὶ τῶν Χριστιανικῶν Ὁργανώσεων.

Δικαίως κατὰ τὴν νεκρώσιμον ἀκολουθίαν ἐτιμήθη διὰ τῆς πολυπληθοῦς συμμετοχῆς εἰς αὐτὴν ὄλων τῶν τάξεων, μετὰ ἐπισημοῦς τῆς Ἐκκλησίας, τὸν ἐπιστημονικὸν κόσμον, πολιτευτάς, ἀνωτάτους καὶ ἀνωτέρους ἐκπροσώπους Δημοσίων Ἱπηρεσιῶν καὶ Ἐπαγγελματικῶν Ὁργανώσεων.

Αἱ Σχολαὶ Μαιῶν «Βασίλισσα Φρειδερίκη» τοῦ Μαιευτηρίου «Ἀλεξάνδρα» καὶ «Βιργινία Σκυλίτση» τοῦ Μ.Μ.Η. ἀπέστειλαν ἀντιπροσωπεῖαν μαθητριῶν, ὁ δὲ Σύλλογος Ἐπιστημονῶν Μαιῶν Ἀθηνῶν παρεκολούθησε τὴν ἐκφορὰν καὶ κατέθεσε στέφανον, ἐκφωνηθέντος ἐκ μέρους τοῦ ἐπικηδεῖου.

Κεναὶ θέσεις Μαιῶν

Αἱ ὑπάρχουσαι κεναὶ θέσεις Μαιῶν εἰς τὰ Κοινωνικὰ Ἰατρεῖα τῶν κάτωθι Νομῶν εἶναι αἱ ἑξῆς:

Αἰτωλοακαρνανίας	10	Κυκλάδων	5
Ἀρκαδίας	3	Λαρίσης	1
Ἀργολίδος	3	Λασηθίου	6
Ἄρτης	2	Λέσβου	5
Ἀχαΐας	3	Μαγνησίας	4
Δράμας	2	Μεσσηνίας	6
Δωδεκανήσου	3	Ξάνθης	1
Ἐβρου	3	Πιερίας	1
Ἐβρυτανίας	3	Πρεβέζης	6
Ἡρακλείου	8	Ρεθύμνης	5
Θεσσαλονίκης	2	Ροδόπης	1
Θεσσαλονίκης	3	Σάμου	2
Ἰωαννίνων	9	Σερρών	1
Καβάλας	1	Τρικιάλων	6
Καστοριάς	2	Φθιώτιδος	3
Καρδίτσας	6	Φλωρίνης	1
Κιλίκης	4	Χανίων	3
Κοζάνης	1		

Διορισμοὶ

Τὴν Δίδα Ἀποστολοπούλου Ἰωάνναν, διορίσθησαν εἰς τὸ Μαιευτήριον «Μαρίκα Ἡλιόδη», συγχαίρομεν.

FISSAN

Τὰ ἰδιο-
σκευάσματα
ΦΙΣΣΑΝ

Ἀπαραίτητα διὰ τὴν
περιποίησιν τοῦ δέρματος
καὶ τὴν θεραπειαν τῶν
δερματοπαθειῶν

FISSAN

• Πούδρα • Ἄλοιφαί • Σάπων

ΠΡΟΪΟΝΤΑ ΤΟΥ ΟΙΚΟΥ
DEUTSCHE MILCHWERKE ZWINGENBERG / BERGSTR.

HESSEN - GERMANY

ΓΕΝΙΚΟΣ • ΑΝΤΙΠΡΟΣΩΠΟΣ • ΔΙΑ ΤΗΝ ΕΛΛΑΔΑ
Κ. ΚΑΝΑΡΟΓΛΟΥ - ΙΠΠΟΚΡΑΤΟΥΣ 12 - ΑΘΗΝΑΙ - ΤΗΛ. 612-421

**ΒΟΗΘΗΣΤΕ ΤΟ
ΣΤΑ ΠΡΩΤΑ ΤΟΥ
ΒΗΜΑΤΑ ...**

... Με προϊόντα

* ΑΝΘΟΣ ΑΡΑΒΟΣΙΤΟΥ * ΑΝΘΟΣ ΟΡΥΖΗΣ

ΓΙΩΤΗΣ

ΠΡΟΪΟΝΤΑ ΤΗΣ ΒΙΟΜΗΧΑΝΙΑΣ ΠΑΙΔΙΚΩΝ ΤΡΟΦΩΝ «Γ. ΓΙΩΤΗΣ» Ο.Ε.
ΕΡΓΟΣΤΑΣΙΟΝ ΣΤΡΑΤΗΓΟΥ ΚΑΛΑΡΗ 80 ΤΗΛ. 820.791. ΓΡΑΦΕΙΟΝ ΪΚΤΙΝΟΥ 3 ΤΗΛ. 527.900

Κ. ΚΑΡΑΒΟΥΛΟΥ - ΠΕΠΟΥΣΣΟΥ 15 - ΑΘΗΝΑΙ - ΤΗΛ. 612-421
ΤΕΛΙΚΟΙ - ΑΝΤΙΠΡΟΣΩΠΟΙ - ΔΙΑ ΤΗΝ ΕΛΛΑΔΑ

ΕΡΩΤΗΣΕΙΣ - ΑΠΑΝΤΗΣΕΙΣ

1) Τί είναι υπερωριμότης νεογνῶν;

Δυσχερής είναι ἡ ἔμμηνα τοῦ τί ἀκριβῶς σημαίνει ἡ λέξις αὐτή. Εἰς τὴν κατάστασιν ταύτην, ἥτις ἐνίοτε καλεῖται «παρατεταμένη κύσις», ἐδόθη ὑπὸ τοῦ Gild (H.P.A.), εἰς πρόσφατον Συνέδριον ἐπὶ τῆς υπερωριμότητος, ἡ ὀνομασία «ἐκπρόθεσμος τοκετός». Τὸ ὑπερώριμον βρέφος (ἐπὶ κυήσεως πέραν τῶν 300 ἡμερῶν) ἐμφανίζεται ὡς ἐν ἓκ τῶν σοβαρωτέρων προβλημάτων τῆς Μαιευτικῆς.

2) Ποῦ ὀφείλεται ἡ υπερωριμότης;

Κατὰ τὸν Clifford (H.P.A.), ἀποδίδεται εἰς δυσλειτουργίαν τοῦ πλακοῦντος, τὴν ὁποίαν διαιροῦμεν εἰς τρία στάδια:

Πρῶτον στάδιον: Κατ' αὐτό, πού ἀποτελεῖ καὶ τὴν ἐλαφροτέραν μορφήν, τὸ καλύπττον τὸ ἔμβρυον σμήγμα ἐξαφανίζεται, τὸ δὲ δέρμα ἐμφανίζει ἀπολέπισιν καὶ διαβροχήν. Κατὰ τὸν τοκετόν, τὸ δέρμα εἶναι ξηρὸν καὶ τείνει πρὸς ἀποφολίδωσιν.

Δεύτερον στάδιον: Λόγω τῆς ἀνοξαιμίας, ἐλευθεροῦται μηκῶνιον, τὸ δὲ ἀμνιακὸν ὑγρὸν καὶ τὸ δέρμα τοῦ ἔμβριου λαμβάνουν πρασίνην χροιάν.

Τρίτον στάδιον: Κατὰ τὸ στάδιον αὐτό, τὸ ἐν ἀνοξαιμίᾳ ἔμβρυον περιβάλλεται ὑπὸ μηκωνίου ἐπὶ πολλὰς ἡμέρας, οἱ δὲ ἐν ἐπαφῇ μετ' αὐτοῦ ἴστοι λαμβάνουν κιτρίνην χροιάν.

Κατὰ τὸν Gegardo (Χιλή), τὰ ἀνωτέρω τρία στάδια ἐπέρχονται ἐπὶ παρατάσεως τῆς κυήσεως ἐπὶ μίαν, δύο καὶ τρεῖς ἑβδομάδας ἀντιστοίχως.

3) Ἐχει σχέση τὸ βάρος τοῦ νεογνοῦ μετὰ τὴν υπερωριμότητα;

Τὸ βάρος δὲν χαρακτηρίζει τὴν υπερωριμότητα τοῦ νεογνοῦ, δεδομένου ὅτι τὸ φυσιολογικὸν νεογνὸν δύναται νὰ ζυγίζη 5 κιλά, τὸ δὲ ὑπερώριμον ὀλιγώτερον τοῦ

φυσιολογικοῦ, λόγω ἀτροφίας τοῦ πλακοῦντος.

4) Ποία ἡ τηρητέα ἀγωγή ἐπὶ παρατεταμένης κυήσεως;

Ἡ παρατεινομένη κύσις πρέπει νὰ τεματίζεται ὡς ἰατρὸς βεβαιωθῆ ὅτι ἡ ἐπίτοκος ἔχει ὑπερβῆ τὴν ἡμερομηνίαν λήξεως τῆς κυήσεώς της. Ὁ τοκετός ἐκτελεῖται διὰ συντηρητικῆς ἢ χειρουργικῆς ἀγωγῆς, πρὸ τῆς ἐπελεύσεως ὑποξαιμίας τοῦ ἔμβριου.

Σήμερον, ἡ συντηρητικὴ ἀγωγή συνίσταται εἰς τὴν ἐνδοφλέβιον στάγδην ἐγχυσιν φυσιολογικοῦ ἢ σακχαροῦχοι ὄρου μετ' ὀξυτοκίνης, θεωρεῖται δὲ ὡς ἡ πλέον ἀποτελεσματικὴ καὶ ὀλιγώτερον ἐπικίνδυνος μέθοδος, μάλιστα μετὰ τεχνητὴν ρῆξιν τοῦ θυλακίου.

Ἐπὶ τελείας ἀδρανείας τῆς μήτρας, ἀνησχητικῶν σημείων ἐκ τοῦ ἔμβριου ἢ ἠλικιωμένων πρωτοτόκων, ἐνδείκνυται ἡ καισαρική τομή.

5) Ποία ἡ ἀγωγή ἐπὶ υπερωριμῶν νεογνῶν;

Εἰς τὸ νεογνόν, εὐθὺς μετὰ τὸν τοκετόν, πρέπει νὰ χορηγηθῆ ὀξυγόνον κατὰ τὰς πρώτας ὥρας, δοθέντος ὅτι τοῦτο εἶναι λίαν ἐπιρρεπὲς εἰς σοβαρὰς πνευμονικὰς καὶ δερματικὰς λοιμώξεις. Ἐνδείκνυται ἀπολύτως ἡ ἔγκαιρος χορήγησις ἀντιβιοτικῶν, εἴτε ἀπὸ τοῦ στόματος εἴτε παρεντερικῶς.

Ἡ ἀφυδάτωσις ἀντιμετωπίζεται διὰ παρεντερικῆς χορηγήσεως ἀλατούχοι ὄρου ἢ δεξτρόζης. Ἐπίσης ἐνδείκνυται ἡ χορήγησις φλοιοεπινεφριδικῶν ὁρμονῶν μετὰ βιταμίνης C, διὰ τὴν ἀντιμετώπισιν τῆς ἐλλειποῦς διατροφῆς καὶ τῆς ἀφυδάτωσεως.

Ἴδιαιτέρα προσοχὴ ἀπαιτεῖται διὰ τὸ πρόγραμμα τῆς διατροφῆς τοῦ νεογνοῦ.

“ΕΛΕΥΘ.,

ΔΕΛΤΙΟΝ

Ἀποκόψατε τὸ παρὸν καὶ ἀποστείλατέ το μετὰ τὴν ἐρώτησίν σας.

Γάλα κατ' έξοχήν « προφυλακτικόν »

Διά την κανονικήν διατροφήν τῶν ὑγιῶν βρεφ
Τὸ Πελαργκὸν αὐξάνει τὴν ἀντίστασιν εἰς τὰς ἰ-
μῶξεις, προλαμβάνει τὰς δυσπεψίας, καταπολε-
τὰς ἀναγωγὰς, ἐμποδίζει τὴν ὑποχλωρυδρίαν.

Ἔτοιμον πρὸς χρῆσιν.

Pelargon

Γάλο πλήρες ὀξινοσθὲν εἰς κόνιν

ΓΕΝ. ΑΝΤ/ΠΟΙ ΔΙΑ ΤΗΝ ΕΛΛΑΔΑ: Α. ΔΡΙΤΣΙΑΣ & ΥΙΟΣ ΑΚΤΗ ΜΙΑΟΥΛΗ 3 ΠΕΙΡΑΙΕΥΣ - ΤΗΛ. 4

ΤΟ ΦΥΛΛΟΝ Δ